

27ste studie

Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen 2014

Zet je talenten aan het werk

Meer info op vdab.be of bel 0800 30 700

VDAB

samen sterk voor werk

27 ste studie

Werkzoekende schoolverlaters In Vlaanderen 2014

Zet je talenten aan het werk

VDAB Studiedienst
Keizerslaan 11, 1000 BRUSSEL
e-mail: studiedienst@vdab.be

Gebruik van gegevens is toegestaan mits een
correcte bronvermelding.

Inhoud

Nuttig om weten	5
Methodologie	6
Wat is nieuw?	7
Alle schoolverlaters	8
Geografische spreiding	9
Studieniveau - gebruikte afkortingen	10
Overzicht per studieniveau	12
Resultaten per studieniveau	14
➤ Max. secundair onderwijs van de 1ste graad (Max. SO1)	15
➤ Algemeen secundair onderwijs van de 2de graad (ASO2)	16
➤ Beroepssecundair onderwijs van de 2de graad (BSO2)	18
➤ Technisch secundair onderwijs van de 2de graad (TSO2)	20
➤ Kunstsecundair onderwijs van de 2de graad (KSO2)	22
➤ Ongekwalificeerd	24
➤ Buitengewoon secundair onderwijs (BuSO)	26
➤ Deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO)	28
➤ Leertijd (Syntra Vlaanderen)	30
➤ Laaggeschoolden	32
➤ Algemeen secundair onderwijs van de 3de graad (ASO3)	34
➤ Beroepssecundair onderwijs van de 3de en 4de graad (BSO3 & BSO4)	38
➤ Technisch secundair onderwijs van de 3de graad (TSO3)	42
➤ Kunstsecundair onderwijs van de 3de graad (KSO3)	46
➤ Middengeschoolden	50
➤ Professioneel gerichte bachelor (PBA)	52
➤ Academisch gerichte bachelor (ABA)	56
➤ Master (MA)	58
➤ Hooggeschoolden	64
Conclusies	66

Nuttig om weten

In dit schoolverlatersrapport volgen wij de schoolverlaters die na het school- of academiejaar 2011-2012 de school verlieten een jaar lang op tot einde juni 2013. De omstandigheden waarin zij hun eerste stappen zetten op de arbeidsmarkt kunnen niet bepaald gunstig genoemd worden. Na een korte heropleving in 2011 sloeg de crisis weer in alle hevigheid toe en bereikten falingen en bedrijfssluitingen een triest hoogtepunt.

Met welke vooruitzichten ga je dan als jong afgestudeerde op zoek naar een job? Ben je goed voorbereid op deze nieuwe belangrijke fase in je leven, m.a.w. werd er tijdens welk moment ook in je studietijd wel eens over de arbeidsmarkt gesproken?

Contacten met schoolverlaters en bijna-schoolverlaters leren dat dit dikwijls niet het geval is. Jongeren komen nog te veel in een situatie terecht die zij onvoldoende kennen. Sommigen verlaten, zelfs in deze economisch mindere tijden, nog steeds de school met een arbeidscontract op zak. Anderen worstelen met de vraag: "Neem ik een job aan onder mijn opleidingsniveau of zoek ik beter wat langer?" of komen tot de vaststelling dat hun gevolgde studie toch niet echt arbeidsmarktgericht is.

Toch is het niet al kommer en kwel. Het aandeel werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar is dan wel toegenomen ten opzichte van de vorige studie, toch biedt de arbeidsmarkt nog steeds heel wat kansen voor jonge schoolverlaters om minstens de smaak van werk te ontdekken. 1 op 25 schoolverlaters heeft na 1 jaar niet de kans gekregen om zijn/haar talenten te ontplooiën in een werksituatie.

Nu de eerste tekenen van een nieuwe lente op de arbeidsmarkt zich voorzichtig aftekenen op de arbeidsmarkt hebben we goede hoop dat we in een volgend rapport opnieuw kunnen aanknopen met positievere resultaten.

Op de iets langere termijn kijken wij uit naar het resultaat van een meer arbeidsmarktgerichte studiekeuze tijdens de voorbije jaren en zal het effect van de uittredende babyboomers zich ook vertalen in meer kansen voor schoolverlatende jongeren.

Zoals gewoonlijk geven we in dit rapport aan welke schoolverlaters de toekomst met vertrouwen mogen tegemoet zien en ook wie wat meer moeite zal hebben in zijn of haar zoektocht naar een eerste job.

Net zoals in het vorige rapport blijven we de evolutie van schoolverlaters uit STEM-opleidingen, wat staat voor Science, Technology, Engineering en Mathematics, op de voet volgen. Uiteraard is het nog te vroeg om nu al het effect van STEM-acties te meten maar in het licht van de stijgende vraag naar technische, technologische en wetenschappelijke profielen is het belangrijk om de vinger aan de STEM-pols te houden.

We bedanken het departement Onderwijs & Vorming en Syntra Vlaanderen voor het ter beschikking stellen van hun gegevens. Zonder hun medewerking zou deze studie niet kunnen gerealiseerd worden.

Wij zijn ervan overtuigd dat dit rapport voor velen een bredere kijk zal bieden op de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt en dat u deze informatie nuttig zal kunnen gebruiken.

Bij deze publicatie hoort ook zoals gewoonlijk een rapportering in detail. Deze detailtoepassing werd voor deze editie grondig herwerkt en biedt nu nog meer mogelijkheden dan voorheen het geval was.

U kan het rapport en de detailtoepassing raadplegen via de VDAB website vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml
Hebt u toch liever een gedrukt exemplaar van deze brochure dan kan dit ook via deze link.

Blijft u nog met vragen zitten?

U kan uw vragen over deze materie richten aan studiedienst@vdab.be.

Methodologie

Het begrip 'schoolverlater'

Het departement Onderwijs & Vorming (O&V) voert op bepaalde tijdstippen een telling uit van het aantal leerlingen en studenten.

Voor het bepalen van het aantal schoolverlaters van 2012 wordt de telling van 2012 vergeleken met deze van 2013.

Wie in de telling van 2012 voorkomt maar niet meer in deze van 2013, wordt als schoolverlater beschouwd¹.

Deze redenering klopt niet helemaal.

Schoolverlaters die één of meerdere jaren in het buitenland gestudeerd hebben of studies volgden in een niet erkende onderwijsinstelling of in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het departement O&V, komen in deze bestanden niet voor.

Schoolverlaters die een leertijd bij Syntra Vlaanderen hebben gevolgd vinden wij hier niet terug.

Voor wat betreft de leertijd wordt dezelfde werkwijze gehanteerd maar de bestanden zijn in dit geval afkomstig van Syntra Vlaanderen.

Restpercentage

Van alle schoolverlaters wordt nagegaan wie 1 jaar na het verlaten van de school als werkzoekende staat ingeschreven bij de VDAB. Dit aantal, in verhouding tot het totaal aantal schoolverlaters, noemen wij het restpercentage.

Omwille van flexibelere studietrajecten eindigt een onderwijsloopbaan niet steeds op 30 juni waardoor een beperkte groep schoolverlaters wat korter of langer dan een jaar wordt opgevolgd.

Aangezien deze groep beperkt is, spreken wij gemakshalve ook voor hen van een opvolgingsperiode van 1 jaar na het verlaten van de school.

Aandeel zonder werkervaring

De schoolverlaters die één jaar na het verlaten van de school als werkzoekende bij de VDAB zijn ingeschreven, zijn natuurlijk niet allemaal gedurende gans die periode werkzoekend geweest. Een aantal onder hen vond een job voor een beperkte duur, werkte één of meerdere keren voor een uitzendkantoor of was op een andere wijze gedurende een bepaalde tijd op de arbeidsmarkt actief.

Een ander deel was in de opvolgingsperiode echter nooit uitgeschreven, d.w.z. dat zij tussen de periode dat zij de school verlieten en 30 juni 2013 geen werkervaring konden opdoen.

Deze groep '**zonder werkervaring**' vormt de harde kern van de schoolverlatersproblematiek! Hun aandeel wordt eveneens uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal schoolverlaters.

STEM

Onder dit symbool besteden wij in dit rapport uitgebreid aandacht aan STEM-opleidingen. Bieden STEM-opleidingen meer kansen op de arbeidsmarkt? Zijn mannen en vrouwen in gelijke mate

vertegenwoordigd in STEM-opleidingen of maken zij totaal andere keuzes?

Wat als mannen en vrouwen kiezen voor STEM, biedt hen dit evenveel kansen op werk?

Het zijn maar enkele van de vele vragen die wij trachten te beantwoorden.

In de grafieken waar de aansluiting van de opleidingen met de arbeidsmarkt visueel wordt voorgesteld, wordt een STEM-opleiding aangeduid met **S**

Aangezien STEM enkel op het niveau van een studierichting of opleiding wordt vermeld, geldt het bovenstaande enkel voor het secundair onderwijs, professionele bachelor en master.

Meer info over STEM op <http://www.vrwi.be/publicaties/studiereeks-25>

¹Het betreft een basisbestand; schoolverlaters die hun woonplaats buiten het Vlaams Gewest hebben, die om leeftijdsredenen niet meer in aanmerking kunnen komen als schoolverlater of die zijn opgeleid voor een tewerkstelling in een beschermd milieu, worden niet in aanmerking genomen.

Wat is nieuw?

Vanaf nu geven wij in de titel het publicatiejaar van het rapport mee. Op deze wijze wordt duidelijk aangegeven of het al dan niet over de meest recente versie gaat.

In dit geval spreken we over de studie 2014 die de resultaten toelicht van de schoolverlaters 2012 die opgevolgd werden tot einde juni 2013.

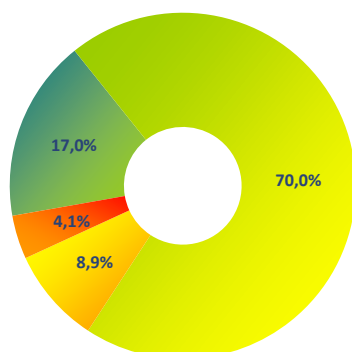
Voor het bepalen van de ongekwalificeerde uitstroom hanteren we nu de opleidingsdefinitie zoals bepaald in de 'enquête naar arbeidskrachten' (EAK). Ten opzichte van de vorige studie betekent dit dat de schoolverlaters met een eindgetuigschrift uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) of een getuigschrift na de integratiefase (ABO) niet langer als ongekwalificeerd beschouwd worden.

Deze wijziging in de definitie van de ongekwalificeerde uitstroom heeft voor gevolg dat het BuSO in het rapport nu ook als afzonderlijk niveau behandeld wordt en niet meer als onderdeel van het reguliere beroepsonderwijs van de 2de graad (BSO2).

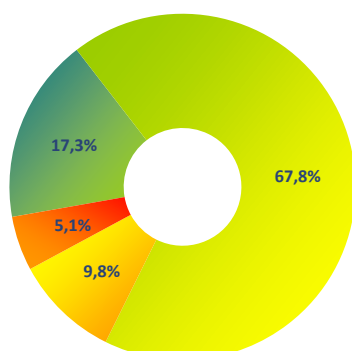
Alle schoolverlaters

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	72.128	73.385
Aantal ingeschreven bij VDAB	59.699	60.888
Werkzoekend na 1 jaar	8.449	9.542
Restpercentage	11,7%	13,0%
Zonder werkervaring	3,5%	4,1%

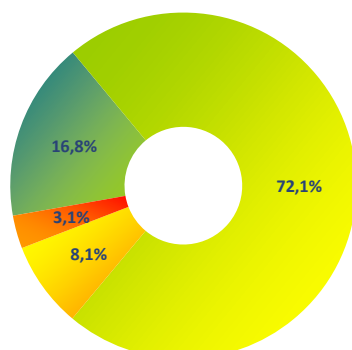
Totaal

Mannen

Vrouwen

Van alle schoolverlaters schreef 83% zich in als werkzoekende bij de VDAB binnen de opvolgingsperiode die eindigde op 30 juni 2013.

87% van alle schoolverlaters was aan het einde van de opvolgingsperiode niet ingeschreven als werkzoekende.

8,9% van de schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend waren, had in dat jaar toch al enige werkervaring kunnen opdoen.

Er zijn echter opmerkelijke verschillen tussen mannen en vrouwen. De kans om werkzoekend te zijn 1 jaar na het verlaten van de school ligt heel wat hoger voor mannen (rest% = 14,9%) dan voor vrouwen (rest% = 11,1%).

Erger is het gesteld met de schoolverlaters die gedurende de ganse opvolgingsperiode werkzoekend bleven. Hun aantal bedroeg 2.996 of 4,1% van het totaal.

Ook hier doen de vrouwen het opmerkelijk beter dan de mannen, voornamelijk als gevolg van hun hogere scholingsgraad en keuze voor studies die toeleiden naar minder conjunctuurgevoelige sectoren.

Schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend zijn en in dat jaar geen werkervaring hebben opgedaan, hebben de aansluiting met de arbeidsmarkt compleet gemist.

Deze jongeren moeten intensief begeleid worden om te vermijden dat zij zouden wegzinken in de langdurige werkloosheid.

Geografische spreiding

Bij de bespreking van de geografische spreiding en aansluiting met de arbeidsmarkt wordt het rest% telkens gelinkt aan de besproken groep. Zo wordt voor 'Rest% - Totaal' het totale rest% (13%) gebruikt, voor het 'Rest% - Mannen' wordt het rest% bij de mannen (14,9%) in Vlaanderen als maatstaf gehanteerd en in de grafiek 'Rest% - Vrouwen' dat van de vrouwen (11,1%).

De scheiding in de grafiek tussen rood en groen is dus gerelateerd aan het geslacht en dus voor iedere grafiek verschillend.

De provincie Antwerpen telt veruit het grootste aantal schoolverlaters (29%) in Vlaanderen op enige afstand gevolgd door de provincie Oost-Vlaanderen waar 23% van de schoolverlaters hun woonplaats hebben.

In de andere provincies zijn er beduidend minder schoolverlaters.

De schoolverlaters vinden het vlotst hun weg naar de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen, dat Vlaams-Brabant van de eerste plaats verdrongen heeft. 1 jaar na het verlaten van de school is iets meer dan 1 op 10 schoolverlaters werkzoekend in West-Vlaanderen en ook het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring ligt er het laagst.

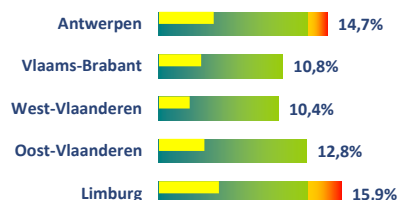
Hoewel West-Vlaanderen nog steeds de provincie is met heel wat industriële tewerkstelling, weerstaat ze betrekkelijk goed aan de crisis. Dit vertaalt zich in de gunstigste instroomkans op de arbeidsmarkt voor mannelijke schoolverlaters in Vlaanderen. Vlaams-Brabant volgt op korte afstand en scoort een rest% nog net onder 13%.

In Oost-Vlaanderen zijn de kansen om werkzoekend te zijn na 1 jaar voor mannelijke nieuwkomers ongeveer 1 op 7. Deze provincie zit daarmee net onder het gemiddelde rest% voor Vlaanderen en doet het merklijk beter dan Antwerpen waar 1 op 6 mannelijke schoolverlaters werkzoekend is na 1 jaar. In de provincie Limburg bedraagt het rest% voor mannelijke schoolverlaters 18% terwijl ook het aandeel zonder werkervaring er met 6,4% het hoogste niveau haalt.

De situatie voor de vrouwelijke schoolverlaters oogt heel wat beter. Ook hier haalt West-Vlaanderen de beste score, op de voet gevolgd door Vlaams-Brabant. Het rest% bedraagt in de beide provincies ruim minder dan 10%.

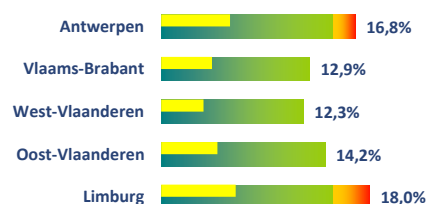
De andere provincies halen allemaal een hoger rest% voor vrouwelijke schoolverlaters dan gemiddeld in Vlaanderen. Oost-Vlaanderen (rest% 11,6%) scoort net iets slechter dan het gemiddelde terwijl in Antwerpen (rest% 12,6%) en Limburg (rest% 13,8%) vrouwelijke schoolverlaters de grootste kans hebben om na 1 jaar werkzoekend te zijn. In tegenstelling tot de mannen is de toestand voor vrouwelijke schoolverlaters in Limburg een stuk gunstiger. Het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar is er net als bij de mannen wel het hoogst van alle Vlaamse provincies, zij het op een gevoelig lager niveau dan bij de mannen.

Rest% - Totaal = 13,0%

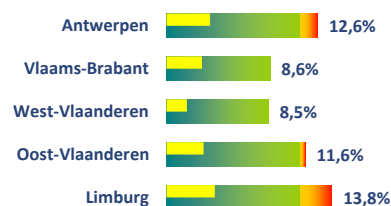
	Schoolverlaters			Werkzoekend na 1 jaar	
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	21.260	17.664	3.119	14,7%	4,8%
Vlaams-Brabant	11.062	8.566	1.192	10,8%	3,7%
West-Vlaanderen	14.167	11.949	1.471	10,4%	2,7%
Oost-Vlaanderen	16.852	14.010	2.165	12,8%	4,0%
Limburg	10.044	8.699	1.595	15,9%	5,2%
Vlaanderen	73.385	60.888	9.542	13,0%	4,1%

Rest% - Mannen = 14,9%

	Schoolverlaters			Werkzoekend na 1 jaar	
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	10.499	8.671	1.764	16,8%	6,0%
Vlaams-Brabant	5.608	4.367	721	12,9%	4,4%
West-Vlaanderen	7.033	5.914	866	12,3%	3,7%
Oost-Vlaanderen	8.264	6.818	1.172	14,2%	4,9%
Limburg	4.952	4.293	893	18,0%	6,4%
Vlaanderen	36.356	30.063	5.416	14,9%	5,1%

Rest% - Vrouwen = 11,1%

	Schoolverlaters			Werkzoekend na 1 jaar	
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	10.761	8.993	1.355	12,6%	3,6%
Vlaams-Brabant	5.454	4.199	471	8,6%	3,0%
West-Vlaanderen	7.134	6.035	605	8,5%	1,7%
Oost-Vlaanderen	8.588	7.192	993	11,6%	3,1%
Limburg	5.092	4.406	702	13,8%	4,0%
Vlaanderen	37.029	30.825	4.126	11,1%	3,1%

Studieniveau - Gebruikte afkortingen

Om de gegevens betreffende de schoolverlaters op een zinvolle manier te kunnen analyseren, is het nodig de totale populatie te verdelen in een aantal kleinere groepen. Wij noemen dit studieniveaus hoewel dit begrip in de onderwijswereld wellicht een andere betekenis heeft.

Soms worden indelingen gebruikt die een samenvoeging zijn van verschillende studieniveaus, we spreken in dat geval van scholingsniveaus.

De indeling in studie- en scholingsniveaus vindt u hiernaast.

De indeling in studieniveaus wordt afgeleid uit de studiebewijzen uit de leer- en ervaringsbewijzendatabank (LED). Wie met een bepaald studieniveau geregistreerd wordt kan dus wel nog één of meer jaren gevolgd hebben of studiepunten behaald hebben in een hoger niveau zonder in dat hoger niveau een studiebewijs behaald te hebben.

Het is mogelijk om in de Leertijd en het DBSO naast een certificaat voor het beroepsgerichte deel van de opleiding ook een getuigschrift van de 2de of 3de graad of een diploma secundair onderwijs te behalen. Wij hebben ervoor geopteerd om voor de rapportering geen opsplitsing van deze niveaus te maken maar bij de detailbespreking wordt wel apart vermeld hoeveel schoolverlaters een getuigschrift of diploma behaalden.

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs een gespecialiseerde of aanvullende opleiding volgden, worden teruggezet naar hun behaald basisdiploma (bachelor of master).

Deze werkwijze wordt vooral gehanteerd om versnippering tegen te gaan.

In de detailtoepassing worden alle gegevens immers nog eens geventileerd naar andere kenmerken (vdab.be/trends/schoolverlaters.shtml).

Aangezien voor het studieniveau hoger beroepsonderwijs (HBO5) geen gegevens ter beschikking gesteld werden, met uitzondering van de opleiding Toegepaste verpleegkunde, komt dit niveau in de rapportering niet voor.

Omdat schoolverlaters uit deze opleiding ook nog deels hun opleiding volgden in het beroepssecundair onderwijs van de vierde graad (BSO4) worden deze schoolverlaters samen met diegenen uit het HBO5 beschouwd als behorend tot BSO4.

Voor alle studieniveaus die behoren tot de laaggeschoolden wordt gerapporteerd tot op het niveau studiegebied. Vanaf de middengeschoolden volgt een meer uitgebreide bespreking met uitzondering van de academische bachelors waar studiegebied het laagste niveau is voor rapportering.

Benaming studieniveau	Korte naam
Laaggeschoold	
Max. sec. onderwijs van de 1ste graad	Max. SO1
Algemeen sec. onderwijs van de 2de graad	ASO2
Beroepssec. onderwijs van de 2de graad	BSO2
Technisch sec. onderwijs van de 2de graad	TSO2
Kunstsec. onderwijs van de 2de graad	KSO2
Buitengewoon secundair onderwijs	BuSO
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	DBSO
Leertijd (Syntra Vlaanderen)	LEERTIJD
Middengeschoold	
Algemeen sec. onderwijs van de 3de graad	ASO3
Beroepssec. onderwijs van de 3de & 4de graad	BSO3 & BSO4
Technisch sec. onderwijs van de 3de graad	TSO3
Kunstsec. onderwijs van de 3de graad	KSO3
Hooggeschoold	
Professioneel gerichte bachelor	PBA
Academisch gerichte bachelor	ABA
Master	MA

Overzicht per studieniveau

Het aandeel laaggeschoolden in het totaal van de schoolverlaters bedraagt 14,8%, dit is het laagste aandeel van de laatste 5 edities. Midden- en hooggeschoolden zijn beide goed voor iets meer dan 40% van alle schoolverlaters.

Bekijken we de groep schoolverlaters die na 1 jaar werkzoekend is, dan bedraagt het aandeel van de laaggeschoolden 33,3% of exact 1 op 3. Ook dit is het laagste aandeel van de laatste 5 edities zodat het lijkt alsof de moeilijk inrede van laaggeschoolden een bodemgrens bereikt heeft.

Het aandeel van de middengespoolden bedraagt na 1 jaar 42,5% wat ongeveer overeenkomt met het aandeel bij het afstuderen.

Nooit eerder lag het aandeel hooggeschoolden zo hoog maar dat geldt evenzeer voor hun aandeel 1 jaar na het afstuderen.

Hoe hoger de scholingsgraad hoe kleiner de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Bij de **laaggeschoolden** hebben vooral de schoolverlaters die op niet meer leerplichtige leeftijd zelfs geen getuigschrift behaalden van de 2de graad secundair onderwijs (Max. SO1), de grootste problemen om een job te vinden. Ook zij die hun BSO-opleiding niet afmaakten hebben bijna 1 kans op 3 om na 1 jaar werkzoekend te zijn. Schoolverlaters die een BuSO-opleiding volgden, hebben het lastig in deze crisisperiode maar positief is dan weer dat het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar onder het algemeen gemiddelde ligt.

ASO2 telt niet zoveel schoolverlaters en doet het met een rest% van 17,3% niet zo slecht. Het rest% in het KSO2 ligt net onder 20% maar met amper 106 schoolverlaters is dit studieniveau van gering belang.

In het DBSO is iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters na 1 jaar werkzoekend.

Schoolverlaters uit het TSO2 hebben 1 kans op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn maar 8% heeft geen werkervaring opgedaan in het jaar na het verlaten van de school.

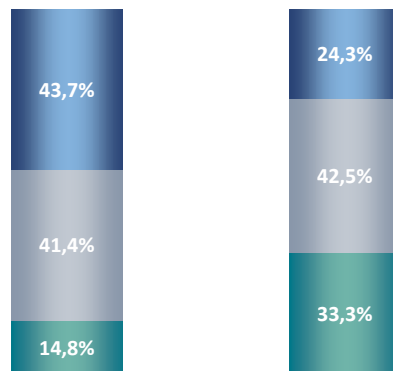
Net zoals in het verleden biedt een opleiding in de Leertijd de beste perspectieven op werk binnen dit scholingsniveau. 1 op 8 schoolverlaters uit de leertijd is werkzoekend na 1 jaar.

Bij de **middengespoolden** ligt het rest% in ASO3, TSO3 en BSO3 & BSO4 ongeveer op het gemiddelde niveau algemeen. Schoolverlaters uit het KSO3 hebben dan weer 1 kans op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Bij de **hooggeschoolden** bieden de opleidingen tot professionele bachelor de beste kans op een eerste job, traditioneel op de voet gevolgd door de masteropleidingen.

Wie de school verlaat met een opleiding tot academische bachelor heeft beduidend meer moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Naar scholing

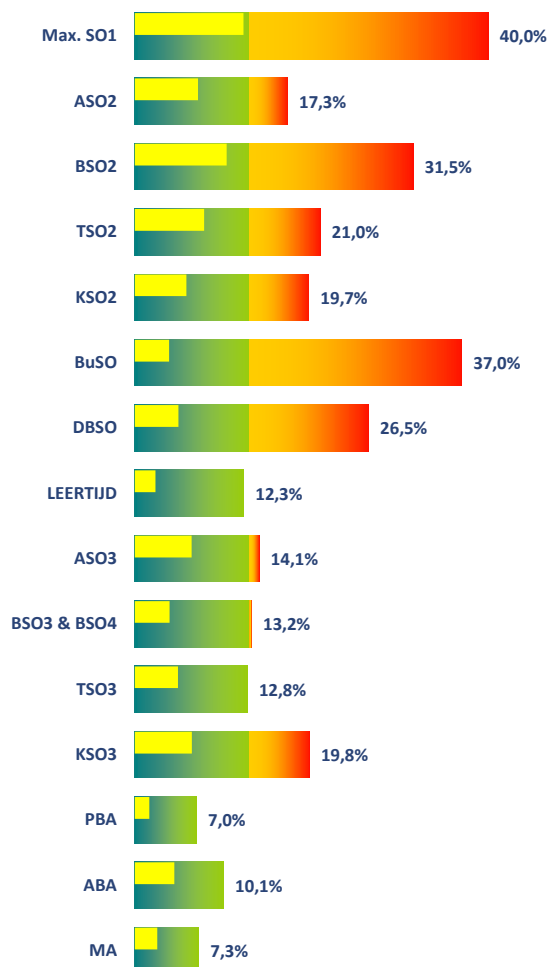

Schoolverlaters

WZ na 1 jaar

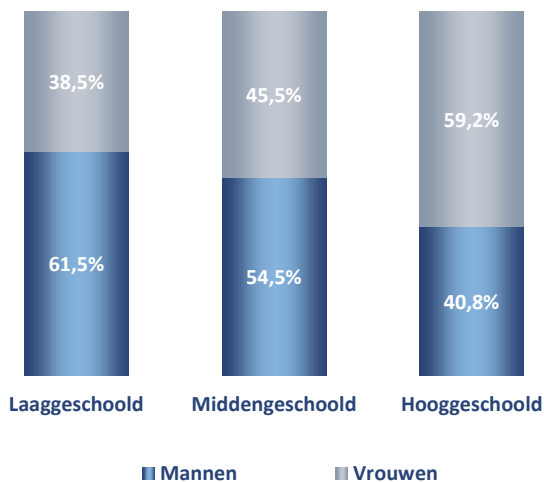
■ Laaggeschoold ■ Middengespoold ■ Hooggeschoold

Naar studieniveau

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
 ■ Deel rest% boven het gemiddelde
 ■ % zonder werkervaring

Naar scholing en geslacht

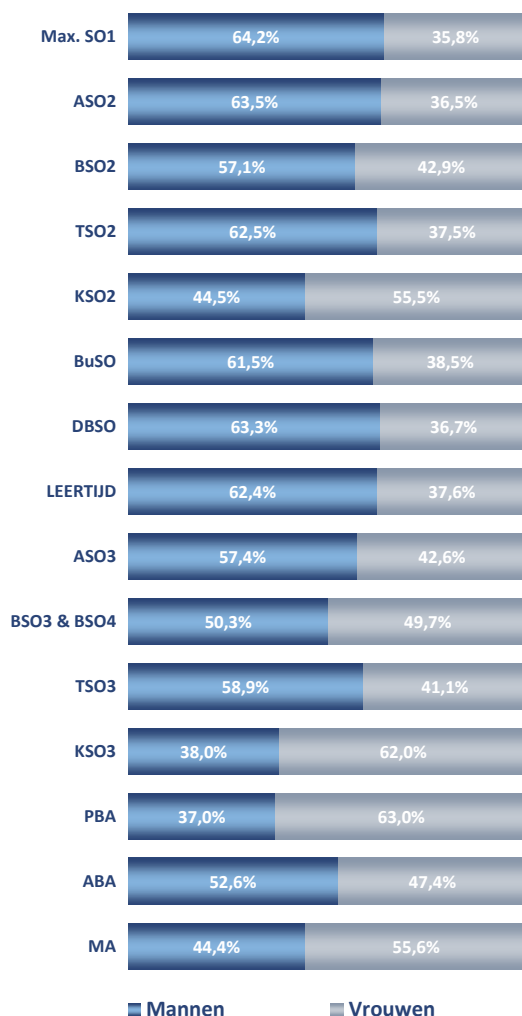

In de grafiek hiernaast is duidelijk merkbaar dat het aandeel vrouwen bij de schoolverlaters toeneemt naarmate het scholingsniveau stijgt.

Het aandeel mannen bij de laaggeschoolden bevindt zich op het laagste niveau van de laatste 5 edities. Het aandeel vrouwen bij de hooggeschoolden blijft flirten met 60%.

Bij de middengespoolden zijn de mannen nog steeds oververtegenwoordigd met 54,5%.

Naar studieniveau en geslacht

Quasi 2 op 3 schoolverlaters zonder enig diploma of getuigschrift zijn mannen. In alle studieniveaus bij de laaggeschoolden is het overwicht van de mannen groot. Het aandeel mannen is het kleinste in het KSO2 maar dit is een studieniveau met erg weinig schoolverlaters.

In het BSO3 & BSO4 is er evenwicht tussen mannen en vrouwen, terwijl in het KSO3 vrouwen meer dan 6 op 10 schoolverlaters vertegenwoordigen.

In het ASO3 en het TSO3 zijn praktisch 6 op 10 schoolverlaters mannen.

In het hoger onderwijs blijft het niveau professionele bachelor vooral een vrouwenzaak (63%).

Bij de masters is het overwicht van de vrouwen minder groot. Bij de academische bachelors zijn er dan weer meer mannen dan vrouwen.

Resultaten per studieniveau

In de verdere bespreking wordt nader ingegaan op de resultaten van de 15 weerhouden studieniveaus.

Voor ieder niveau wordt het aantal schoolverlaters, diegenen die zich in de loop van de opvolgingsperiode als werkzoekende inschreven bij VDAB, het restpercentage en de dynamiek (aandeel zonder werkervaring na 1 jaar) bekeken naar geslacht.

Voor de studieniveaus **t.e.m. de 2de graad secundair onderwijs**, het BuSO, het DBSO en de leertijd wordt het rest% en het aandeel zonder werkervaring van ieder **studiegebied** grafisch weergegeven.

Tevens wordt zowel voor mannen als voor vrouwen een top 5 gegeven van de studiegebieden die het meeste schoolverlaters tellen.

Ook van deze studiegebieden wordt het rest% en het aandeel zonder werkervaring grafisch voorgesteld.

Voor de studieniveaus vanaf de **3de graad secundair onderwijs** wordt het rest% en het aandeel zonder werkervaring van ieder **studiegebied** grafisch weergegeven.

Daarnaast worden ook op dezelfde wijze de 10 best en de 10 slechtst presterende **studierichtingen of opleidingen** in kaart gebracht.

Telt een studieniveau niet meer dan 20 studierichtingen of opleidingen, dan worden deze allemaal vermeld.

Voor de academisch gerichte bachelors wordt slechts tot op studiegebied gerapporteerd vanwege de kleinere aantallen.

Vanaf de 3de graad secundair onderwijs wordt, zowel voor de mannen als voor de vrouwen, een top 5 van de studierichtingen of opleidingen met de meeste schoolverlaters vermeld. Ook hier wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld. Enige uitzondering op deze regel vormen de academische bachelors waar enkel tot op studiegebied gerapporteerd wordt.

Max. SO1

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	2.644	2.391
Aantal ingeschreven bij VDAB	2.394	2.162
Werkzoekend na 1 jaar	996	956
Restpercentage	37,7%	40,0%
Zonder werkervaring	11,0%	12,3%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters (sv) terug die binnen het secundair onderwijs geen studiegetuigschrift van de 2de graad behaalden.

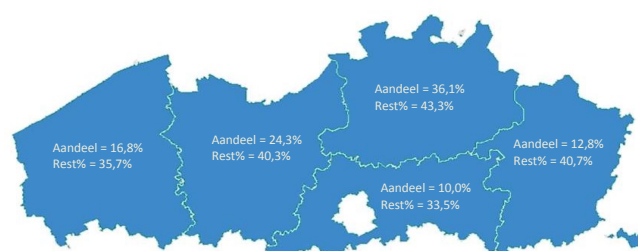
Er wordt slechts gerapporteerd over het niveau zelf. 4 op 10 van deze schoolverlaters is 1 jaar na het verlaten van de school als werkzoekende ingeschreven bij VDAB. Zorgwekkend is ook dat 1 op 8 na dat jaar geen enkele werkervaring heeft opgedaan. Zeker voor deze groep betekent dit het 'worst case scenario' voor hun verdere naschoolse loopbaan.

Binnen een steeds complexer wordende arbeidsmarkt die daarboven onderhevig is aan een crisis waarbij eenvoudige arbeid gedelokaliseerd, weggesaneerd of ingenomen wordt door buitenlandse arbeidskrachten, is zelfs geen studiegetuigschrift behalen van de 2de graad secundair onderwijs dramatisch. Deze schoolverlaters hebben dikwijls te kampen met onderliggende problematieken op het vlak van persoonlijkheid en werkattitude. Deze factoren versterken nog hun gebrek aan scholing voor het vinden van een job.

Wie toch aan de bak komt moet zich tevreden stellen met eerder onaantrekkelijke jobs die dikwijls weinig duurzaam zijn. Binnen de huidige economische conjunctuur hebben zij ook nog eens af te rekenen met concurrentie uit hogerliggende niveaus die zorgen voor verdringing.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie

West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre max. SO1 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

De provincie Antwerpen telt 36,1% van de schoolverlaters die geen enkele kwalificatie behaalden. Aangezien de provincie Antwerpen globaal 29% van alle schoolverlaters telt kunnen we hier spreken van een oververtegenwoordiging van het niveau max. SO1.

Ook het rest% voor dit niveau dat in Vlaanderen 40% bedraagt ligt in Antwerpen hoger.

In de provincies Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen zijn er in verhouding tot het totaal aantal schoolverlaters minder compleet ongekwalificeerden en zij zijn ook minder werkzoekend na 1 jaar.

In de andere provincies liggen aandeel en rest% veel dicht bij de gemiddelde waarden.

2.391 jongeren verlaten in 2012 de school zonder de minste kwalificatie. 2 op 3 van hen zijn mannen, 4 op 10 zijn 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend en 1 op 8 deed zelfs geen enkele werkervaring op.

Deze schoolverlaters bevinden zich in een weinig benijdenswaardige situatie, zeker als ook de economie het laat afweten.

Wil men deze jongeren nog enig perspectief bieden dan dringt onmiddellijke actie zich op. Aangezien zij doorgaans geen recht zullen hebben op een beroepsinschakelingsuitkering dreigen zij ook nog eens snel onder de radar te verdwijnen.

ASO2

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	709	671
Aantal ingeschreven bij VDAB	468	436
Werkzoekend na 1 jaar	118	116
Restpercentage	16,6%	17,3%
Zonder werkervaring	6,2%	7,2%

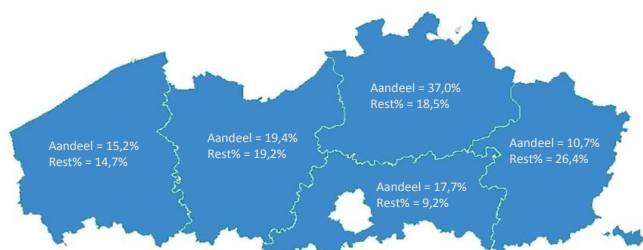
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die maximaal een getuigschrift behaalden van de 2de graad van het algemeen secundair onderwijs.

Deze schoolverlaters komen nog behoorlijk goed weg op de arbeidsmarkt voor zover zij geen te hoge eisen stellen aan het soort job dat ze willen uitoefenen.

Zij zijn tot op het einde van hun schoolse carrière in het ASO gebleven en zijn niet door de waterval in een ander studieniveau terechtgekomen. Schoolmoeheid is voor deze groep dikwijls de voornaamste beweegreden om de schoolbanken vaarwel te zeggen.

Schoolverlaters uit het ASO2 zijn overwegend mannen (63,5%).

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het ASO2 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Het ASO2 is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Antwerpen. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt ook iets minder vlot dan gemiddeld in Vlaanderen.

Ook in Vlaams-Brabant zijn er proportioneel meer schoolverlaters uit het ASO2 maar zij ondervinden weinig problemen om een job te vinden door onder meer de nabijheid van de luchthaven.

In West-Vlaanderen zijn er in verhouding minder schoolverlaters uit het ASO2 en het rest% ligt onder het gemiddelde voor Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen zijn er in verhouding wat minder schoolverlaters maar verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt wat moeizamer dan gemiddeld.

In Limburg tenslotte zijn er in verhouding minder schoolverlaters uit het ASO2 maar het rest% is er met 26,4% hoog.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (408 sv) is iets meer dan 20% van de mannelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

In het studiegebied 'Sport' (20 sv) ligt het rest% iets lager maar gezien de kleine aantallen is dit minder betrouwbaar.

Vrouwen

Bij de vrouwelijke schoolverlaters in het ASO2 is er slechts 1 studiegebied met enige omvang.

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (243 sv) is 1 op 9 vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar. Vrouwen uit het ASO2 vinden dus makkelijker dan hun mannelijke collega's een job.

Het studiegebied 'Sport' (2 sv) telt te weinig schoolverlaters om er iets zinnigs over te zeggen.

Studiegebieden

Het ASO2 telt slechts 2 studiegebieden. Ze tellen allebei minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Sport' (20 sv) is 15% van de schoolverlaters na 1 jaar werkzoekend. Gezien het kleine aantal schoolverlaters verbinden we hier best niet te veel conclusies aan.

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (651 sv) bedraagt het rest% 17,4%.

Bijna 700 schoolverlaters haalt geen diploma secundair onderwijs en blijft 'tot de finish' in het ASO. Mannen zijn hier veruit in de meerderheid.

In de concurrentiestrijd met de andere schoolverlaters die zonder kwalificatie het onderwijs verlaten, hebben zij dikwijls een streepje voor omwille van betere attitudes en talenkennis. Voorwaarde is wel dat zij niet te kieskeurig zijn.

Een aantal van deze schoolverlaters die vooral omwille van schoolmoeheid het onderwijs verlieten, hebben voldoende potentieel om op een later tijdstip alsnog een diploma secundair onderwijs te behalen.

Eens zij kennis gemaakt hebben met de realiteit van de arbeidsmarkt, die meestal toch wat tegenvalt, zien zij de noodzaak aan een bijkomende opleiding dikwijls beter in.

BSO2

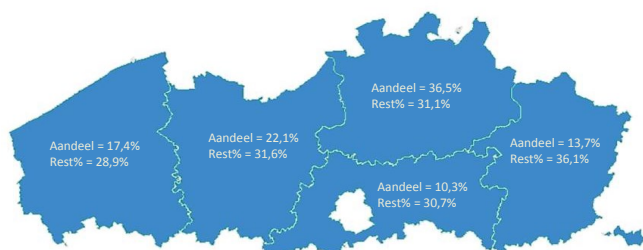
	2012	2013
Aantal schoolverlaters	2.515	2.348
Aantal ingeschreven bij VDAB	2.289	2.157
Werkzoekend na 1 jaar	793	739
Restpercentage	31,5%	31,5%
Zonder werkervaring	10,3%	10,4%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die maximaal een studiegetuigschrift behaalden in het beroepssecundair onderwijs van de 2de graad.

Anders dan in voorgaande edities worden schoolverlaters uit het BuSO die opgeleid zijn voor een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit (OV3) als apart niveau behandeld en niet meer als deel van BSO2.

De meeste schoolverlaters uit dit niveau hebben de school verlaten op een ogenblik dat zij niet over de vereiste competenties beschikten om direct inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt. Schoolmoeheid wint het hier van de noodzaak om zijn/haar schoolloopbaan met een kwalificatie af te sluiten.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het BSO2 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend zijn 1 jaar na het verlaten van de school.

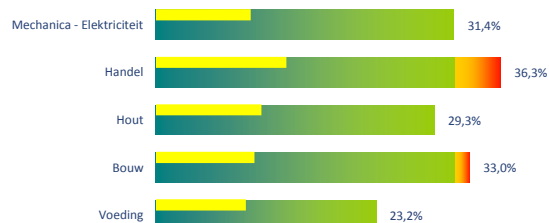
Het BSO2 is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Antwerpen. Het rest% ligt op het gemiddeld niveau voor Vlaanderen.

In Vlaams-Brabant daarentegen zijn er proportioneel minder schoolverlaters uit het BSO2 maar hun kansen op een job zijn niet veel hoger dan gemiddeld in Vlaanderen voor dit niveau.

In Limburg waar het aandeel schoolverlaters uit het BSO2 overeenkomt met het globale aandeel in de schoolverlaterspopulatie, ligt het rest% het hoogst.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

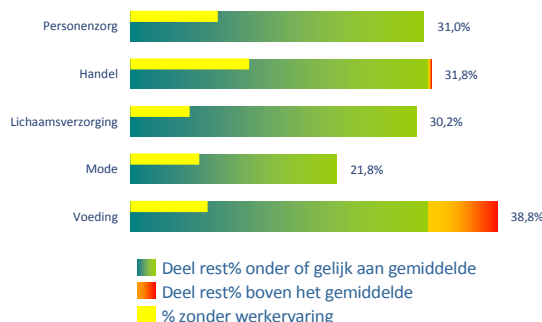

Het populairste studiegebied bij de mannen in BSO2 is 'Mechanica - Elektriciteit' (421 sv). Na 1 jaar is echter bijna 1 op 3 schoolverlaters werkzoekend. Het studiegebied 'Handel' (306 sv) biedt nog minder perspectieven.

'Hout' (198 sv) op 3 doet het nipt beter dan gemiddeld voor dit niveau, terwijl schoolverlaters uit het studiegebied 'Bouw' (106 sv) dan weer 1 kans op 3 hebben om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Het studiegebied 'Voeding' (95 sv) biedt veruit de beste kansen op werk in deze top 5.

Vrouwen

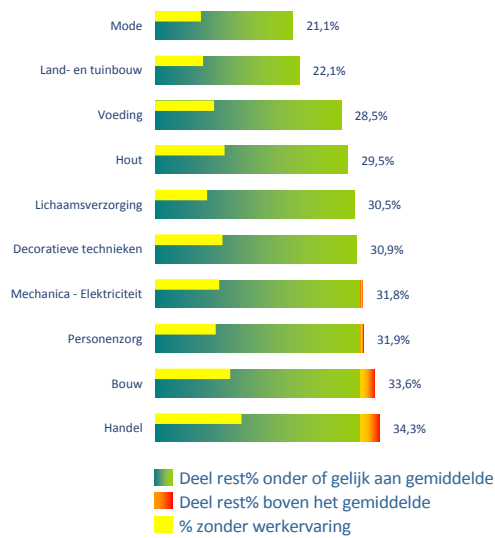
'Personenzorg' (390 sv) is het door vrouwen meest bevolkte studiegebied in het BSO2. Bijna 1 op 3 schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend.

'Handel' (239 sv) is eveneens populair maar de aansluiting met de arbeidsmarkt is evenzeer problematisch.

Ook het studiegebied 'Lichaamsverzorging' (192 sv) biedt geen goede kansen op werk. 'Mode' (55 sv) doet het wat beter met 1 op 5 vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

'Voeding' (49 sv) vervolledigt deze top 5 bij de vrouwen maar in tegenstelling tot de mannen zijn voor de vrouwen de vooruitzichten heel wat minder gunstig in dit studiegebied.

Studiegebieden

10 studiegebieden in het BSO2 tellen minstens 20 schoolverlaters. 6 studiegebieden bieden een betere aansluiting dan gemiddeld voor BSO2.

Wie een opleiding volgde in het studiegebied 'Mode' (57 sv) of 'Land- en tuinbouw' (68 sv) heeft de beste kansen om een job te vinden. Na 1 jaar is iets meer dan 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend.

Ook 'Voeding' (144 sv), 'Hout' (207 sv), 'Lichaamsverzorging' (213 sv) en 'Decoratieve technieken' (68 sv) halen een rest% dat nog net onder het gemiddelde blijft voor BSO2.

In de studiegebieden 'Mechanica - Elektriciteit' (428 sv), 'Personenzorg' (474 sv), 'Bouw' (113 sv) en 'Handel' (545 sv) loopt het rest% toch al op tot boven 30%.

In dit niveau blijkt nog maar eens dat het niet afmaken van een opleiding een serieuze hypotheek legt op het vinden van een job. Zelfs in studiegebieden die normaal toeleiden naar sectoren waar nog steeds een grote vraag bestaat, stellen wij vast dat wie zijn opleiding niet heeft afgemaakt ook daar uit de boot valt.

Slechts in 2 studiegebieden ligt het rest% lager dan 25% wat betekent dat, op een paar uitzonderingen na, wie met een opleiding uit dit niveau de school verlaat een kans heeft van minstens 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

6 op 10 van deze schoolverlaters zijn mannen en dat het opleidingsaanbod vrouwen niet erg aanspreekt blijkt uit het feit dat meer dan 80% van de vrouwelijke schoolverlaters terug te vinden is in amper 3 studiegebieden.

Zeker in het beroepssecundair onderwijs is het behalen van een eindgetuigschrift een absolute noodzaak. Verder in dit rapport zullen we zien dat een 7de jaar zelfs geen overbodige luxe is.

TSO2

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	1.559	1.438
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.264	1.168
Werkzoekend na 1 jaar	305	302
Restpercentage	19,6%	21,0%
Zonder werkervaring	7,2%	7,9%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een studiegetuigschrift in het technisch secundair onderwijs van de 2de graad.

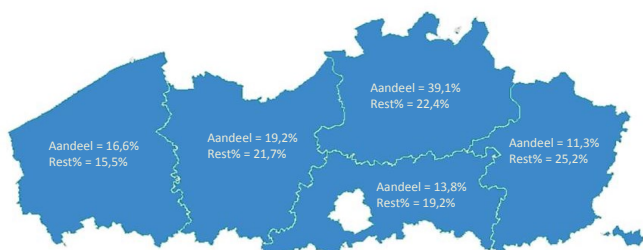
Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien TSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

Iets meer dan 1 op 5 schoolverlaters uit het TSO2 is werkzoekend na 1 jaar. Bijna 8% heeft dan nog geen werkervaring opgedaan.

Deze schoolverlaters betreden de arbeidsmarkt op een ogenblik dat hun opleiding niet af is en dat laat zich voelen.

In dit niveau vinden we ongeveer dubbel zoveel mannen als vrouwen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het TSO2 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Opvallend is de situatie in de provincie Antwerpen waar het aandeel TSO2 veel hoger ligt dan verwacht. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt er ook minder vlot dan gemiddeld in Vlaanderen.

In West-Vlaanderen doet zich het tegenovergestelde voor. Er zijn in verhouding tot het totaal aantal schoolverlaters gevoelig minder TSO2'ers en hun doorstroming naar de arbeidsmarkt verloopt vlotter dan gemiddeld.

In Limburg ligt het aandeel TSO2 lager dan verwacht maar het rest% is er het hoogst van alle Vlaamse provincies.

Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen situeren zich zowel voor aandeel schoolverlaters als rest% rond de gemiddelde waarden.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

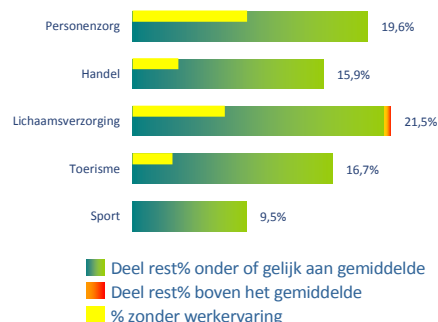
Mannen

'Handel' (301 sv) en 'Mechanica - Elektriciteit' (194 sv) tellen het meeste mannelijke schoolverlaters in TSO2. Bijna 1 op 4 schoolverlaters is echter werkzoekend na 1 jaar. Opvallend bij de mannen is het grote aantal schoolverlaters in het studiegebied 'Personenzorg' (120 sv) waar het rest% 20,8% bedraagt.

Het studiegebied 'Sport' (82 sv) haalt de beste score in deze top 5. 'Chemie' (39 sv) sluit de rij maar meer dan 1 op 4 schoolverlaters is werkzoekend na 1 jaar.

Vrouwen

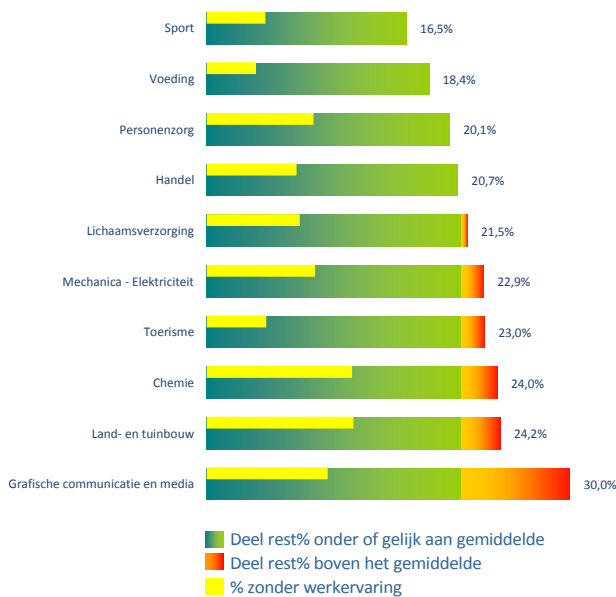
Vrouwen kiezen, op twee na, voor dezelfde studiegebieden als mannen in deze top 5. Zij vinden merkkelijk beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan mannen die dezelfde keuzes maakten, maar de kleinere aantallen nopen toch tot voorzichtigheid bij de interpretatie.

'Personenzorg' (209 sv) en 'Handel' (157 sv) zijn goed voor de meeste vrouwelijke schoolverlaters in TSO2. Het rest% voor deze 2 studiegebieden is gunstiger dan gemiddeld voor TSO2.

'Lichaamsverzorging' (65 sv) haalt een rest% dat iets boven het gemiddelde ligt voor dit niveau.

De 2 studiegebieden die deze top 5 vervolledigen 'Toerisme' (30 sv) en 'Sport' (21 sv) bieden een veel betere aansluiting dan gemiddeld maar gezien de kleine aantallen verbinden we hier best niet te veel conclusies aan.

Studiegebieden

In TSO2 zijn er 10 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters. 4 van deze studiegebieden bieden een beter dan gemiddelde aansluiting met de arbeidsmarkt voor dit niveau.

'Sport' (103 sv), 'Voeding' (49 sv), 'Personenzorg' (329 sv) en 'Handel' (458 sv) bieden beter dan gemiddelde kansen op werk.

In de studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (65 sv), 'Mechanica - Elektriciteit' (201 sv), 'Toerisme' (61 sv), 'Chemie' (50 sv) en 'Land- en tuinbouw' (33 sv) varieert de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn tussen 20% en 25%.

'Grafische communicatie en media' (40 sv) biedt helemaal geen goede kansen op een eerste job.

Hoewel het aanbod in TSO2 zich sterk richt op mannen verlaat bijna de helft van de mannelijke schoolverlaters het onderwijs na een onvolledige loopbaan in een zogenaamd 'zachte richting'. De jobs waarvoor zij eventueel in aanmerking kunnen komen zijn veel meer op maat van vrouwen gesneden en dat is dan ook duidelijk zichtbaar in de hoge restpercentages bij de mannen.

Vrouwen zijn, door het erg op mannen gerichte aanbod, sterk geconcentreerd in deze 'zachte richtingen' en hun kansen op werk vanuit TSO2 liggen dan ook gevoelig beter dan deze bij de mannen.

Opvallend is de slechte aansluiting met de arbeidsmarkt van de praktisch uitsluitend mannelijke schoolverlaters uit het studiegebied 'Mechanica - Elektriciteit'. Nochtans is de vraag naar technisch geschoolden groot.

Eens te meer blijkt dat een schoolverlater die zijn studie niet afmaakt noodzakelijke competenties mist om aantrekkelijk te zijn voor de arbeidsmarkt, zelfs als hij/zij een 'harde' technische richting volgde.

1 op 3 schoolverlaters verliet de school met een opleiding uit het studiegebied 'Handel'; zij hebben veel kans om hun jobdrogen grondig te moeten bijsturen.

Hoewel een aantal van deze schoolverlaters wellicht nog een groeipotentieel bezit is het maar de vraag of ze voldoende kansen zullen krijgen om dit potentieel ook te benutten.

KSO2

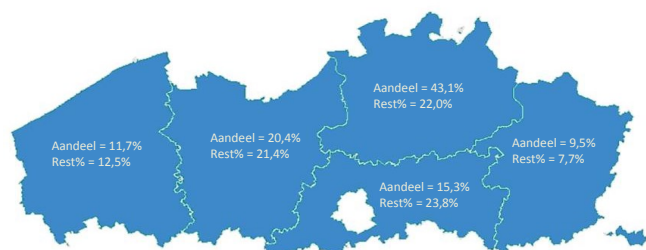
	2012	2013
Aantal schoolverlaters	138	137
Aantal ingeschreven bij VDAB	102	106
Werkzoekend na 1 jaar	38	27
Restpercentage	27,5%	19,7%
Zonder werkervaring	11,6%	5,8%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van max. een studiegetuigschrift van het kunstsecundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien KSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

KSO2 is het kleinste studieniveau dat in dit rapport besproken wordt.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

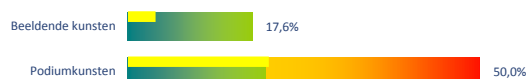

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het KSO2 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

We stellen procentueel soms grote verschillen vast maar gezien de kleine aantallen moet men deze gegevens met de nodige omzichtigheid benaderen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

In het KSO2 is alleen het studiegebied 'Beeldende kunsten' (51 sv) van enige omvang bij de mannen. De kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar is ongewoon laag voor dit niveau maar gezien de kleine aantallen is voorzichtigheid bij de interpretatie geboden.

'Podiumkunsten' (10 sv) telt te weinig mannelijke schoolverlaters om conclusies te trekken.

Vrouwen

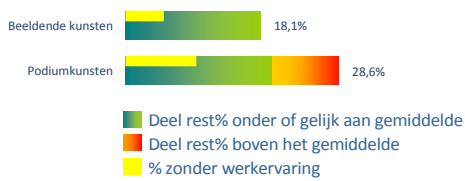

Net als bij de mannen is bij de vrouwen ook enkel het studiegebied 'Beeldende kunsten' (65 sv) van enige omvang in het KSO2. Het rest% ligt net als bij de mannen verrassend laag voor dit niveau.

Bij de vrouwen telt het studiegebied 'Podiumkunsten' (11 sv) te weinig schoolverlaters om er conclusies aan te verbinden.

Studiegebieden

We tellen in het KSO2 maar 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Beeldende kunsten' (116 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn iets minder dan 1 op 5.

Voor de opleidingen uit het studiegebied 'Podiumkunsten' (21 sv) ligt het rest% slechts iets lager dan 30%. Door de kleine absolute aantallen in dit studiegebied moet het rest% wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd worden.

Het kunstsecundair onderwijs van de 2de graad is het kleinste studieniveau in dit rapport.

Net als in de andere niveaus van de 2de graad geldt hier nog meer dat de arbeidsmarkt niet zit te wachten op schoolverlaters die hun opleiding niet afmaakten.

Door de concurrentie uit het KSO3, dat ook niet zo'n goede aansluiting met de arbeidsmarkt verzekert, is de kans groot dat schoolverlaters uit het KSO2 buiten de artistieke sector aan de slag moeten als ze een job willen. De relatief goede score van dit niveau t.o.v. andere jaren zou er kunnen op wijzen dat deze schoolverlaters stilaan deze boodschap begrepen hebben.

Ongekwalficeerd

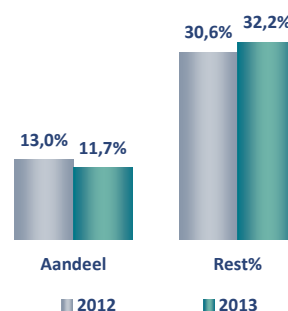
	2012	2013
Schoolverlaters	7.565	6.985
Werkzoekend na 1 jaar	2.250	2.140
Restpercentage	29,7%	30,6%
Zonder werkervaring	9,5%	10,1%

	2012	2013
Mannen	4.773	4.262
Werkzoekend na 1 jaar	1.459	1.373
Restpercentage	30,6%	32,2%
Zonder werkervaring	9,6%	11,0%

Evolutie aandeel en rest% - Totaal

Evolutie aandeel en rest% - Mannen

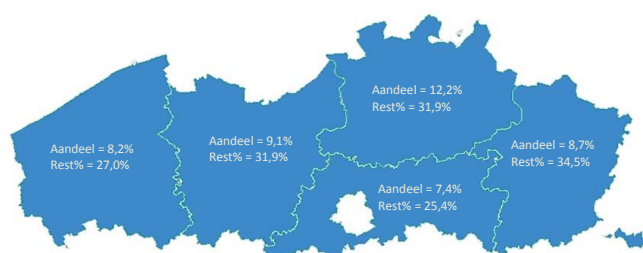
Zoals eerder in dit rapport vermeld hanteren we voor het bepalen van de ongekwalficeerde uitstroom de EAK-definitie. In vergelijking met de vorige editie betekent dit concreet dat BuSO en ABO niet langer bij het reguliere BSO2 vermeld worden en dus ook niet meer als ongekwalficeerd worden meegeteld.

Het aandeel ongekwalficeerde schoolverlaters daalt met een vol %punt tot net onder 10%. Tegelijkertijd neemt het rest% licht toe en stijgt nu net boven 30% uit. 10% van deze schoolverlaters heeft na 1 jaar geen werkervaring.

Het aandeel mannelijke schoolverlaters dat ongekwalficeerd op de arbeidsmarkt komt daalt t.o.v. de vorige editie maar bedraagt toch nog steeds 11,7%. Het rest% neemt licht toe zodat na 1 jaar quasi 1 op 3 van deze schoolverlaters werkzoekend is.

11% of 1 op 9 mannelijke schoolverlaters heeft na 1 jaar geen werkervaring opgedaan.

Aandeel en rest% per provincie - Totaal

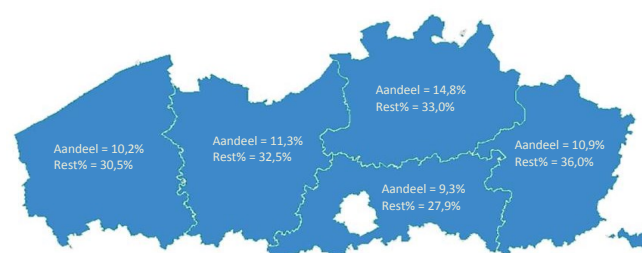

Enkel in de provincie Antwerpen ligt het aandeel ongekwalficeerde schoolverlaters beduidend boven het aandeel van de totale populatie in Vlaanderen. In alle andere provincies zijn er in verhouding minder ongekwalficeerden.

De aansluiting met de arbeidsmarkt voor deze groep verloopt echter het moeizaamst in de provincie Limburg. Het rest% ligt in Antwerpen en Oost-Vlaanderen eveneens boven het gemiddelde.

Enkel West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant bieden meer kansen op een job dan gemiddeld voor deze groep.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

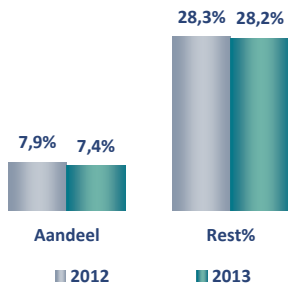
De provincie Antwerpen heeft duidelijk een probleem waar het schoolverlaters betreft die zonder enige kwalificatie op de arbeidsmarkt komen. 14,8% of quasi 1 op 7 mannen verlaat in deze provincie de school zonder kwalificatie. Alle andere provincies scoren onder de gemiddelde waarde voor wat het aandeel ongekwalficeerden betreft.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt het vlotst in de provincie Vlaams-Brabant. In West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen neigt de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar naar 1 op 3.

In Limburg hebben ongekwalficeerden de meeste moeite om aan de bak te komen.

	2012	2013
Vrouwen	2.792	2.723
Werkzoekend na 1 jaar	791	767
Restpercentage	28,3%	28,2%
Zonder werkervaring	9,3%	8,7%

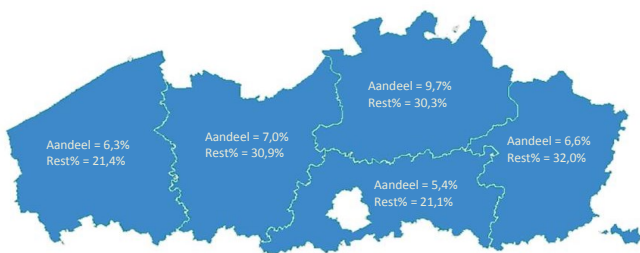
Evolutie aandeel en rest% - Vrouwen

Ook het aandeel vrouwen dat ongekwalificeerd de arbeidsmarkt betreedt daalt licht t.o.v. de vorige editie en ligt gevoelig lager dan dat van hun mannelijke collega's.

Het rest% voor deze groep wijzigt nauwelijks tegenover de vorige editie en bevindt zich eveneens op een lager niveau dan dat bij de mannen.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

Hoewel op een veel lager niveau dan bij de mannen is ook bij de vrouwen het aandeel ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs het grootst in de provincie Antwerpen. Deze provincie haalt als enige een aandeel dat boven het gemiddelde voor Vlaanderen ligt.

Het aandeel vrouwen dat ongekwalificeerd het onderwijs verlaat ligt het laagst in Vlaams-Brabant.

Ook in de andere provincies blijven de aandelen van deze groep beduidend onder het gemiddelde.

In Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen ligt het rest% rond 20% wat gunstig is. In de andere provincies ligt het rest% overall boven 30%.

Een enorm onderwijsaanbod dat zich uitstrekt over verschillende niveaus en een veelheid aan keuzemogelijkheden biedt qua richtingen, belet niet dat toch nog bijna 10% van de schoolverlaters de deur sluit zonder een kwalificatie.

Ondanks veel aandacht in allerlei media is de boodschap nog niet doorgedrongen dat dit de slechtst mogelijke optie is om de eerste stappen op de arbeidsmarkt te zetten.

7.000 jongeren die al of niet gemotiveerd een job dienen te zoeken en te vinden op een arbeidsmarkt die door de aanhoudende crisis onder grote druk staat; geen gemakkelijke opdracht, zeker als het niet behalen van een kwalificatie verband houdt met het ontbreken van elementaire attitudes en persoonlijke problemen.

Op de werkvloer is er nog veel minder begrip dan op school voor onaangepast gedrag in al zijn vormen.

Deze ongekwalificeerde jongeren, waarvan 61% jongens, krijgen ongetwijfeld nog kansen om zich enigszins te herpakken maar als zij deze laten voorbijgaan zou hen dat wel eens zuur kunnen opbreken.

Een aantal onder hen zal zelfs niet moeten rekenen op een beroepsinschakelingsuitkering en dus dreigen zij ook nog eens onder de radar te verdwijnen van de instanties die hen het best zouden kunnen helpen.

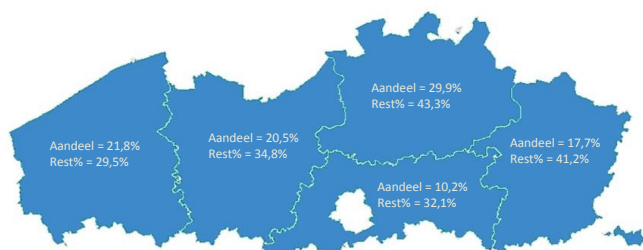
Kan iemand hen dat eens dringend aan het verstand brengen?

BuSO

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	1.423	1.320
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.406	1.312
Werkzoekend na 1 jaar	444	489
Restpercentage	31,2%	37,0%
Zonder werkervaring	3,3%	3,9%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) die opgeleid werden voor een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit (OV3). Wie na het BuSO ook nog een alternerende beroepsopleiding (ABO) volgde, ook wel integratiefase genoemd, wordt eveneens in dit niveau opgenomen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het BuSO onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

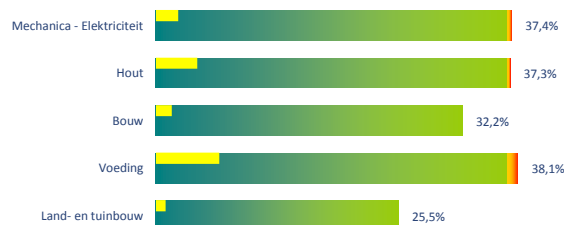
Enkel in Limburg is het BuSO sterk oververtegenwoordigd in de populatie schoolverlaters en verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt moeilijker dan gemiddeld. In Vlaams-Brabant is er dan weer een sterke ondervertegenwoordiging en werk vinden verloopt er wat vlotter.

In de andere provincies ligt het aandeel van de BuSO schoolverlaters meer in de lijn van het aandeel van alle schoolverlaters maar onderling zijn er wel grote verschillen voor wat de aansluiting met de arbeidsmarkt betreft.

Antwerpen presteert hier het slechtst terwijl in West-Vlaanderen, alle verhoudingen in acht genomen, de aansluiting nog vrij vlot verloopt.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

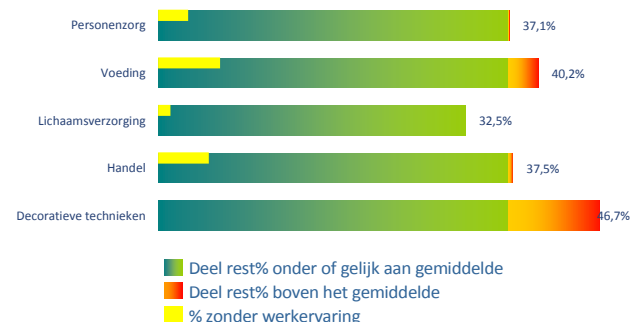
Het populairste studiegebied bij de mannen in het BuSO is 'Mechanica - Elektriciteit' (171 sv). Na 1 jaar is echter bijna 4 op 10 schoolverlaters werkzoekend. Hetzelfde beeld zien we voor de nummer 2 in deze top 5, 'Hout' (161 sv).

In het studiegebied 'Bouw' (121 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn iets lager dan 1 op 3.

'Voeding' (105 sv) dat ook populair is biedt in deze top 5 de minste kansen.

'Land- en tuinbouw' (98 sv) biedt voor mannelijke schoolverlaters uit het BuSO de beste perspectieven op een job.

Vrouwen

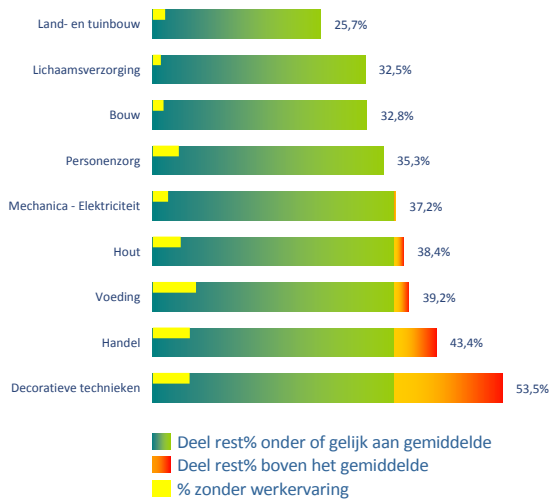
'Personenzorg' (221 sv) is het meest door vrouwen bevolkte studiegebied in het BuSO. Bijna 4 op 10 schoolverlaters is na 1 jaar echter werkzoekend.

'Voeding' (122 sv), de nummer 2 in deze top 5 doet het nog iets minder goed met 4 op 10 vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

'Lichaamsverzorging' (77 sv) presteert het best in deze top 5 maar dit betekent dat toch nog steeds quasi een derde van de schoolverlaters werkzoekend is na 1 jaar.

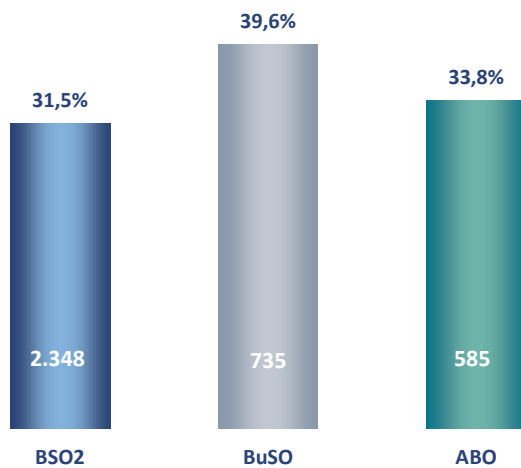
'Handel' (56 sv) haalt een rest% van bijna 40% maar 'Decoratieve technieken' (15 sv), dat gelukkig weinig schoolverlaters telt, biedt al helemaal weinig kansen op een job.

Studiegebieden

Leerlingen uit het BuSO kunnen ook nog een bijkomend jaar alternerende beroepsopleiding (ABO) volgen waarbij ze een jaar lang ervaring kunnen opdoen op de werkvloer. In de grafiek hieronder wordt een vergelijking gemaakt met het reguliere BSO2 en wordt ook aangegeven wat het effect is van een bijkomend jaar (ABO) op de kansen op werk.

Vergelijking rest% BSO2 - BuSO - ABO

2.348 schoolverlaters verlaten de school met een getuigschrift van de 2de graad van het beroepsonderwijs. 31,5% is na 1 jaar werkzoekend.

735 schoolverlaters hielden het voor bekeken na het behalen van een studiegetuigschrift van het buitengewoon secundair onderwijs. 4 op 10 onder hen waren na 1 jaar op zoek naar een job.

585 schoolverlaters deden er nog een extra jaar alternerende beroepsopleiding bij en dat blijkt duidelijk een voordeel in de zoektocht naar een eerste job.

9 studiegebieden in het BuSO tellen minstens 20 schoolverlaters. 4 studiegebieden bieden een betere aansluiting dan gemiddeld voor BuSO.

Wie een opleiding volgde in het studiegebied 'Land- en tuinbouw' (105 sv) heeft de beste kansen om een job te vinden. Na 1 jaar is 1 op 4 schoolverlaters werkzoekend.

Ook 'Lichaamsverzorging' (80 sv), 'Bouw' (122 sv) en 'Personenzorg' (252 sv) bieden beter dan gemiddelde kansen op een job in dit niveau.

In de studiegebieden 'Mechanica - Elektriciteit' (172 sv), 'Hout' (164 sv) en 'Voeding' (227 sv) loopt het rest% toch al op tot bijna 40%.

Wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Handel' (106 sv) ziet zich geconfronteerd met een rest% van ruim 43%. 'Decoratieve technieken' (71 sv) is te mijden want meer dan de helft van de schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend.

Net als in het reguliere BSO2 is het aanbod in het BuSO erg genderbepaald. Ook in dit niveau is er dus een sterke concentratie van vrouwelijke schoolverlaters in slechts een zeer beperkt aantal studiegebieden.

In geen enkel studiegebied ligt het rest% lager dan 25% wat betekent dat wie met een opleiding uit dit niveau de school verlaat in het beste geval een kans heeft van 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

6 op 10 van de schoolverlaters in dit niveau zijn mannen en hun studiekeuze is verspreid over verschillende studiegebieden. Anders is het gesteld met de vrouwelijke schoolverlaters, twee studiegebieden, 'Personenzorg' en 'Voeding', zijn goed voor 67,5% van de schoolverlaters en de vier dichtst bevolkte studiegebieden zijn goed voor 94% van de vrouwelijke schoolverlaters in dit niveau.

'Personenzorg' telt veruit de meeste schoolverlaters maar steeds strengere regels maken de toegang tot de sector voor deze schoolverlaters er niet makkelijker op.

Een extra jaar ABO (585 sv) na het BuSO vertaalt zich in duidelijk betere kansen op het vinden van een job. Er is voor deze schoolverlaters nauwelijks verschil in uitstroombekans met het BSO2.

Het is duidelijk dat een aanvullend jaar werkervaring voor jongeren uit het buitengewoon secundair onderwijs een fikse hulp kan betekenen voor het vinden van werk.

DBSO

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	1.456	1.599
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.455	1.598
Werkzoekend na 1 jaar	390	423
Restpercentage	26,8%	26,5%
Zonder werkervaring	3,8%	4,9%

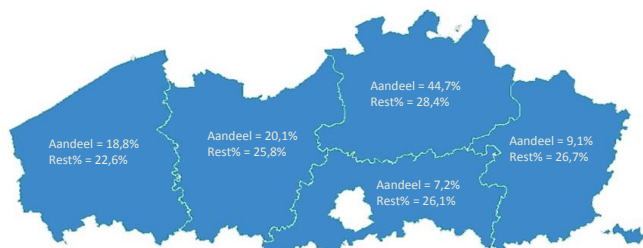
In dit niveau wordt gerapporteerd over schoolverlaters die een kwalificatie behaalden in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Er wordt gerapporteerd tot op studiegebied.

Mannen vinden globaal in dit niveau beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan vrouwen, maar de verschillen zijn niet zo groot.

Iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters is werkzoekend na 1 jaar maar het feit dat het aandeel schoolverlaters dat geen werkervaring kon opdoen lager ligt dan 5% is een verheugende vaststelling.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het DBSO onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

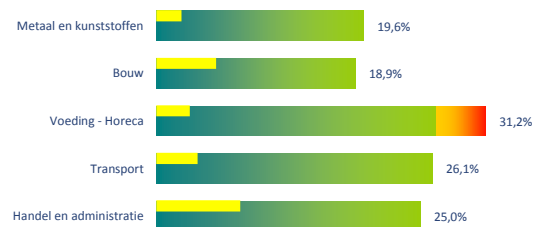
Bijna de helft van alle schoolverlaters uit het DBSO heeft zijn woonplaats in de provincie Antwerpen. Dit niveau is in deze provincie dus sterk oververtegenwoordigd en de kansen op werk liggen voor deze schoolverlaters ook nog eens onder het Vlaams gemiddelde.

Door dit grote aandeel van Antwerpen zijn er in de andere provincies minder schoolverlaters uit het DBSO dan hun aandeel in de totale populatie.

Het rest% ligt quasi overal rond het Vlaams gemiddelde behalve in West-Vlaanderen waar de kansen op een job gunstiger zijn.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

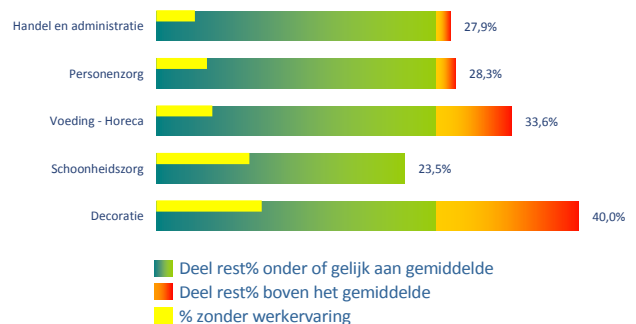
Mannen

De meeste mannelijke schoolverlaters vinden we binnen de studiegebieden 'Metaal en kunststoffen' (168 sv), 'Bouw' (159 sv), 'Voeding - Horeca' (157 sv) en 'Transport' (153 sv). 'Handel en administratie' (88 sv) is iets minder populair bij mannen.

Terwijl 'Metaal en kunststoffen' en 'Bouw' met een rest% onder 20% mooie kansen bieden voor dit niveau, is dit voor het studiegebied 'Horeca - Voeding' helemaal niet het geval. De kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn loopt op tot meer dan 1 op 3. Het rest% in zowel 'Transport' als 'Handel en administratie' bevindt zich op een gemiddeld niveau maar in dit laatste studiegebied ligt het aandeel zonder werkervaring wel hoog.

Vrouwen

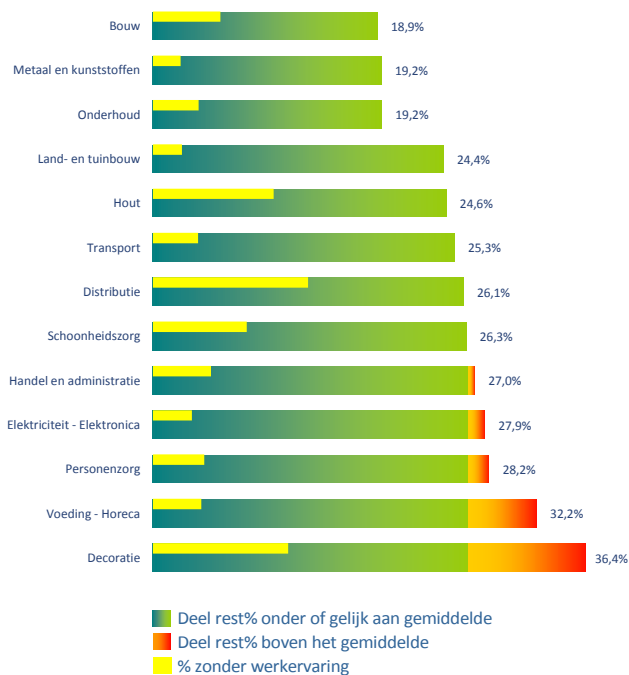
'Handel en administratie' (219 sv) is het populairst bij de vrouwen in DBSO maar na 1 jaar is bijna 3 op 10 werkzoekend. 'Personenzorg' (187 sv) kan ook op veel belangstelling rekenen maar ook hier is quasi 3 op 10 vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

'Voeding - Horeca' (113 sv) doet het zo mogelijk nog slechter, het rest% voor vrouwen bedraagt 33,6%.

'Schoonheidszorg' (34 sv) doet het in deze top 5 het best maar de aantallen zijn klein en dus is enige voorzichtigheid geboden.

Het studiegebied 'Decoratie' telt gelukkig slechts 10 schoolverlaters. 4 van hen zijn na 1 jaar werkzoekend.

Studiegebieden

13 studiegebieden uit het DBSO tellen minstens 20 schoolverlaters. 8 studiegebieden bieden een beter dan gemiddelde aansluiting met de arbeidsmarkt voor dit niveau.

De kansen op een job zijn het gunstigst voor schoolverlaters die een opleiding volgden uit het studiegebied 'Bouw' (159 sv), 'Metaal en kunststoffen' (172 sv) en 'Onderhoud' (26 sv). In al deze studiegebieden is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn iets kleiner dan 1 op 5.

In de studiegebieden 'Land- en tuinbouw' (41 sv), 'Hout' (69 sv), 'Transport' (158 sv), 'Distributie' (23 sv) en 'Schoonheidszorg' (38 sv) ligt het rest% dicht bij het gemiddelde voor dit studieniveau.

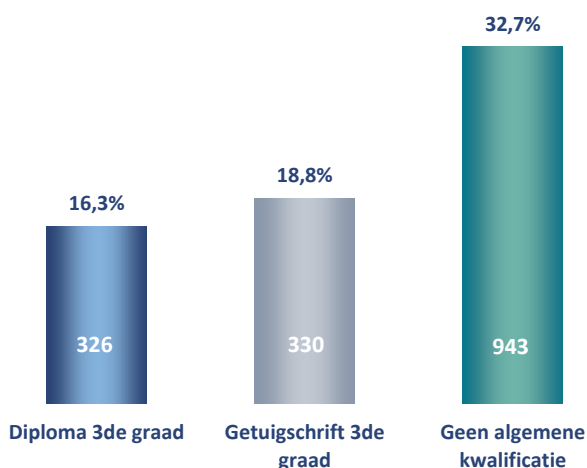
In de studiegebieden 'Handel en administratie' (307 sv), 'Elektriciteit - Elektronica' (61 sv) en 'Personenzorg' (209 sv) liggen de kansen om na 1 jaar werkzoekend te zijn iets hoger dan gemiddeld voor dit niveau.

Wie koos voor 'Voeding - Horeca' (270 sv), een studiegebied met veel schoolverlaters, heeft bijna 1 kans op 3 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Het studiegebied 'Decoratie' (44 sv) biedt de slechtste kansen op werk maar gelukkig telt het niet zoveel schoolverlaters.

Invloed algemene kwalificatie op rest%

In het DBSO is het mogelijk om naast een kwalificatie voor de beroepsgerichte vorming ook een getuigschrift te behalen van de 2de of 3de graad secundair onderwijs of een diploma secundair onderwijs. Hieronder bekijken wij het effect van het behalen van een getuigschrift 3de graad of diploma secundair onderwijs op het rest%.

326 schoolverlaters behaalden naast een kwalificatie voor het beroepsgerichte gedeelte ook een diploma secundair onderwijs.

330 schoolverlaters verliet het DBSO met een getuigschrift van de 3de graad en 943 behaalden naast een beroepsgerichte kwalificatie enkel een algemene kwalificatie van de 2de graad of geen kwalificatie.

Het effect is duidelijk. Wie een diploma secundair onderwijs behaalde heeft 1 kans op 6 om na 1 jaar werkzoekend te zijn. Voor wie geen algemene kwalificatie of enkel een 2de graad behaalde is die kans 1 op 3 of het dubbele.

Voor dit studieniveau wordt enkel gerapporteerd tot op studiegebied en dat is maar goed ook. DBSO kan zowel lineair als modulair gevolgd worden en in totaal kan men kiezen uit meer dan 150 opleidingen. Als dat al niet leidt tot keuzestress ...

Gevolg is wel dat studiegebieden meestal bestaan uit een verzameling van opleidingen met telkens een heel beperkt aantal schoolverlaters. De koppeling van een studiegebied met de arbeidsmarkt is dan ook niet altijd vanzelfsprekend vanwege de soms grote variatie van opleidingen die het bevat.

Het DBSO is net als de leertijd meer gericht op mannen. Vrouwelijke schoolverlaters zijn voornamelijk terug te vinden in de studiegebieden 'Handel en administratie', 'Personenzorg' en 'Voeding - Horeca'. Hun opstap naar de arbeidsmarkt is moeilijk te noemen, zelfs in het studiegebied 'Personenzorg'.

In de zogenaamde "nijverheidsrichtingen" zijn vrouwelijke schoolverlaters letterlijk op de vingers van één hand te tellen. 'Bouw', dat een exclusieve mannenaangelegenheid is, komt als beste studiegebied naar voor. Schoolverlaters uit het studiegebied 'Metaal en kunststoffen' en 'Onderhoud' doen het ook goed voor dit niveau maar het aandeel vrouwen bedraagt minder dan 4%.

Het studiegebied 'Voeding - Horeca', dat in het BSO2 en TSO2 nog enige kansen biedt, doet het hier barslecht

Het DBSO is ontzettend populair in de provincie Antwerpen maar de arbeidsmarkt is duidelijk niet voorzien op zoveel instroom.

Leertijd

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	1.016	980
Aantal ingeschreven bij VDAB	937	872
Werkzoekend na 1 jaar	147	121
Restpercentage	14,5%	12,3%
Zonder werkervaring	4,8%	2,3%

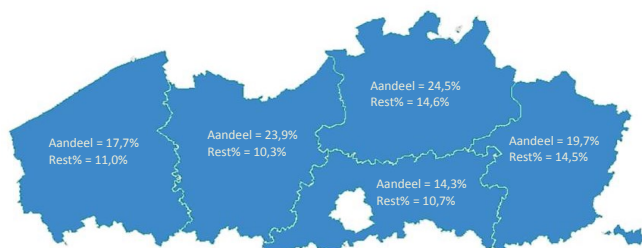
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die een leertijd succesvol beëindigden ingericht door Syntra Vlaanderen.

T.o.v. vorig jaar is het rest% voor de leertijd nog licht afgenomen, dit ondanks de verslechterde economische situatie. De leertijd bevestigt hiermee zijn status van 'best performer' bij de laaggeschoolde schoolverlaters.

We willen er toch op wijzen dat de goede score van de leertijd ook te maken heeft met een 'uitzuivering' tijdens de eerste twee jaren. Wie het derde jaar haalt, heeft voordien alvast bewezen over goede werkattitudes te beschikken.

Het aanbod in de leertijd is meer gericht op mannen dan op vrouwen, maar het aandeel werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar verschilt nagenoeg niet.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

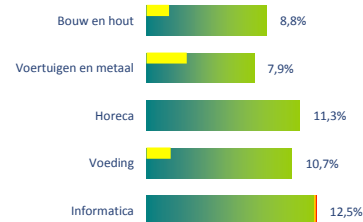
Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre de leertijd onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

De leertijd is sterk oververtegenwoordigd in Limburg en geeft er iets mindere perspectieven dan gemiddeld. Ook in Antwerpen ligt het rest% iets boven het gemiddelde voor de leertijd maar daar stellen we een lichte ondervertegenwoordiging vast.

In de andere Vlaamse provincies zijn de schoolverlaters uit de leertijd min of meer evenredig vertegenwoordigd. In al deze provincies vinden zij ook iets makkelijker dan gemiddeld aansluiting met de arbeidsmarkt.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

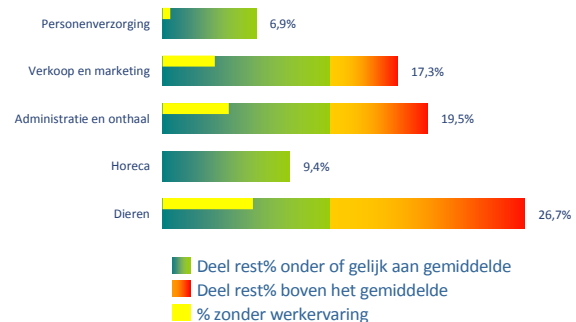
Het studiegebied 'Bouw en hout' (181 sv) telt het meeste mannelijke schoolverlaters en haalt een rest% van minder dan 9% wat ruim onder het gemiddelde ligt.

Het studiegebied 'Voertuigen en metaal' (101 sv) haalt een puik resultaat met een rest% dat net onder 8% blijft.

Ook de studiegebieden 'Horeca' (62 sv) en 'Voeding' (56 sv) bieden uitstekende kansen op werk voor mannelijke schoolverlaters uit de leertijd.

Deze top 5 wordt vervolledigd door het studiegebied 'Informatica' (40 sv) waar 1 op 8 mannen werkzoekend is na 1 jaar wat maar net boven het gemiddelde ligt voor de leertijd.

Vrouwen

Bij de vrouwen telt het studiegebied 'Personenverzorging' (174 sv) het grootste aantal schoolverlaters in de leertijd. Met een rest% van slechts 6,9% kunnen we gerust stellen dat dit studiegebied zeer goede perspectieven biedt op werk.

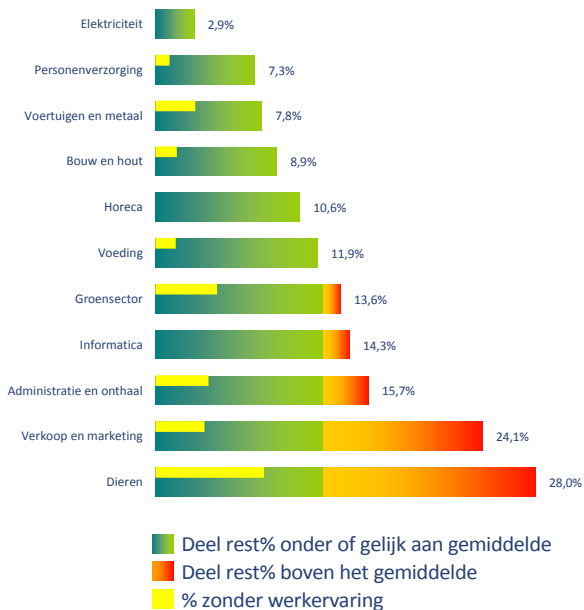
'Verkoop en marketing' (52 sv) en 'Administratie en onthaal' (41 sv) doen het dan weer minder goed maar tellen ook niet zoveel vrouwelijke schoolverlaters.

'Horeca' (32 sv) biedt dan weer mogelijkheden maar de aantallen zijn ook hier klein.

Het studiegebied 'Dieren' (15 sv) is dan weer te klein om hier betrouwbare uitspraken over te doen.

Studiegebieden

11 studiegebieden in de leertijd tellen minstens 20 schoolverlaters.

6 studiegebieden bieden beter dan gemiddeld voor de leertijd aansluiting met de arbeidsmarkt.

Het studiegebied 'Elektriciteit' (35 sv) is outstanding met slechts 1 schoolverlater werkzoekend na 1 jaar of een rest% van 2,9%.

De studiegebieden 'Personenverzorging' (191 sv), 'Voertuigen en metaal' (102 sv) en 'Bouw en hout' (190 sv) tellen heel wat schoolverlaters en halen prima resultaten.

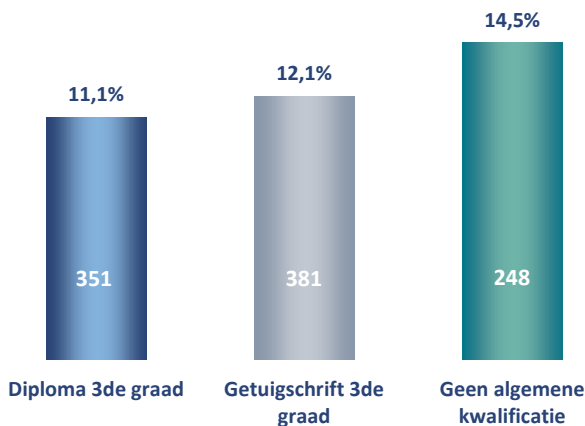
Ook wie een opleiding 'Horeca' (94 sv) of 'Voeding' (67 sv) volgeeft heeft mooie vooruitzichten in zijn/haar zoektocht naar werk.

'Groensector' (44 sv), 'Informatica' (42 sv) en 'Administratie en onthaal' (51 sv) doen het dan wel iets minder goed dan gemiddeld maar dat neemt niet weg dat deze schoolverlaters voldoende kansen krijgen op de arbeidsmarkt.

Wie een opleiding uit de studiegebieden 'Verkoop en marketing' (83 sv) en zeker 'Dieren' (25 sv) overweegt, denkt best tweemaal na.

Invloed algemene kwalificatie op rest%

351 schoolverlaters behaalden naast een kwalificatie voor het beroepsgerichte gedeelte ook een diploma secundair onderwijs. Zij hadden globaal 1 kans op 9 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

381 schoolverlaters verlieten de leertijd met een getuigschrift van de 3de graad, 12,1% was na 1 jaar werkzoekend of een fractie meer dan de schoolverlaters met een diploma.

248 schoolverlaters besloten om naast hun beroepsgerichte kwalificatie geen algemene kwalificatie of enkel een algemene kwalificatie van de 2de graad te ambiëren. Zij ondervinden iets meer moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

De leertijd presteert traditioneel sterk omdat er reeds tijdens de opleiding een sterke band is met een werkgever. Voor iemand die goed presteert is er dan ook een reële kans op een job bij de werkgever waar men zijn/haar stage gelopen heeft.

Echte nijverheidsopleidingen zoals 'Elektriciteit', 'Voertuigen en metaal' en 'Bouw en hout' doen het goed. Ook 'Personenverzorging' en 'Horeca' bieden mooie kansen en zijn ook meer toegankelijk voor vrouwen.

Het opleidingsaanbod binnen de leertijd richt zich duidelijk meer tot een mannelijk publiek en dat blijkt dan ook bij de studiekeuze. De helft van de vrouwelijke schoolverlaters volgde een opleiding 'Personenverzorging' en 20% opteerde voor 'Verkoop en marketing'. Daarnaast halen nog slechts 'Administratie en onthaal' en 'Horeca' minstens 20 vrouwelijke schoolverlaters.

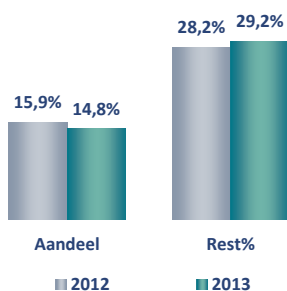
Een bijkomende algemene kwalificatie behalen maakt in de leertijd niet zoveel uit. Het zwaartepunt ligt duidelijk op de beroepsgerichte vorming en hoe men op de werkvloer functioneert. Uiteraard wijst het behalen van een algemene kwalificatie naast de beroepsgerichte vorming wel op de bereidheid om meer kennis te verwerven dan men strikt genomen nodig heeft om zijn/haar beroep te kunnen uitoefenen en dat is alleen maar positief.

Laaggeschoolden

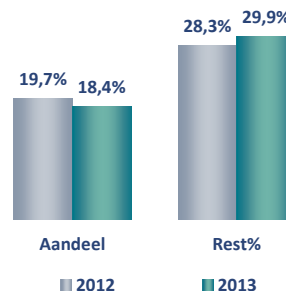
	2012	2013
Schoolverlaters	11.460	10.884
Werkzoekend na 1 jaar	3.231	3.173
Restpercentage	28,2%	29,2%
Zonder werkervaring	7,6%	7,9%

	2012	2013
Mannen	7.226	6.698
Werkzoekend na 1 jaar	2.048	2.001
Restpercentage	28,3%	29,9%
Zonder werkervaring	7,6%	8,5%

Evolutie aandeel en rest% - Totaal

Evolutie aandeel en rest% - Mannen

Het aantal laaggeschoolde schoolverlaters daalt met bijna 600 eenheden t.o.v. de vorige editie. Hopelijk is dit het begin van een positieve evolutie in de komende jaren.

Ook het aandeel laaggeschoolden in het totaal van alle schoolverlaters neemt af met iets meer dan een %punt.

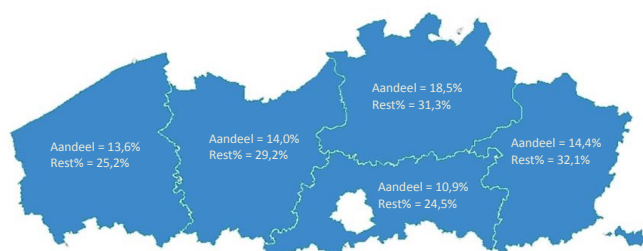
De crisis oefent nog steeds een negatieve invloed uit op alle schoolverlaters en dus ook op deze groep. Het rest% flirt met de grens van 30%.

Het aandeel laaggeschoolden bij de mannelijke schoolverlaters is altijd al heel hoog geweest, alleszins steeds een stuk hoger dan het gemiddelde.

Toch is ook hier enig licht aan het einde van de tunnel te bespeuren, het aandeel laaggeschoolde mannen daalt licht.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt wat moeizamer t.o.v. de vorige editie maar dat hoeft met de crisis geenszins te verwonderen.

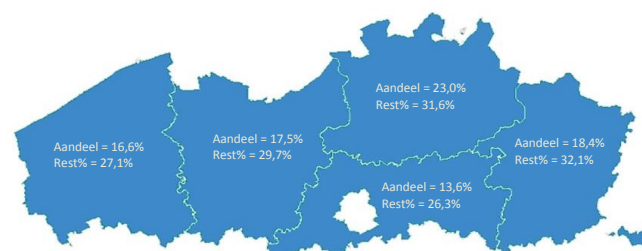
Aandeel en rest% per provincie - Totaal

Het aandeel laaggeschoolde schoolverlaters steekt in Antwerpen ver boven dat van alle andere provincies uit, in zoverre zelfs dat het de enige provincie is die in verhouding meer laaggeschoolde schoolverlaters telt.

In Antwerpen en Limburg verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt moeizaam. Oost-Vlaanderen zit met zijn rest% pal op het gemiddelde terwijl er in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant toch wat meer jobkansen weggelegd zijn voor deze schoolverlaters.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

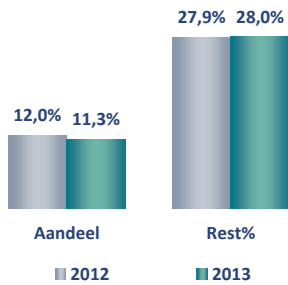

Het aandeel laaggeschoolde mannelijke schoolverlaters neemt in de provincie Antwerpen ernstige proporties aan, hun aandeel bedraagt er bijna 1 op 4. Limburg zit qua aandeel laaggeschoolde mannen pal op het gemiddelde en alle andere provincies hebben een lager aandeel mannen bij de laaggeschoolden dan gemiddeld.

Vlaams-Brabant biedt de beste kansen voor deze jongeren terwijl West- en Oost-Vlaanderen het iets minder goed doen. In Limburg ondervinden laaggeschoolde mannelijke schoolverlaters de grootste moeite om een job te vinden.

	2012	2013
Vrouwen	4.234	4.186
Werkzoekend na 1 jaar	1.183	1.172
Restpercentage	27,9%	28,0%
Zonder werkervaring	7,6%	7,0%

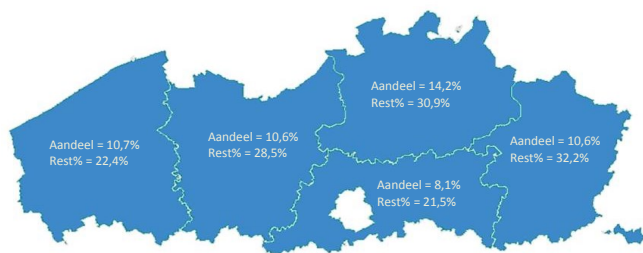
Evolutie aandeel en rest% - Vrouwen

Het aandeel laaggeschoolde vrouwelijke schoolverlaters gaat mee met de trend en daalt eveneens. 1 op 9 vrouwen komt laaggeschoold op de arbeidsmarkt.

In vergelijking met de mannen stijgt het rest% bij de vrouwen niet. Dit kan de voorbode zijn van een positieve wending nu het einde van de crisis in zicht lijkt.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

Net als bij de mannen vinden we ook bij de vrouwen het grootste aandeel laaggeschoolden terug in de provincie Antwerpen. Geen enkel andere provincie scoort qua aandeel boven het Vlaams gemiddelde. In Vlaams-Brabant zijn er in verhouding het minst laaggeschoolde vrouwen bij de schoolverlaters.

In Limburg hebben laaggeschoolde vrouwen de kleinste kansen op een job. Antwerpen en Oost-Vlaanderen doen echter nauwelijks beter.

In Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen hebben laaggeschoolde vrouwen de meeste kansen op een job maar dat betekent nog steeds dat de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn meer dan 1 op 5 bedraagt.

In een voor nieuwe intreders op de arbeidsmarkt moeilijke periode daalt het aandeel laaggeschoolde schoolverlaters. Als dat al geen goed nieuws is! Uiteraard maakt één zwaluw de lente niet en deze hoopvolle cijfers vragen zeker om bevestiging. Een verbetering van de economische toestand kan aan deze evolutie zeker nog een zetje geven in de goede richting.

Dit alles neemt niet weg dat de situatie van laaggeschoolden op de arbeidsmarkt allesbehalve rooskleurig is. Zijn/haar studie niet afmaken en/of niet kunnen aarden in het voltijds onderwijs is voor veel schoolverlaters het resultaat van een manifest gebrek aan motivatie. Schoolverlaters beseffen te weinig dat voor een succesvolle loopbaan op de arbeidsmarkt meer nodig is dan tot 18 jaar op de schoolbanken zitten alleen.

Ook voor het onderwijs is een moeilijke taak weggelegd om deze jongeren te blijven uitdagen en hen vooral ook realiteitszin bij te brengen over wat zij na hun schoolse periode zoal mogen verwachten op de arbeidsmarkt.

Hoewel vrouwen veel minder keuzemogelijkheden hebben zijn zij veel minder laaggeschoold dan mannen en vinden zij, in tegenstelling tot het verleden, ook iets beter hun weg naar de arbeidsmarkt.

Als de economische situatie terug een beetje ten goede keert, wat er nu naar uitziet, gaan deze schoolverlaters hun kans moeten grijpen. De grenzen binnen Europa zijn al lang vervaagd en zij zijn ook bijzonder kwetsbaar door de instroom van Europese migranten die op hun (droom)job azen.

Regionaal zit de provincie Antwerpen, en binnen de provincie vooral de stad Antwerpen, met een huizenhoog probleem. Veel meer dan elders in Vlaanderen breken jongeren er voortijdig hun studie af en/of zoeken ze hun heil in het deeltijds onderwijs omdat volle dagen op de schoolbanken zitten voor hen blijkbaar geen optie is.

In een regio met zoveel economische activiteit moeten zij beseffen dat een inspanning in het onderwijs om een kwalificatie te behalen hun kansen op de arbeidsmarkt een fameuze boost geeft. Wie brengt het hen bij?

ASO3

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	4.523	4.626
Aantal ingeschreven bij VDAB	3.095	3.108
Werkzoekend na 1 jaar	539	652
Restpercentage	11,9%	14,1%
Zonder werkervaring	4,7%	6,4%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een diploma van het 2de of 3de jaar van de 3de graad in het algemeen secundair onderwijs.

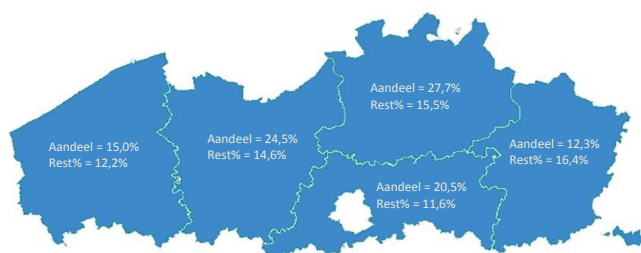
Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien een diploma behaalden van het ASO3 worden eveneens aan dit niveau toegevoegd. Het rest% dat in grootteorde slechts iets hoger ligt dan dat van het TSO3 en BSO3 & BSO4 is niet helemaal correct.

Een aantal ASO'ers besluit om na het secundair onderwijs verder te studeren in het buitenland of aan een instelling van de Franse gemeenschap. Voor het dept. Onderwijs en Vorming zijn dit schoolverlaters omdat ze niet meer ingeschreven zijn in een onderwijsinstelling die onderworpen is aan de regelgeving van het dept. O&V.

Aangezien ook VDAB ze niet terugvindt in de werkzoekendenbestanden worden ze verkeerdelijk als schoolverlaters die niet meer werkzoekend zijn gecatalogeerd.

Dit betekent dat de resultaten voor het ASO3 eigenlijk rooskleuriger worden voorgesteld dan ze in feite zijn.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het ASO3 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

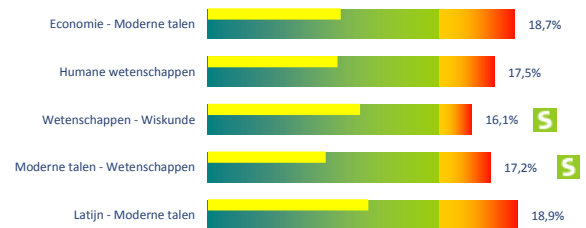
Het ASO3 is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Vlaams-Brabant maar dit belet niet dat de kansen op werk gunstiger zijn dan gemiddeld voor alle provincies.

In West-Vlaanderen ligt het rest% ook lager dan gemiddeld maar er zijn in verhouding ook minder schoolverlaters uit het ASO3.

In de andere provincies beantwoordt het aandeel van de schoolverlaters uit het ASO3 aan de verwachtingen maar het rest% ligt er iets hoger dan het gemiddelde voor Vlaanderen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Geen enkele studierichting uit deze top 5 biedt een beter dan gemiddelde aansluiting met de arbeidsmarkt.

De instroom op de arbeidsmarkt vanuit de richting 'Economie - Moderne talen' (679 sv) is het grootst bij mannelijke schoolverlaters uit het ASO3.

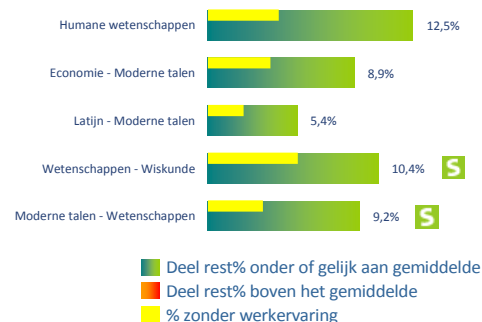
'Humane wetenschappen' (544 sv) telt eveneens veel schoolverlaters.

De top 5 naar instroom wordt vervolledigd door 'Wetenschappen - Wiskunde' (485 sv) en 'Moderne talen - Wetenschappen' (209 sv), 2 STEM-richtingen die nochtans niet direct goede perspectieven bieden.

'Latijn - Moderne talen' (143 sv) sluit de rij maar doet het evenmin goed.

Opvallend in al deze richtingen is het hoge aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar.

Vrouwen

Het grootste aantal vrouwelijke schoolverlaters uit het ASO3 volgde de richting 'Humane wetenschappen' (672 sv). 1 op 8 is werkzoekend na 1 jaar.

'Economie - Moderne talen' (471 sv) telt eveneens heel wat vrouwelijke schoolverlaters. De kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar bedraagt minder dan 9%.

'Latijn - Moderne talen' (184 sv) doet het opvallend goed met een rest% van amper iets boven 5%.

'Wetenschappen - Wiskunde' (164 sv) en 'Moderne talen - Wetenschappen' (119 sv), beide STEM-richtingen, scoren met een rest% rond 10% goed voor dit niveau.

Hoewel de top 5 zowel bij mannen als bij vrouwen uit dezelfde studierichtingen bestaat, weliswaar in een andere volgorde, vinden vrouwen veel beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan hun mannelijke collega's.

Studiegebieden

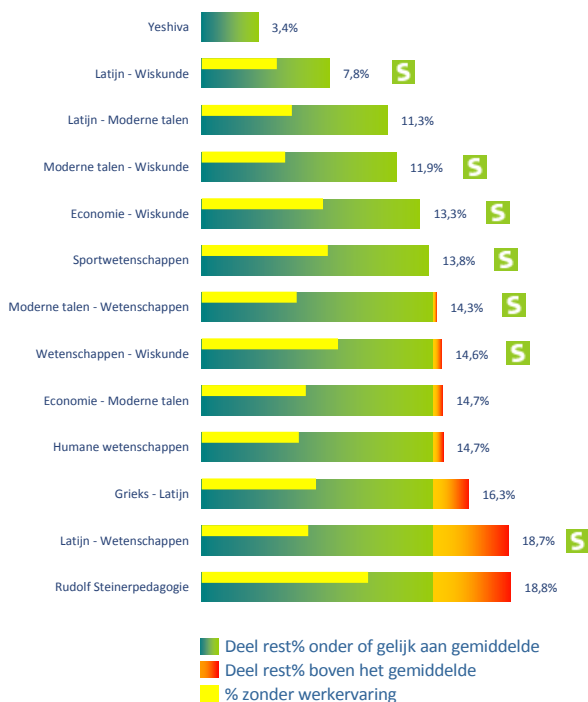

Het studieniveau ASO3 telt slechts 2 studiegebieden.

'Algemeen secundair onderwijs' (4.467 sv) is veruit het grootste. 1 op 7 schoolverlaters is werkzoekend na 1 jaar.

In het studiegebied 'Sport' (159 sv) ligt het rest% een fractie hoger.

Studierichtingen

6 studierichtingen doen het beter dan gemiddeld voor dit niveau.

'Yeshiva' (29 sv) kan de beste cijfers voorleggen maar gezien het gering aantal schoolverlaters en het specifieke karakter van de richting verbinden we hier best niet te veel conclusies aan.

Ook 'Latijn - Wiskunde' (218 sv) haalt een rest% onder 10%.

In de richtingen 'Latijn - Moderne talen' (327 sv) en 'Moderne talen - Wiskunde' (59 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn 1 op 9.

'Economie - Wiskunde' (203 sv) en 'Sportwetenschappen' (130 sv) blijven qua rest% nog net onder het gemiddelde voor dit niveau.

Schoolverlaters uit de richtingen 'Moderne talen - Wetenschappen' (328 sv), 'Wetenschappen - Wiskunde' (649 sv), 'Economie - Moderne talen' (1.150 sv) en 'Humane wetenschappen' (1.216 sv) hebben een kans van 1 op 7 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

'Grieks - Latijn' (43 sv) haalt een rest% van ruim 16% maar telt weinig schoolverlaters.

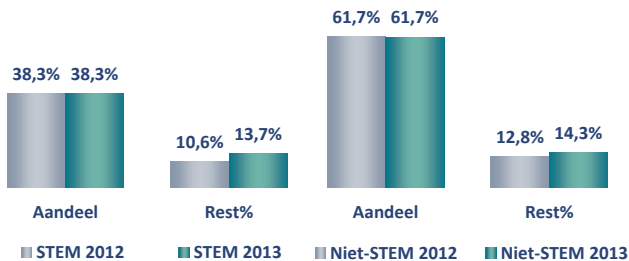
'Latijn - Wetenschappen' (123 sv) en 'Rudolf Steinerpedagogie' (69 sv), bieden niet zo'n goede kansen om snel aan een job te raken.

Hoewel de restpercentages voor de richtingen uit dit niveau al bij al nog lijken mee te vallen is het toch frappant dat in bijna alle richtingen het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring na 1 jaar hoog ligt.

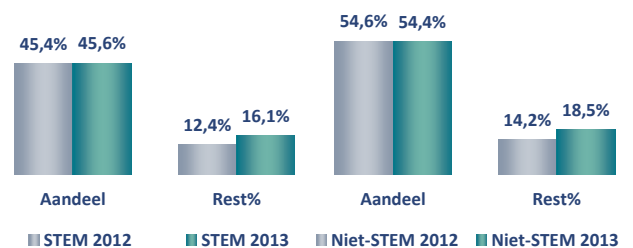
	2012	2013
Schoolverlaters in STEM	1.731	1.774
Werkzoekend na 1 jaar	183	243
Restpercentage	10,6%	13,7%
Zonder werkervaring	4,0%	6,9%

	2012	2013
Mannen in STEM	1.157	1.212
Werkzoekend na 1 jaar	143	195
Restpercentage	12,4%	16,1%
Zonder werkervaring	4,7%	8,3%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

12 studierichtingen op 21 in ASO3 zijn STEM-richtingen. Bijna 4 op 10 schoolverlaters uit het ASO3 behaalde een diploma in een STEM-richting wat exact hetzelfde aandeel is als in de vorige editie.

Het rest% is voor de schoolverlaters uit deze STEM-richtingen wel toegenomen.

Ook in de niet-STEM richtingen is het rest% toegenomen.

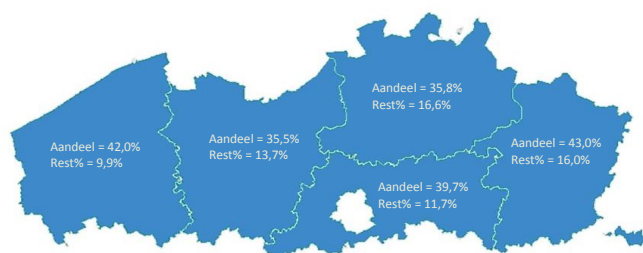
Hoewel STEM als gunstig beschouwd wordt is het in dit niveau minder belangrijk omdat de overstap van ASO naar de arbeidsmarkt hoe dan ook geen aan te bevelen keuze is.

In het ASO3 bedraagt het aandeel mannelijke schoolverlaters uit een STEM-richting ongeveer 45%.

Het rest% voor deze schoolverlaters neemt gevoelig toe tegenover de vorige editie.

Bij mannen die een niet-STEM-richting volgden is bijna 1 op 5 werkzoekend na 1 jaar. Dit is eveneens een gevoelige stijging t.o.v. de vorige editie van deze studie.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

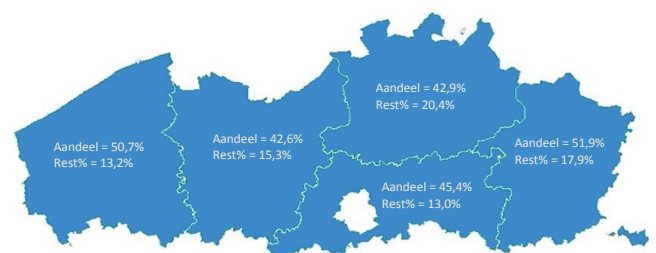

Limburg en West-Vlaanderen hebben het hoogste aandeel STEM-gediplomeerden in ASO3. Het rest% ligt in Limburg echter veel hoger.

In Vlaams-Brabant benadert het aandeel voor STEM het gemiddelde voor Vlaanderen maar liggen de uitstroomkansen beter dan gemiddeld.

In de Antwerpen en Oost-Vlaanderen ligt het aandeel STEM lager dan gemiddeld maar terwijl in Oost-Vlaanderen het rest% quasi overeenkomt met het gemiddelde verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt in Antwerpen een stuk moeizamer.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

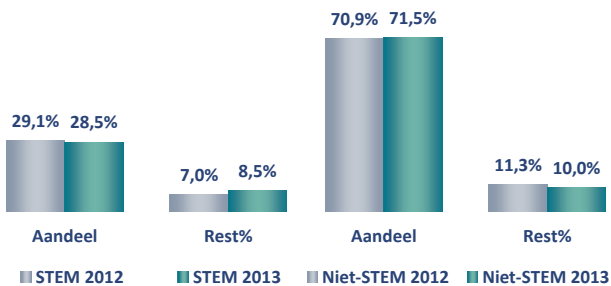
In Limburg en West-Vlaanderen volgde de helft van de ASO-gediplomeerde mannen een STEM-opleiding. In tegenstelling tot West-Vlaanderen biedt dit in Limburg niet zoveel kansen.

In Oost-Vlaanderen en Antwerpen ligt het aandeel STEM-gediplomeerden gevoelig lager. In Antwerpen hebben mannen die met een STEM-diploma uit het ASO op de arbeidsmarkt komen 1 kans op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Vlaams-Brabant neemt qua aandeel STEM-afgestudeerden een middenpositie in maar nergens anders vinden mannen uit deze opleidingen een betere aansluiting met de arbeidsmarkt.

	2012	2013
Vrouwen in STEM	574	562
Werkzoekend na 1 jaar	40	48
Restpercentage	7,0%	8,5%
Zonder werkervaring	2,6%	3,9%

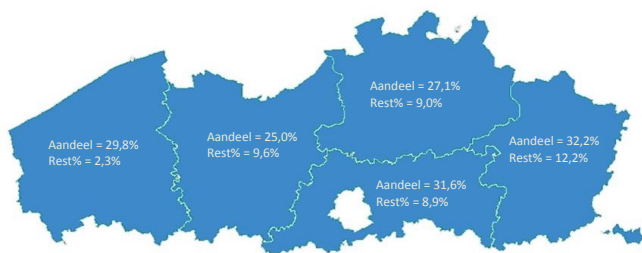
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

In het ASO3 bedraagt het aandeel vrouwelijke schoolverlaters uit een STEM-richting iets minder dan 30% van het totaal. Dit aandeel ligt daarmee iets lager dan in de vorige editie en ook het aantal vrouwen in een STEM-richting is licht gedaald.

Het rest% voor de schoolverlaters uit een STEM-richting neemt toe t.o.v. vorige editie terwijl de aansluiting in de niet-STEM-richtingen nu iets vlotter lijkt te verlopen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Zowel in Limburg als in Vlaams-Brabant ligt het aandeel vrouwelijke schoolverlaters uit een STEM-richting in het ASO boven 30%. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt wel een stuk soepeler in Vlaams-Brabant.

In West-Vlaanderen ligt het aandeel vrouwen in STEM net onder 30% maar het rest% is er onwaarschijnlijk laag.

In Antwerpen en Oost-Vlaanderen ligt het aandeel STEM iets onder het gemiddelde maar verloopt de doorstroming naar de arbeidsmarkt vlot.

Ieder jaar opnieuw betreden een (te) groot aantal schoolverlaters de arbeidsmarkt met een diploma uit het ASO3. 3 op 4 van deze schoolverlaters hebben dan wel nog iets 'geprobeerd' in het hoger onderwijs maar zijn daar om diverse redenen niet in geslaagd.

Hoewel deze schoolverlaters op het eerste gezicht nog goed weggkomen is stoppen na het ASO3 beslist geen aanrader. Niet enkel is het rest% enigszins geflatteerd doordat een aantal studenten verder studeren in het buitenland of aan de Franse gemeenschap en daardoor onterecht als niet werkzoekend worden geteld, ook het jobaanbod voor deze groep van schoolverlaters ligt dikwijls beneden hun capaciteiten.

Meer dan de helft van de schoolverlaters uit het ASO3 volgde 'Economie - Moderne talen' of 'Humane wetenschappen'. Deze opleidingen worden nogal eens gekozen door jongeren en/of ouders die absoluut naar het ASO willen maar misschien wel beter af zouden geweest zijn met een meer arbeidsmarktgerichte opleiding in TSO.

Het is bijzonder jammer dat zoveel schoolverlaters met een wiskundige of wetenschappelijke component (1.774 sv) het niet maken in het hoger onderwijs. 562 onder hen zijn vrouwen en ook zij missen mogelijk een mooie carrière in een STEM-beroep. Voor al deze mensen maar ook voor de arbeidsmarkt is dit een ernstig verlies.

Dat vrouwen in dit niveau veel beter aansluiting vinden met de arbeidsmarkt is een rechtstreeks gevolg van het soort jobs dat binnen het bereik van deze groep ligt. Vrouwen hebben nu eenmaal een voetje voor in de verkoop-, onthaal- en bediendenjobs.

Hoewel het onderscheid STEM vs niet-STEM enkel belangrijk is in het licht van verder studeren, vinden schoolverlaters uit een STEM-richting iets beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan niet-STEM. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.

BSO3 & BSO4

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	12.999	13.041
Aantal ingeschreven bij VDAB	11.492	11.669
Werkzoekend na 1 jaar	1.465	1.724
Restpercentage	11,3%	13,2%
Zonder werkervaring	3,6%	3,9%

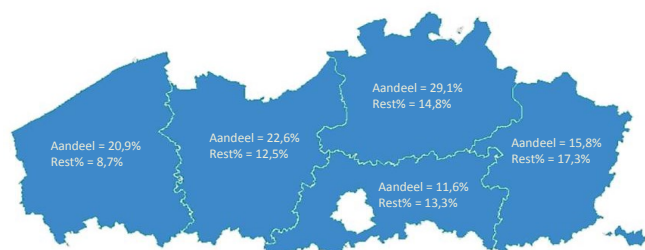
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een studiegetuigschrift van de 3de graad of een diploma secundair onderwijs na een 7de jaar of 4de graad van het beroepsonderwijs.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien BSO3 of BSO4 hadden gevolgd, worden eveneens in dit niveau ondergebracht.

Dit studieniveau telt ongeveer evenveel mannen als vrouwen maar gezien het gendergericht aanbod hebben mannen hier toch meer opties.

De opleiding 'Toegepaste verpleegkunde', die deels bestaat uit schoolverlaters die de opleiding in het BSO4 volgden en anderen die de opleiding afmaakten in het hoger beroepsonderwijs (HBO5), wordt volledig in dit niveau ondergebracht.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het BSO3 & BSO4 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

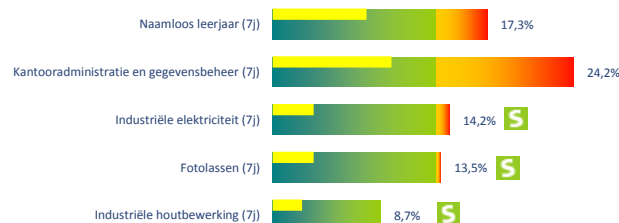
Het aandeel schoolverlaters uit het BSO3 & BSO4 komt met uitzondering van de provincie Vlaams-Brabant waar er een ondervertegenwoordiging is, in de andere provincies ongeveer overeen met het totaal aandeel schoolverlaters.

Het rest% wijkt sterk af van het gemiddelde in West-Vlaanderen waar de aansluiting met de arbeidsmarkt uitstekend verloopt en Limburg waar deze schoolverlaters veel meer moeite hebben om een job te vinden.

In de andere provincies verschilt het rest% niet zoveel van het gemiddelde voor Vlaanderen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

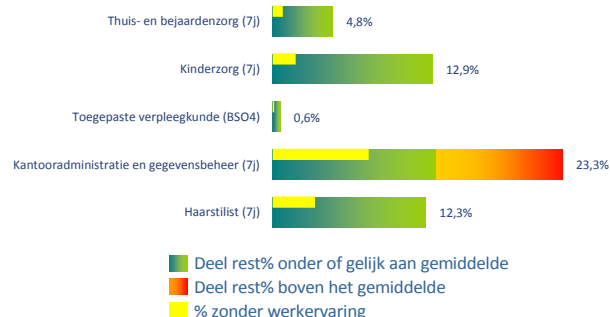

De meeste mannelijke schoolverlaters in dit niveau bieden zich aan op de arbeidsmarkt na het volgen van het 'Naamloos leerjaar (7j)' (556 sv). Het rest% ligt ruim boven het gemiddelde voor dit niveau.

Nogal wat mannelijke schoolverlaters volgden 'Kantooradministratie en gegevensbeheer (7j)' (512 sv). Na 1 jaar is 1 op 4 werkzoekend en dat is ver boven het gemiddelde voor dit niveau.

Deze top 5 wordt vervolledigd door 3 STEM-richtingen. 'Industriële elektriciteit (7j)' (393 sv) en 'Fotolassen (7j)' (303 sv) halen beide een licht slechtere score dan gemiddeld. 'Industriële houtbewerking (7j)' (253 sv) biedt de beste mogelijkheden voor mannelijke schoolverlaters in deze top 5.

Vrouwen

De grootste instroom naar de arbeidsmarkt in dit niveau bij de vrouwen situeert zich in de richting 'Thuis- en bejaardenzorg (7j)' (991 sv) en blijkt een uitstekende keuze.

'Kinderzorg (7j)' (917 sv) kan eveneens op veel belangstelling rekenen bij vrouwen maar de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn bedraagt 1 op 8.

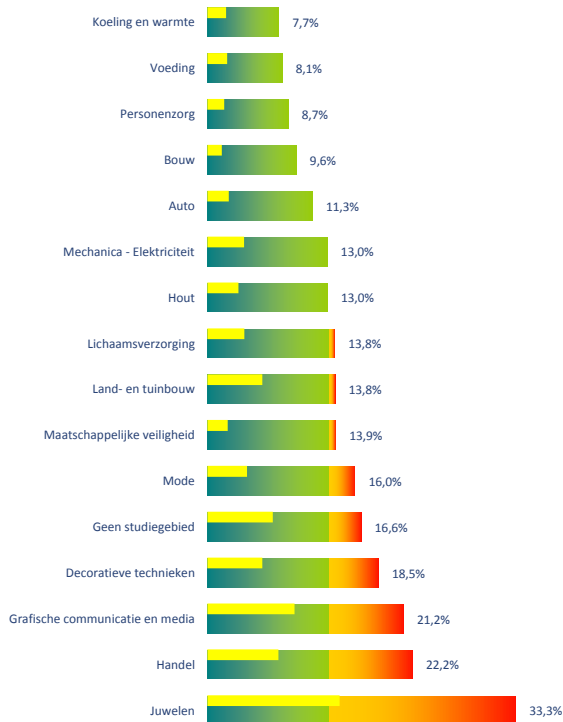
'Toegepaste verpleegkunde (BSO4)' (807 sv) is niet geheel onverwacht de topper in dit niveau. Er is dan ook amper nog iemand werkzoekend na 1 jaar.

Het rest% van de richting 'Kantooradministratie en gegevensbeheer (7j)' (801 sv) scheert hoge toppen met een rest% dat ruim het dubbele bedraagt van het gemiddelde in dit niveau.

'Haarstijl (7j)' (559 sv) vervolledigt deze top 5 bij de vrouwen. Na 1 jaar is 1 op 8 vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend wat nog net beter is dan het gemiddelde voor dit niveau.

Studiegebieden

16 studiegebieden in dit niveau tellen minstens 20 schoolverlaters. In 7 studiegebieden ligt het rest% onder het gemiddelde voor dit niveau.

'Koeling en warmte' (297 sv) biedt de meeste mogelijkheden op de arbeidsmarkt. 'Voeding' (753 sv) biedt eveneens voor dit niveau uitstekende mogelijkheden op werk.

Ook 'Personenzorg' (3.686 sv) en 'Bouw' (582 sv) halen een rest% onder 10% wat zeer mooi is voor dit niveau.

De studiegebieden 'Auto' (608 sv), 'Mechanica - Elektriciteit' (1.413 sv) en 'Hout' (802 sv) bieden betere kansen op werk dan gemiddeld voor dit niveau.

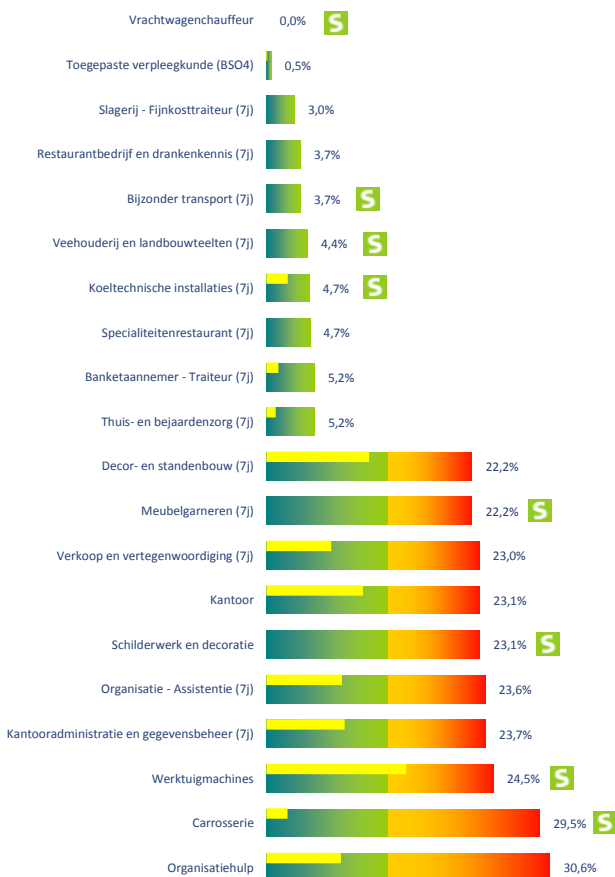
'Lichaamsverzorging' (778 sv), 'Land- en tuinbouw' (471 sv) en 'Maatschappelijke veiligheid' (137 sv) doen het net iets minder goed dan gemiddeld.

Wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Mode' (163 sv) of 'Geen studiegebied' (764 sv) heeft 1 kans op 6 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Bij 'Decoratieve technieken' (303 sv) neigt het rest% al naar 20% terwijl in 'Grafische communicatie en media' (85 sv) en 'Handel' (2.148 sv) de kaap van 20% overschreden is.

1 op 3 schoolverlaters uit het studiegebied 'Juwelen' (21 sv) is na 1 jaar werkzoekend maar gezien het kleine aantal zijn verregaande conclusies hier niet aangewezen.

Studierichtingen

Geen enkele schoolverlater uit de richting

'Vrachtwagenchauffeur' (35 sv) is na 1 jaar werkzoekend.

'Toegepaste verpleegkunde (BSO4)' (923 sv) bevestigt ook in deze editie zijn uitstekende reputatie.

Ook 'Slagerij - Fijnkosttraiteur (7j)' (33 sv), 'Restaurantbedrijf en drankenkennis (7j)' (54 sv), 'Bijzonder transport (7j)' (27 sv), 'Veehouderij en landbouwteelten (7j)' (45 sv), 'Koeltechnische installaties (7j)' (43 sv), 'Specialiteitenrestaurant (7j)' (106 sv), 'Banketaannemer - Traiteur (7j)' (77 sv) en 'Thuis- en bejaardenzorg (7j)' (1.109 sv) zijn stuk voor stuk kleppers die schitterende kansen bieden op een job.

Bij de opleidingen die het minder goed doen halen de richtingen 'Decor- en standenbouw (7j)' (27 sv) en 'Meubelgarneren (7j)' (27 sv) een rest% van ongeveer 22% maar deze 2 richtingen zijn wel dun bevolkt.

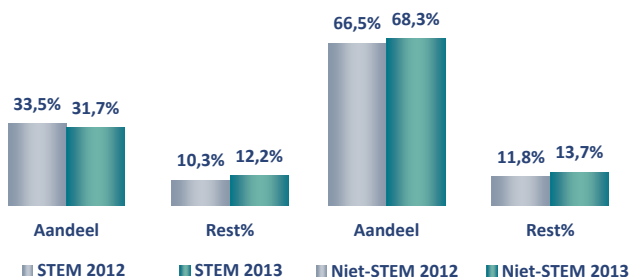
In de richtingen 'Verkoop en vertegenwoordiging (7j)' (100 sv), 'Kantoor' (182 sv), 'Schilderwerk en decoratie' (39 sv), 'Organisatie - Assistentie (7j)' (220 sv), 'Kantooradministratie en gegevensbeheer (7j)' (1.313 sv) en 'Werktuigmachines' (53 sv) loopt de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn op tot bijna 1 op 4 wat vooral voor deze laatste richting toch verwondering wekt.

De zesjarige opleiding 'Carrosserie' (44 sv) volgen of kiezen voor 'Organisatiehulp' (62 sv) zorgt voor veel moeilijkheden om een job te vinden.

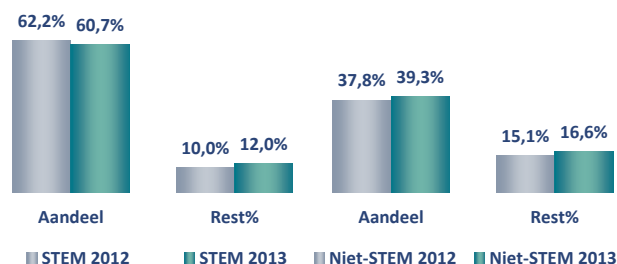
	2012	2013
Schoolverlaters in STEM	4.354	4.128
Werkzoekend na 1 jaar	447	502
Restpercentage	10,3%	12,2%
Zonder werkervaring	3,1%	3,4%

	2012	2013
Mannen in STEM	4.219	3.979
Werkzoekend na 1 jaar	424	477
Restpercentage	10,0%	12,0%
Zonder werkervaring	3,1%	3,3%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

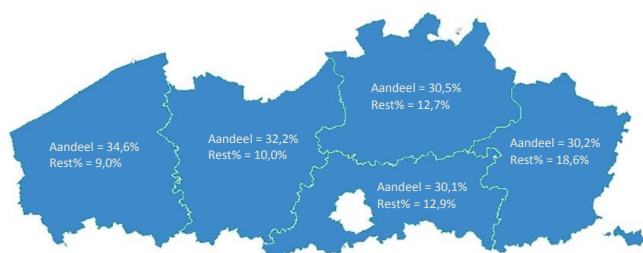
Van de 156 richtingen in dit niveau hebben er 101 een STEM-label of 65%. Als we echter het aantal schoolverlaters nemen die in dit niveau een STEM-richting volgden bedraagt het aandeel echter maar 31,7% of iets minder dan in de vorige editie.

Zowel de STEM-richtingen als de niet-STEM-richtingen hebben af te rekenen met een iets hoger rest%.

T.o.v. de vorige editie tellen wij een niet onbelangrijke afname van het aantal mannelijke schoolverlaters uit een STEM-richting in dit niveau. Ook het aandeel mannen dat binnen de totale populatie een STEM-opleiding volgde is afgenomen.

Hoewel de aansluiting met de arbeidsmarkt vanuit een STEM-richting minder vlot verloopt dan voorheen, blijkt een STEM-opleiding in dit niveau voor mannelijke schoolverlaters toch nog een belangrijk voordeel te zijn.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

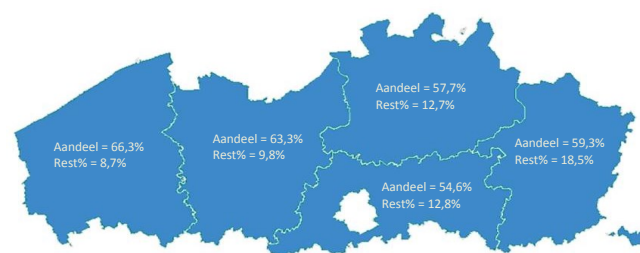
In West-Vlaanderen ligt het aantal STEM-schoolverlaters in dit niveau het hoogst en ook de uitstroom naar de arbeidsmarkt verloopt er een stuk vlotter dan gemiddeld.

In de andere provincies ligt het aandeel STEM dicht bij het gemiddelde voor Vlaanderen maar varieert de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn sterk.

Terwijl de aansluiting vlot verloopt in Oost-Vlaanderen, komt het rest% voor Antwerpen en Vlaams-Brabant quasi uit op het gemiddelde voor alle provincies.

In Limburg echter loopt het rest% op tot 18,6% en dat is meer dan het dubbele van het rest% in West-Vlaanderen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

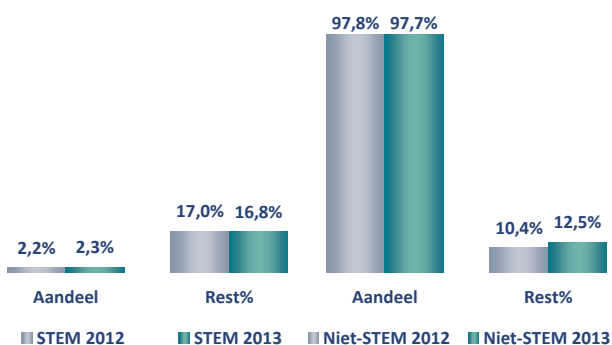

In Oost- en West-Vlaanderen stijgt het aandeel van de STEM-ge diplomeerde mannen in dit niveau uit boven 60%. In de beide provincies blijkt duidelijk dat STEM een goede keuze is wanneer men vlot naar de arbeidsmarkt wil.

In de andere provincies ligt het aandeel STEM beneden het gemiddelde. Terwijl het rest% in Vlaams-Brabant en Antwerpen zich quasi op de gemiddelde waarde voor Vlaanderen situeert, hebben mannelijke Limburgse schoolverlaters het duidelijk een stuk moeilijker om aan de bak te komen.

	2012	2013
Vrouwen in STEM	135	149
Werkzoekend na 1 jaar	23	25
Restpercentage	17,0%	16,8%
Zonder werkervaring	4,4%	4,7%

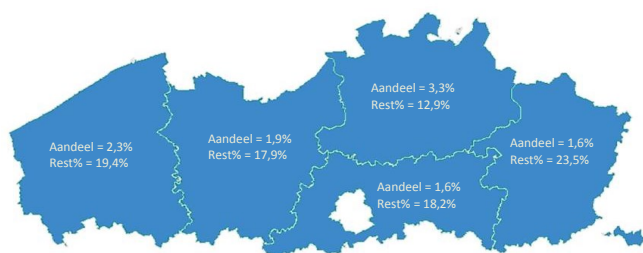
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Het aantal vrouwelijke schoolverlaters uit een STEM-richting neemt licht toe maar als aandeel in het totaal aan vrouwelijke schoolverlaters in dit niveau stelt het niets voor.

Waarom ook zouden vrouwen kiezen voor een STEM-richting als blijkt dat ze met een niet-STEM-opleiding makkelijker werk vinden?

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

De provincie Antwerpen telt nog het grootste aandeel vrouwen in STEM maar met 3,3% is er weinig reden tot optimisme. Positief is wel dat het rest% gevoelig onder de gemiddelde waarde ligt maar aangezien we het hier over zeer kleine aantallen hebben kunnen we daar niet te veel conclusies aan verbinden.

In de andere provincies schommelt het aandeel STEM rond 2% en ook hier geldt dat aan het rest% gezien de zeer kleine aantallen liefst geen conclusies verbonden worden.

BSO3 & BSO4 is een studieniveau met een aanbod dat duidelijk meer gericht is op mannen dan op vrouwen. Mannen en vrouwen maken hier dan ook veelal andere keuzes. Zo vinden we meer dan 100 mannelijke schoolverlaters terug in 12 studiegebieden terwijl dit bij de vrouwen maar in 7 studiegebieden geldt.

Het studiegebied 'Auto' (608 sv) telt amper 9 vrouwen. De opleidingen in dit studiegebied scoren globaal goed maar de inspanningen voor meer verkeersveiligheid maakt de behoefte aan schoolverlaters uit de richting 'Carrosserie' kleiner.

In het studiegebied 'Bouw' (582 sv) dat goede perspectieven biedt vinden we 10% vrouwelijke schoolverlaters. Zij zitten wel allemaal in het zachtere segment van 'Schilderwerk en decoratie'.

Het studiegebied 'Decoratieve technieken' (303 sv) zorgt voor een aanbod dat de markt onmogelijk kan absorberen en de schoolverlaters zijn ook niet direct breed inzetbaar.

Het studiegebied 'Handel' (2.148 sv) is ook in deze editie weer een pijnpunt. Het zwaartepunt is duidelijk verschoven van de 6-jarige kantooroopleiding naar de 7-jarige richting 'Kantooradministratie en gegevensbeheer' maar veel levert het niet op. Een belangrijke vraag is waarom er zoveel jongens in dit studiegebied zitten waar ze zoveel meer kansen hebben als ze opteren voor een andere opleiding in dit niveau?

Het studiegebied 'Hout' (802 sv) haalt met een rest% van 13,2% een gemiddelde score. De 6-jarige opleiding 'Houtbewerking' doet het ronduit slecht. We krijgen in dit studiegebied een mooie illustratie van de noodzaak van een 7de jaar in BSO.

Het studiegebied 'Koeling en warmte' (297 sv) biedt mooie kansen en ook hier verdoezelt de 6-jarige opleiding 'Centrale verwarming en sanitaire installaties' de uitstekende prestaties van de andere opleidingen. Dit studiegebied heeft nog een groot groeipotentieel als het er in slaagt de technologische evolutie te volgen die het energievraagstuk in gang heeft gezet.

Amper 1% vrouwen is terug te vinden in het studiegebied 'Mechanica - Elektriciteit' (1.413 sv). Ook hier scoren de 6-jarige opleidingen slecht. Opvallend is ook de minder goede doorstroming van de richting 'Fotolassen', nochtans een 7de jaar.

In het studiegebied 'Personenzorg' (3.686 sv) dat globaal goed scoort zijn 'Organisatie - Assistentie', 'Organisatiehulp' en 'Verzorging' de zwakke schakels.

Niet als 'Koeling en warmte' is 'Voeding' (753 sv) een zwaar onderschat studiegebied. Als je op de arbeidsmarkt komt na het volgen van een 7-jarige opleiding is je broodje gebakken.

STEM-opleidingen bieden een duidelijk voordeel voor mannen in BSO, jammer genoeg neemt het aantal schoolverlaters uit STEM af. Vrouwen volgen nauwelijks een STEM-opleiding.

TSO3

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	11.881	11.955
Aantal ingeschreven bij VDAB	9.983	10.089
Werkzoekend na 1 jaar	1.315	1.525
Restpercentage	11,1%	12,8%
Zonder werkervaring	3,7%	4,9%

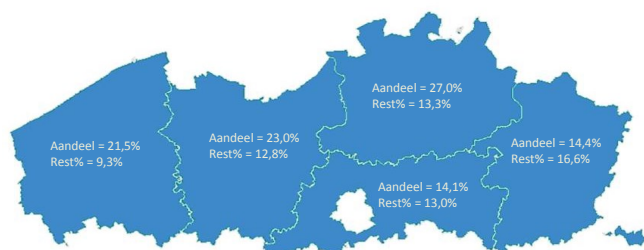
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug met een diploma secundair onderwijs behaald na 6 jaar TSO of een diploma van secundair na secundair onderwijs (Se-n-Se).

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien TSO3 of Se-n-Se hadden gevolgd, worden naar dit niveau teruggezet.

Het aantal schoolverlaters is licht toegenomen t.o.v. de vorige editie en zo goed als 6 op 10 schoolverlaters uit het TSO3 zijn mannen.

Het rest% voor TSO neemt toe maar blijft net onder het gemiddelde voor alle schoolverlaters. De opleidingen uit het TSO3 sluiten globaal ook het best aan met de arbeidsmarkt voor wat de middengeschoolden betreft.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

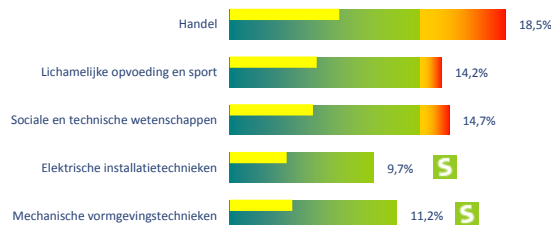

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het TSO3 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Het aandeel schoolverlaters uit het TSO3 ligt in iedere provincie ongeveer op het verwachte niveau. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt zeer vlot in West-Vlaanderen, gemiddeld in Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen maar duidelijk moeizamer in Limburg.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

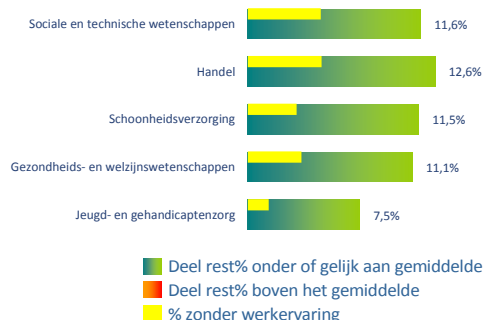
Het grootste aantal mannen in dit niveau biedt zich aan op de arbeidsmarkt vanuit de richting 'Handel' (654 sv). Bijna 1 op 5 is werkzoekend na 1 jaar, wat voor dit niveau ondermaats is.

'Lichamelijke opvoeding en sport' (549 sv) lijkt aan een opmars bezig maar biedt toch ook minder dan gemiddeld aansluiting met de arbeidsmarkt.

'Sociale en technische wetenschappen' (537 sv) trekt een groot mannelijk publiek aan maar naar de arbeidsmarkt toe biedt het minder dan gemiddelde kansen op een job.

'Elektrische installatietechnieken' (445 sv) en 'Mechanische vormgevingstechnieken' (357 sv) bieden dan weer heel wat betere kansen op een job voor mannen in TSO3.

Vrouwen

De grootste instroom op de arbeidsmarkt voor vrouwen uit het TSO3 komt van de richting 'Sociale en technische wetenschappen' (1.145 sv). 1 op 9 is werkzoekend na 1 jaar.

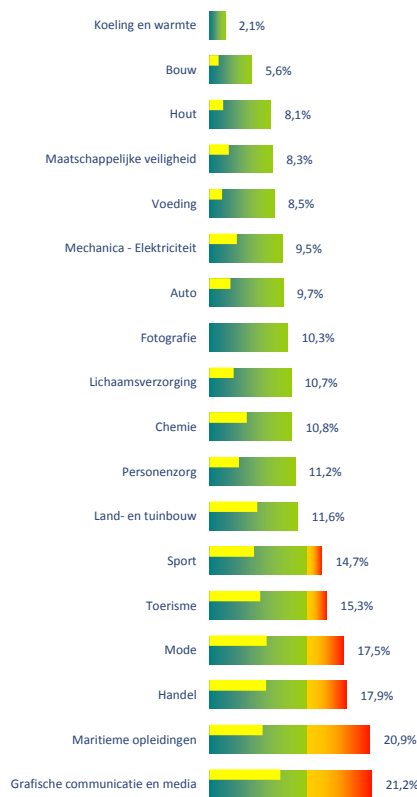
'Handel' (485 sv) is ook zeer populair maar ook in deze richting hebben vrouwelijke schoolverlaters een kans van 1 op 8 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

'Schoonheidsverzorging' (427 sv), een uitsluitend vrouwelijke aangelegenheid, doet het iets beter dan gemiddeld voor dit niveau.

'Gezondheids- en welzijnswetenschappen' (389 sv) biedt dan wel iets betere kansen dan gemiddeld in TSO3. Als opstap naar een zorgopleiding in het hoger onderwijs met de bijkomende garanties op werkzekerheid is dit resultaat toch teleurstellend.

'Jeugd- en gehandicaptenzorg' (359 sv) biedt de beste opstap naar de arbeidsmarkt voor vrouwelijke schoolverlaters in dit niveau.

Studiegebieden

Het studieniveau TSO3 telt 18 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters. 12 studiegebieden bieden een betere aansluiting met de arbeidsmarkt dan gemiddeld voor dit niveau.

Het studiegebied 'Koeling en warmte' (48 sv) scoort het best maar ook in het studiegebied 'Bouw' (162 sv) is werk vinden geen probleem.

'Hout' (273 sv), 'Maatschappelijke veiligheid' (350 sv), 'Voeding' (235 sv), 'Mechanica—Elektriciteit' (1.885 sv) en 'Auto' (217 sv) bieden eveneens zeer mooie perspectieven, zelfs in deze crisisperiode.

In de studiegebieden 'Fotografie' (39 sv), 'Lichaamsverzorging' (628 sv), 'Chemie' (529 sv), 'Personenzorg' (2.871 sv) en 'Land- en tuinbouw' (303 sv) verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt nog net iets vlotter dan gemiddeld voor TSO3.

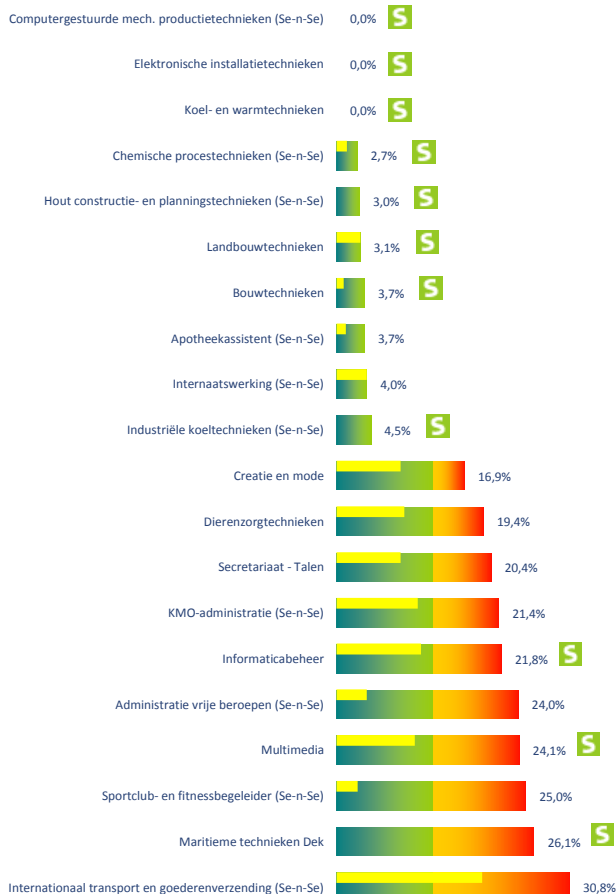
Bij 'Sport' (701 sv) en 'Toerisme' (542 sv) schommelt het rest% rond 15% wat boven het gemiddelde is voor dit niveau.

In de studiegebieden 'Mode' (80 sv) en 'Handel' (2.711 sv) is de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar ongeveer 1 op 6.

'Maritieme opleidingen' (43 sv) is een klein studiegebied maar het rest% ligt hoog.

'Grafische communicatie en media' (302 sv) is het minst succesvol in dit studieniveau en is al jaren een zorgenkind in TSO3.

Studierichtingen

In 3 studierichtingen zijn na 1 jaar geen werkzoekende schoolverlaters meer te vinden. 'Computergestuurde mechanische productietechnieken (Se-n-Se)' (43 sv), 'Elektronische installatietechnieken' (28 sv) en 'Koel- en warmtechnieken' (22 sv) presteren hiermee schitterend al gaat het telkens over kleine studierichtingen.

Ook 'Chemische procestechnieken (Se-n-Se)' (73 sv), 'Houtconstructie- en planningstechnieken (Se-n-Se)' (33 sv), 'Landbouwtechnieken' (32 sv), 'Bouwtechnieken' (108 sv), 'Apotheekassistent (Se-n-Se)' (81 sv), 'Internaatswerking (Se-n-Se)' (25 sv) en 'Industriële koeltechnieken (Se-n-Se)' (22 sv) kunnen een uitstekend palmares voorleggen. In geen enkele van deze opleidingen stijgt het rest% uit boven 5%.

Bij de opleidingen die het minder goed doen hebben we de richtingen 'Creatie en mode' (71 sv) en 'Dierenzorgstechnieken' (67 sv) die klein zijn in omvang maar geen goede perspectieven bieden.

In de richtingen 'Secretariaat - Talen' (544 sv), 'KMO-administratie (Se-n-Se)' (28 sv) en 'Informatiebeheer' (367 sv) loopt de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn op tot meer dan 20%.

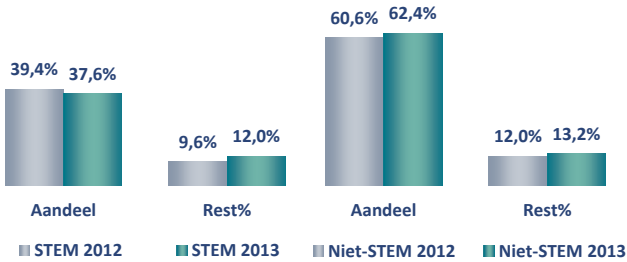
Wie de opleiding 'Administratie vrije beroepen (Se-n-Se)' (25 sv), 'Multimedia' (174 sv) of 'Sportclub- en fitnessbegeleider (Se-n-Se)' (36 sv) volgde ziet zijn kansen op werk verder afnemen.

De kleine richtingen 'Maritieme technieken Dek' (23 sv) en 'Internationaal transport en goederenverzending (Se-n-Se)' (26 sv) betalen een zware prijs als gevolg van de economische crisis.

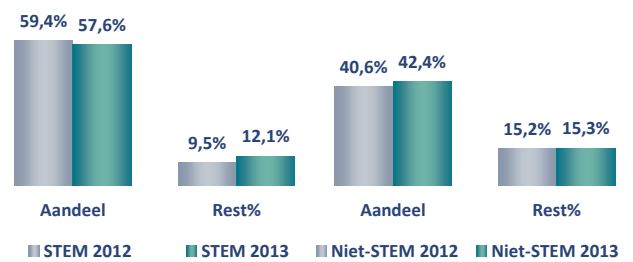
	2012	2013
Schoolverlaters in STEM	4.679	4.496
Werkzoekend na 1 jaar	449	539
Restpercentage	9,6%	12,0%
Zonder werkervaring	2,9%	4,8%

	2012	2013
Mannen in STEM	4.248	4.057
Werkzoekend na 1 jaar	402	489
Restpercentage	9,5%	12,1%
Zonder werkervaring	2,9%	5,0%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

65 studierichtingen op 109 in TSO3 zijn STEM-richtingen. Terwijl het aantal schoolverlaters in TSO3 licht toeneemt, daalt het aantal en ook het aandeel van de STEM-ge diplomaerden.

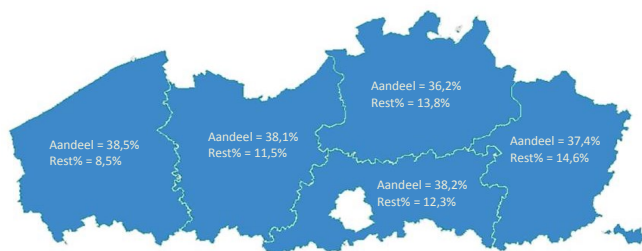
Bijna 4 op 10 schoolverlaters uit het TSO3 behaalde een diploma in een STEM-richting. Het rest% in de STEM-richtingen neemt gevoelig toe. Ook in niet-STEM stijgt het rest% maar niet in dezelfde mate. De crisis blijkt dus niet direct in het voordeel van de STEM-afgestudeerden te spelen.

De daling van het aantal STEM-ge diplomaerde schoolverlaters in TSO3 komt volledig op het conto van de mannen.

He rest% voor STEM neemt sterk toe bij de mannen in TSO3. Bij mannen die een STEM-richting volgden is nu bijna 1 op 8 werkzoekend na 1 jaar.

Het aantal mannelijke schoolverlaters in niet-STEM-richtingen neemt licht toe maar het rest% voor deze richtingen wijzigt nauwelijks.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

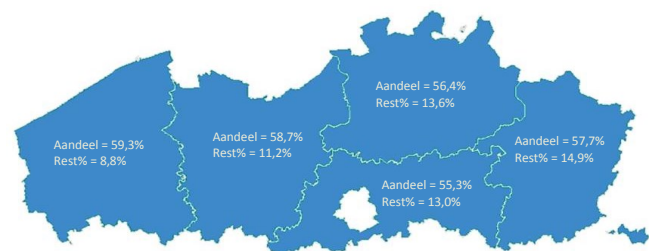

Het aandeel STEM-ge diplomaerden in TSO3 schommelt in iedere provincie rond het gemiddelde.

In West-Vlaanderen is er een uitstekende doorstroming naar de arbeidsmarkt.

In Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant ligt het rest% dicht bij het Vlaams gemiddelde. In Antwerpen, en zeker in Limburg verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt toch moeizamer.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

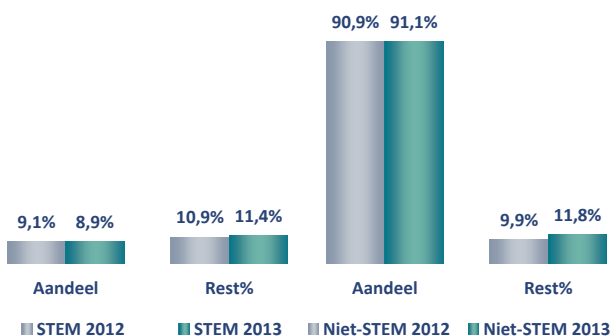
In West-Vlaanderen ligt het aandeel STEM-ge diplomaerde schoolverlaters bij de mannen in TSO3 het hoogst. De andere provincies volgen op korte afstand.

West-Vlaanderen biedt ook veruit de meeste kansen op werk voor mannen met een STEM-opleiding. Oost-Vlaanderen biedt eveneens mooie kansen maar in Vlaams-Brabant en Antwerpen gaat het dan weer wat moeizamer.

In Limburg loopt het rest% op tot 14,9% en dat is minder goed nieuws.

	2012	2013
Vrouwen in STEM	431	439
Werkzoekend na 1 jaar	47	50
Restpercentage	10,9%	11,4%
Zonder werkervaring	3,0%	3,2%

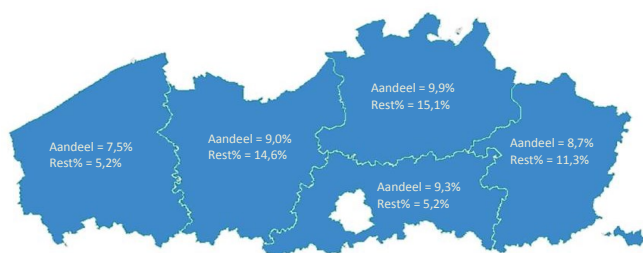
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Minder dan 10% van de vrouwelijke schoolverlaters heeft een STEM-opleiding gevolgd. Het aandeel vrouwen in STEM daalt zelfs nog licht ondanks een zeer lichte toename in aantal.

De kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn is quasi even groot voor STEM als voor niet-STEM.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Behalve voor West-Vlaanderen dat maar een klein aandeel STEM-vrouwen telt in TSO3 verschilt het aandeel niet zo veel in de andere provincies.

West-Vlaanderen doet het bijzonder goed wat de aansluiting met de arbeidsmarkt betreft.

In de andere provincies gaat het allemaal wat moeizamer.

Daar de absolute aantallen klein zijn interpreteren we deze gegevens best met de nodige omzichtigheid.

TSO3 telt vele richtingen waar vrouwen amper aanwezig zijn. 3 studierichtingen zijn goed voor bijna 80% van de vrouwelijke schoolverlaters in TSO3.

Ook in dit niveau is het volgen van een Se-n-Se opleiding bijna steeds een goede investering.

In het studiegebied 'Chemie' is de richting 'Chemische proces-technieken (Se-n-Se)' (73 sv) duidelijk de koploper. De andere richtingen en zeker 'Techniek - Wetenschappen' (207 sv) zouden hier meer moeten naar toeleiden.

Het studiegebied 'Grafische communicatie en media' heeft al jaren te kampen met schoolverlaters die hun weg niet vinden naar de arbeidsmarkt en ook deze keer is het niet anders.

'Handel' is een groot studiegebied met richtingen die niet echt bieden wat de markt vraagt. Dat een richting als 'Internationaal transport en goederenverzending (Se-n-Se)' (26 sv) erg te lijden heeft onder de crisis is duidelijk maar wat te denken van 'Informaticabeheer' (367 sv) en 'Boekhouden - Informatica' (461 sv) die duidelijk een probleem hebben?

'Koeling en Warmte' is net als in BSO ook in TSO3 een klein studiegebied met reuzemogelijkheden naar de toekomst.

In het studiegebied 'Land - en tuinbouw' is het beeld verdeeld. Het studiegebied is nogal versnipperd en het bevat zowel goed presterende opleidingen zoals 'Agro - en groenmechanisatie (Se-n-Se)' (34 sv) en 'Tuinbouwtechnieken' (98 sv) als opleidingen die het niet goed doen zoals 'Dierenzorgtechnieken' (67 sv) en 'Biotechnische wetenschappen' (57 sv) wat een doorstroomrichting is.

Het studiegebied 'Mechanica - Elektriciteit' scoort globaal goed. Toch zijn er ook in dit studiegebied richtingen die teleurstellen zoals 'Elektromechanica' (342 sv), 'Mechanische vormgevingstechnieken' (361 sv) en 'Industriële onderhoudstechnieken (Se-n-Se)' (123 sv). De richting 'Industriële wetenschappen' (104 sv) is een echte doorstroomrichting en sluit niet goed aan met de arbeidsmarkt. Hoger onderwijs was hier een betere keuze.

Het studiegebied 'Personenzorg' bevat een aantal opleidingen die uitstekende kansen bieden op de arbeidsmarkt. Over een paar opleidingen zoals 'Gezondheids- en welzijnswetenschappen' (467 sv) en 'Sociale en technische wetenschappen' (1.682 sv) wordt toch best eens grondig nagedacht.

De opleidingen binnen het studiegebied 'Sport' zitten stilaan aan hun limiet. Het studiegebied wint aan aantrekkingskracht maar de arbeidsmarkt is verzadigd.

Net als in BSO heeft het studiegebied 'Voeding' ook in TSO3 nog een mooi groeipotentieel. Bijna alle richtingen bieden mogelijkheden voor zowel mannen als vrouwen.

Zorgwekkend blijft het verder afkalven van de nijverheidstechnische richtingen dat zich uit in een daling van het aandeel STEM-gediplomeerden. Deze evolutie dient dringend gestopt te worden om de grote vervangingsvraag die zich aandient adequaat te kunnen counteren.

Onder invloed van de crisis blijken ook de kansen van STEM-gediplomeerden af te nemen.

KSO3

	2012	2013
Aantal schoolverlaters	763	774
Aantal ingeschreven bij VDAB	605	594
Werkzoekend na 1 jaar	122	153
Restpercentage	16,0%	19,8%
Zonder werkervaring	5,4%	6,5%

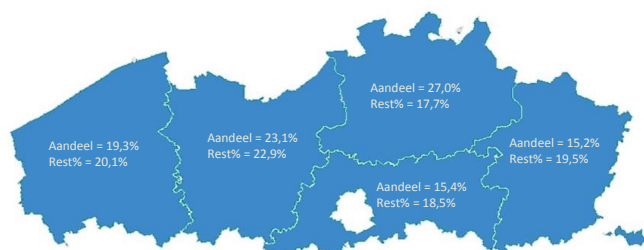
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters die een diploma secundair onderwijs behaalden na een 6de of 7de jaar KSO of Se-n-Se.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien KSO3 hadden beëindigd, worden eveneens in rekening gebracht.

Het aantal schoolverlaters is zeer licht toegenomen t.o.v. de vorige editie maar de toegang tot de arbeidsmarkt voor deze groep is verslechterd.

Iets minder dan 6 op 10 van de schoolverlaters uit het KSO3 zijn vrouwen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

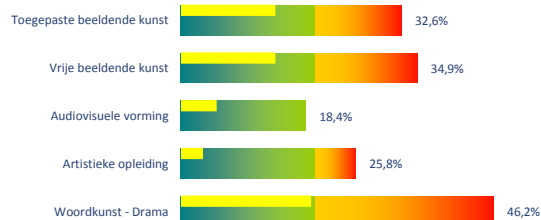
Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre het KSO3 onder- of oververtegenwoordigd is in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Het aandeel schoolverlaters komt in iedere provincie ongeveer overeen met het aandeel schoolverlaters in de totale populatie.

In Oost- en West-Vlaanderen verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt wat moeizamer dan gemiddeld. Limburg en Vlaams-Brabant doen het iets beter dan gemiddeld maar de beste kansen voor deze schoolverlaters liggen duidelijk in de provincie Antwerpen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Vanuit het KSO3 noteren wij de grootste instroom van mannelijke schoolverlaters naar de arbeidsmarkt uit de richting 'Toegepaste beeldende kunst' (43 sv). 1 op 3 van deze schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend.

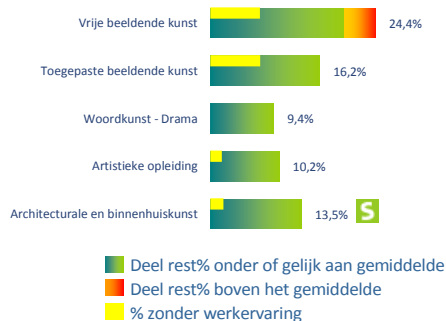
'Vrije beeldende kunst' (43 sv) doet het nog minder goed met een rest% van 34,9%.

'Audiovisuele vorming' (38 sv) is de enige richting die beter doet dan het gemiddelde voor KSO3.

'Artistieke opleiding' (31 sv) biedt ook al weinig kansen op een job maar wie de richting 'Woordkunst - Drama' (26 sv) volgde zit pas echt met een probleem.

Deze resultaten worden toch met de nodige omzichtigheid behandeld vanwege de kleine absolute aantallen.

Vrouwen

Bij de vrouwen komt de grootste instroom uit de richting 'Vrije beeldende kunst' (82 sv) maar de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn bedraagt 1 op 4.

'Toegepaste beeldende kunst' (68 sv) is bij vrouwen eveneens populair en biedt ook betere kansen op een job.

In tegenstelling tot de mannen doen vrouwen uit de richting 'Woordkunst - Drama' (64 sv) het wel goed evenals de schoolverlaters uit de richting 'Artistieke opleiding' (59 sv). Beide richtingen halen een rest% rond 10%.

'Architecturale en binnenhuiskunst' (52 sv) sluit deze top 5 bij de vrouwen af en haalt eveneens een vrij goede score.

Vrouwen zijn talrijker in KSO3 en halen ook duidelijk betere resultaten dan mannen in hun zoektocht naar werk, een duidelijke verwijzing dat vrouwen uit het kunstonderwijs wat breder inzetbaar zijn.

Studiegebieden

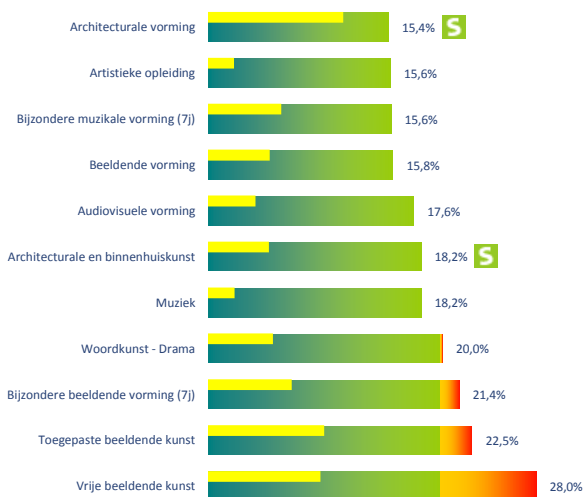
Het KSO3 telt slechts 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Podiumkunsten' (184 sv) is quasi 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

In het studiegebied 'Beeldende kunsten' (584 sv) ligt het risico om na 1 jaar werkzoekend te zijn een fractie hoger.

Ruim 6% van de schoolverlaters uit de beide studiegebieden hebben ook nog geen werkervaring opgedaan na 1 jaar.

Studierichtingen

Slechts een beperkt aantal richtingen telt meer dan 20 schoolverlaters. In het KSO3 heb je als schoolverlater in het beste geval een kans van 1 op 6 om na 1 jaar werkzoekend te zijn. We kunnen dus niet spreken van richtingen die echt goed aansluiten bij de vraag van de arbeidsmarkt.

Voor de richtingen 'Architecturale vorming' (26 sv), 'Artistieke opleiding' (90 sv), 'Bijzondere muzikale vorming (7j)' (32 sv) en 'Beeldende vorming' (38 sv) ligt het rest% in de buurt van 15%.

In de richtingen 'Audiovisuele vorming' (74 sv), 'Architecturale en binnenhuiskunst' (77 sv) en 'Muziek' (44 sv) schommelt het rest% rond 18%.

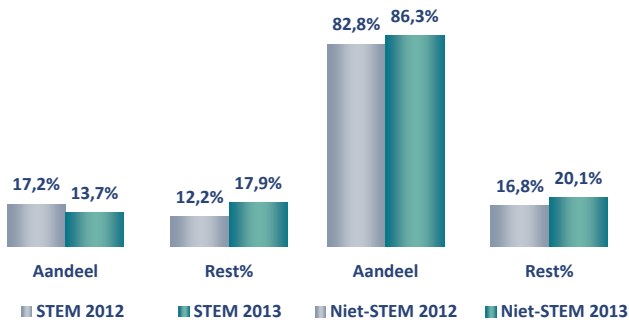
Wie 'Woordkunst - Drama' (90 sv), 'Bijzondere beeldende vorming (7j)' (28 sv) of 'Toegepaste beeldende kunst' (111 sv) volgt ziet zijn/haar kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn oplopen tot meer dan 1 op 5.

De richting 'Vrije beeldende kunst' (125 sv) telt het hoogste aantal schoolverlaters maar biedt ook de minste kansen om een job te vinden.

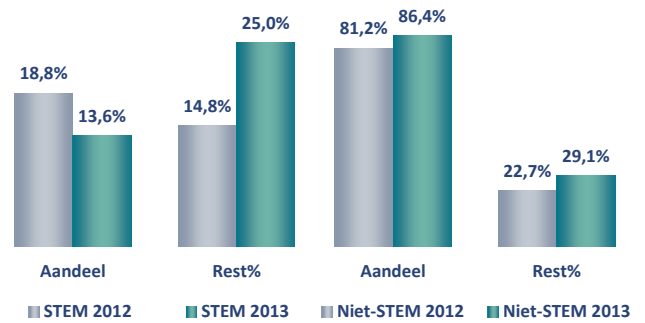
	2012	2013
Schoolverlaters in STEM	131	106
Werkzoekend na 1 jaar	16	19
Restpercentage	12,2%	17,9%
Zonder werkervaring	3,8%	6,6%

	2012	2013
Mannen in STEM	54	40
Werkzoekend na 1 jaar	8	10
Restpercentage	14,8%	25,0%
Zonder werkervaring	3,7%	15,0%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

4 studierichtingen op 18 in KSO3 zijn STEM-richtingen.

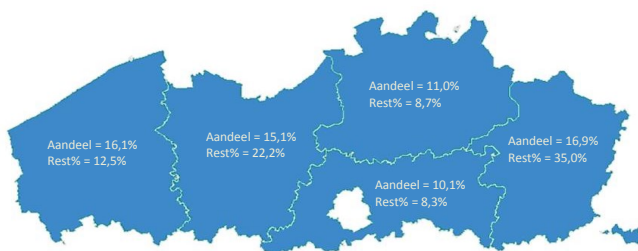
Het aandeel schoolverlaters in een STEM-richting bedraagt 13,7% wat een daling is t.o.v. de vorige editie. Schoolverlaters uit een STEM-richting stromen iets beter door naar de arbeidsmarkt dan deze uit een niet-STEM-richting

De aantallen zijn klein in dit niveau en dat zet best toch tot enige voorzichtigheid aan bij de interpretatie van deze gegevens.

Het aantal mannelijke schoolverlaters uit een STEM-richting in KSO3 is sterk gedaald t.o.v. de vorige editie. Het betreft nog 40 schoolverlaters tegenover 54. Ondanks deze daling is het aantal nog werkzoekende schoolverlaters na 1 jaar nog met 2 eenheden toegenomen.

Het rest% neemt zowel bij STEM als niet-STEM sterk toe maar de aantallen zijn zeer beperkt wat een correcte interpretatie moeilijk maakt.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

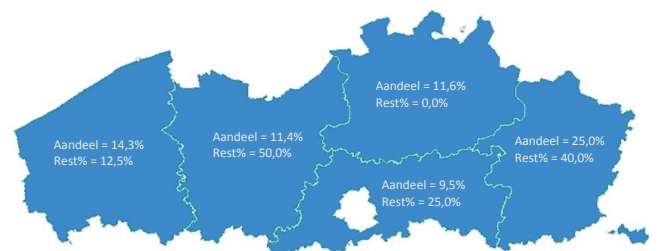

Limburg telt het hoogste aandeel STEM-gediplomeerden in KSO3, op de voet gevolgd door West- en Oost-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant en Antwerpen ligt het aandeel STEM-gediplomeerden in KSO3 het laagst.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt het vlotst in Vlaams-Brabant en Antwerpen wat gezien de concentratie van kunstencentra niet onverwacht is.

West-Vlaanderen biedt ook goede kansen terwijl Oost-Vlaanderen en vooral Limburg sterk achterblijven.

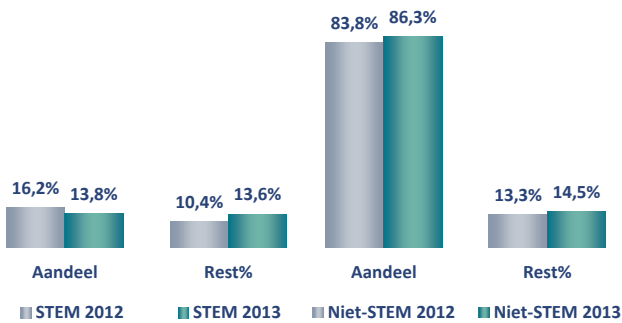
Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

De aandelen STEM/niet STEM verschillen nogal naargelang de provincie. Ook bij de restpercentages zien we grote verschillen maar de absolute aantallen zijn zo klein dat we hier geen zinnige conclusies kunnen uit afleiden.

	2012	2013
Vrouwen in STEM	77	66
Werkzoekend na 1 jaar	8	9
Restpercentage	10,4%	13,6%
Zonder werkervaring	3,9%	1,5%

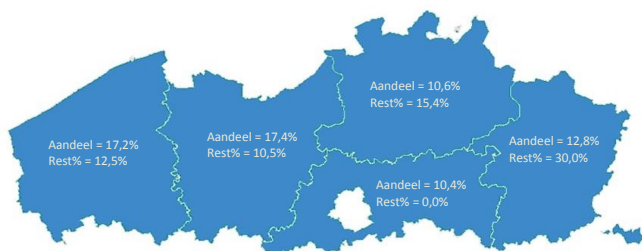
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Net als bij de mannen daalt ook het aantal vrouwelijke schoolverlaters uit een STEM-richting vrij fors.

Er is weinig verschil in rest% tussen STEM en niet-STEM-richtingen maar ook hier laat het kleine aantal schoolverlaters niet toe om verregaande conclusies te trekken.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Omdat de absolute aantallen per provincie zo beperkt zijn is het onmogelijk om hier verdere conclusies aan te verbinden. De aangegeven cijfers zijn dan ook puur informatief.

Het kunst secundair onderwijs van de 3de graad is goed voor ongeveer 1% van de totale schoolverlaterspopulatie. 1 jaar na het verlaten van de school is 1 op 5 van deze schoolverlaters werkzoekend en dat is best veel voor een middengeschoolde.

Er zijn echter grote verschillen in rest% tussen mannen en vrouwen, er zijn meer vrouwen in het KSO3 en zij stromen ook beter uit naar de arbeidsmarkt.

Voor geen enkele opleiding van enige omvang blijft het rest% onder 15%. 'Bijzondere beeldende vorming (7j)' (28 sv), 'Toegepaste beeldende kunst' (111 sv) en 'Woordkunst - Drama' (90 sv) doen het niet bepaald goed met een rest% boven 20%.

'Vrije beeldende kunst' (125 sv) is de opleiding die de minste kansen biedt op de arbeidsmarkt en is zeker voor jongens erg problematisch. Voor vrijheid betaalt men een hoge prijs in het kunstonderwijs.

Hoewel er weinig STEM-richtingen zijn in dit niveau moeten deze opleidingen toch een stap terug zetten, zowel qua aantal schoolverlaters als qua aansluiting met de arbeidsmarkt.

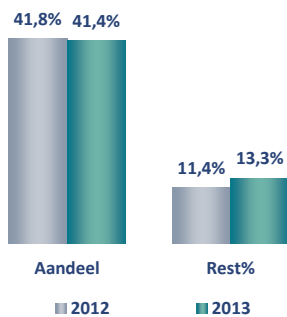
Kan er niet eens nagedacht worden om deze STEM-richtingen ietwat te verbreden zodat ze ook realistische uitwegen bieden naar andere jobs?

Middengeschoolden

	2012	2013
Schoolverlaters	30.166	30.396
Werkzoekend na 1 jaar	3.441	4.054
Restpercentage	11,4%	13,3%
Zonder werkervaring	3,8%	4,8%

	2012	2013
Mannen	16.770	16.553
Werkzoekend na 1 jaar	2.056	2.400
Restpercentage	12,3%	14,5%
Zonder werkervaring	4,1%	5,6%

Evolutie aandeel en rest% - Totaal

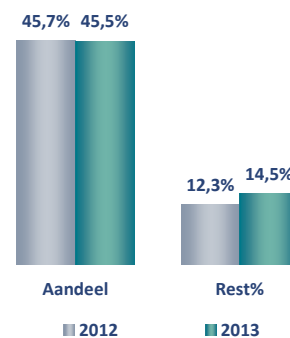

Het aantal middengeschoolden is in absolute cijfers licht toegenomen tegenover de vorige editie van dit rapport. Het aandeel in de totale populatie schoolverlaters neemt dan weer licht af.

Iets meer dan 4 op 10 schoolverlaters zijn middengeschoold. Deze groep is vrij heterogeen, we treffen er zowel studieniveaus aan die rechtstreeks toeleiden naar het hoger onderwijs zoals het ASO maar ook meer arbeidsmarktgerichte opleidingen in BSO en TSO vinden er hun plaats net als het KSO.

Het rest% bij de middengeschoolden neemt toe met bijna 2% punt.

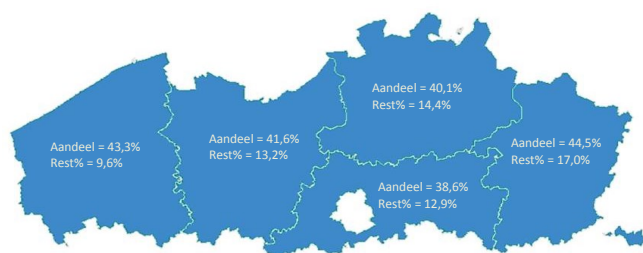
Evolutie aandeel en rest% - Mannen

Bij de mannelijke schoolverlaters is 45,5% middengeschoold wat quasi overeenkomt met de toestand vorig jaar. Er zijn dus wat meer mannelijke schoolverlaters die middengeschoold zijn dan het aandeel voor alle schoolverlaters.

Het rest% voor mannelijke middengeschoolden neemt toe en bedraagt nu 14,5%.

Aandeel en rest% per provincie - Totaal

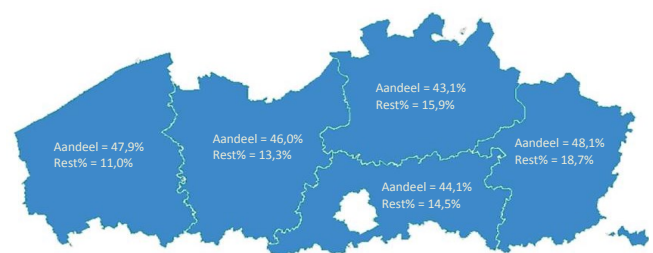

Het aandeel middengeschoolden is het grootst in Limburg, op de voet gevolgd door West-Vlaanderen. Het laagste aandeel middengeschoolde schoolverlaters vinden we in Vlaams-Brabant. Oost-Vlaanderen en Antwerpen nemen een middenpositie in.

Middengeschoolden vinden veruit het vlotst hun weg naar een job in West-Vlaanderen. In alle andere Vlaamse provincies is het een stuk moeilijker om een plaats op de arbeidsmarkt te veroveren.

Absolute uitschieter in negatieve zin is Limburg met een rest% van 17%.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

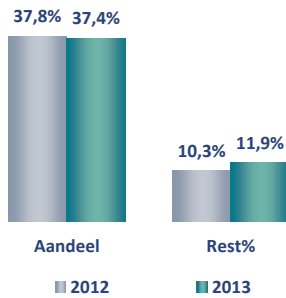
Het aandeel mannen dat middengeschoold op de arbeidsmarkt komt in verhouding tot alle mannelijke schoolverlaters ligt het hoogst in Limburg. De aandelen liggen echter in de andere provincies niet zo ver uit de buurt.

De kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar is veruit het hoogst in Limburg voor een middengeschoolde mannelijke schoolverlater. In West-Vlaanderen verloopt het vinden van werk het vlotst.

In de provincies Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen ligt het rest% voor middengeschoolde mannen in de buurt van het gemiddelde.

	2012	2013
Vrouwen	13.396	13.843
Werkzoekend na 1 jaar	1.385	1.654
Restpercentage	10,3%	11,9%
Zonder werkervaring	3,4%	3,8%

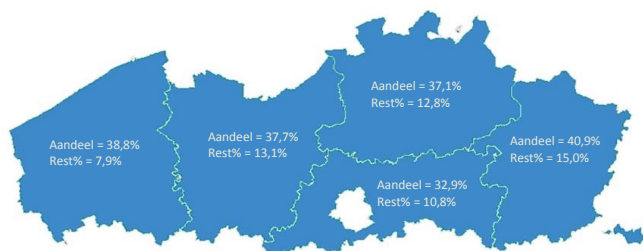
Evolutie aandeel en rest% - Vrouwen

Van alle vrouwelijke schoolverlaters is 37,4% middengeskoold. Dat is iets minder dan vorig jaar en is ook heel wat minder dan bij hun mannelijke collega's.

Ook bij de vrouwelijke middengeskoolden neemt het rest% toe.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

Met iets meer dan 40% middengeskoolden onder de vrouwelijke schoolverlaters scoort Limburg het hoogst. In Vlaams-Brabant ligt het aandeel vrouwelijke middengeskoolden t.o.v. de totale vrouwelijke populatie schoolverlaters dan weer het laagst. In de andere provincies leunt het aandeel vrouwelijke middengeskoolden dicht aan tegen het gemiddelde.

Middengeskoolde vrouwen vinden vlotjes hun weg naar de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen. Ook in Vlaams-Brabant valt het wel mee terwijl vrouwelijke middengeskoolden het wat moeilijker hebben in Oost-Vlaanderen en Antwerpen. In Limburg heeft deze groep het meest moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Middengeskoolden zijn een heterogene groep.

ASO3 zou een degelijke opstap moeten bieden naar het hoger onderwijs maar toch zijn er 4.626 schoolverlaters die ofwel resoluut kiezen voor de arbeidsmarkt (1/4) ofwel op hun stappen terugkeren na even geproefd te hebben van het hoger onderwijs (3/4).

Als we daar ook nog de schoolverlaters bijtellen die in het TSO3 uit een doorstromingsrichting op de arbeidsmarkt komen (368) dan hebben we 5.000 schoolverlaters die zowel voor zichzelf als voor de arbeidsmarkt veel meer zouden kunnen betekenen.

BSO3 & BSO4 biedt veel meer keuze aan mannen dan aan vrouwen maar toch stromen vrouwen er beter uit. Dit niveau kent een aantal hardnekkige pijnpunten zoals 'Decoratieve technieken', 'Grafische communicatie en media' en 'Handel'. Aan de andere kant is er zeker meer potentieel voor 'Koeling en warmte' en voor 'Voeding' terwijl ook 'Land- en tuinbouw' zekere mogelijkheden biedt.

Belangrijk om te onthouden is dat 6 jaar BSO praktisch onvoldoende is om in dit niveau een vak te leren waarmee je ook klaar bent voor de arbeidsmarkt.

TSO3 biedt een hele reeks sterke opleidingen aan met goede toekomstmogelijkheden. Net als in BSO is 'Koeling en warmte' sterk onderschat terwijl ook 'Bouw', 'Voeding' en 'Mechanica - Elektriciteit' goede vooruitzichten hebben. Andere studierichtingen zijn aan bezinning toe, vooral in de studiegebieden 'Grafische communicatie en media', 'Handel' en 'Mode'.

Hoewel het aandeel schoolverlaters uit het KSO3 amper 1% bedraagt van het totaal vinden deze jongeren slechts moeizaam hun weg naar de arbeidsmarkt.

Enkele richtingen bieden een uitweg voor enkele "happy few" terwijl andere misschien meer troeven hebben als ze de focus iets ruimer zouden leggen. Of is het in het kunstonderwijs echt 'alles voor de kunst'?

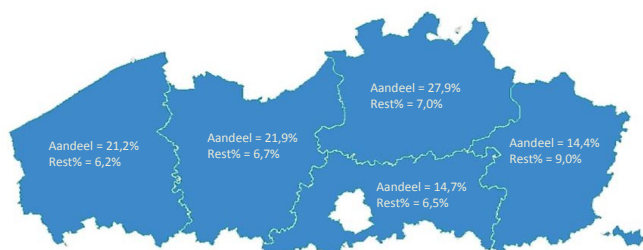
	2012	2013
Aantal schoolverlaters	15.394	16.665
Aantal ingeschreven bij VDAB	13.097	14.242
Werkzoekend na 1 jaar	819	1.166
Restpercentage	5,3%	7,0%
Zonder werkervaring	1,1%	1,7%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een diploma van professionele bachelor. Wie een Ba-na-Ba behaalde wordt teruggezet naar het behaalde bachelordiploma.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma professionele bachelor behaalden worden in aanmerking genomen.

Vrouwen (63%) zijn duidelijk in de meerderheid bij de schoolverlaters in dit studieniveau. Van alle schoolverlaters zijn professionele bachelors ook het minst werkzoekend (7%) 1 jaar na het afstuderen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre de professionele bachelors onder- of oververtegenwoordigd zijn in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Professionele bachelors zijn in verhouding licht oververtegenwoordigd in West-Vlaanderen en Limburg. In de andere provincies is er een lichte ondervertegenwoordiging.

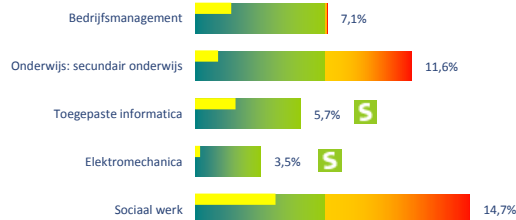
Voor wat betreft de doorstroming naar de arbeidsmarkt is de situatie het gunstigst in West-Vlaanderen onmiddellijk gevolgd door Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen.

Ook Antwerpen biedt mooie kansen en het rest% bevindt er zich op het gemiddelde voor Vlaanderen.

Enkel Limburg doet het met een rest% van 9% beduidend minder goed.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

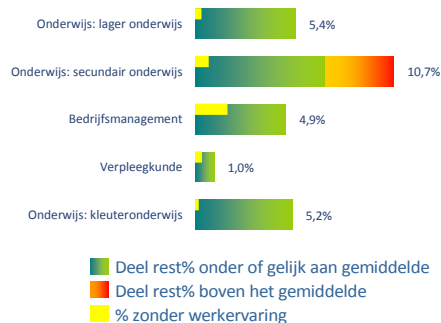
De grootste instroom op de arbeidsmarkt bij de mannen komt uit de opleiding 'Bedrijfsmanagement' (1.241 sv). Met een rest% van 7,1% zit deze opleiding op het gemiddeld rest% voor dit niveau.

De opleiding 'Onderwijs: secundair onderwijs' (732 sv) presteert met een rest% van 11,6% ondermaats voor dit niveau.

'Toegepaste informatica' (600 sv) en nog meer 'Elektromechanica' (368 sv) zijn echte voltreffers bij de mannelijke professionele bachelors.

'Sociaal werk' (278 sv) is blijkbaar ook populair bij de mannen maar 1 op 7 is werkzoekend na 1 jaar wat precies het dubbele is van het gemiddelde voor dit niveau.

Vrouwen

Bij de vrouwelijke PBA'ers tellen we de meeste schoolverlaters in de opleiding 'Onderwijs: lager onderwijs' (1.186 sv). Zij vinden vlotjes hun weg naar de arbeidsmarkt.

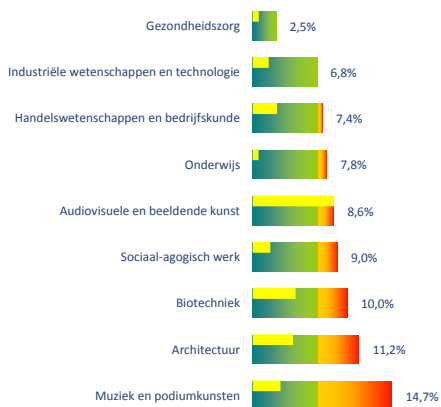
Ook plaats 2 in deze top 5 wordt ingenomen door een onderwijsopleiding. 'Onderwijs: secundair onderwijs' (1.097 sv) biedt echter heel wat minder kansen op een eerste job.

'Bedrijfsmanagement' (1.088 sv) zet een puike prestatie neer met minder dan 5% rest%.

'Verpleegkunde' (1.075 sv) behoort zoals steeds tot de toppers in de professionele bacheloropleidingen.

De top 5 voor vrouwen in PBA wordt afgesloten door nog maar eens een onderwijsopleiding, 'Onderwijs: kleuteronderwijs' (997 sv) biedt eveneens garanties voor een snelle opstap naar een job.

Studiegebieden

Er zijn 9 studiegebieden in het niveau professionele bachelor die minstens 20 schoolverlaters tellen. 2 studiegebieden halen een rest% beneden het gemiddelde voor dit niveau.

Absolute top is het studiegebied 'Gezondheidszorg' (2.712 sv) dat met een rest% van 2,5% ronduit schitterende kansen biedt op de arbeidsmarkt.

Het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' (2.045 sv) blijft met een rest% van 6,8% net onder het gemiddelde voor Vlaanderen en biedt bijgevolg eveneens mooie perspectieven op een job.

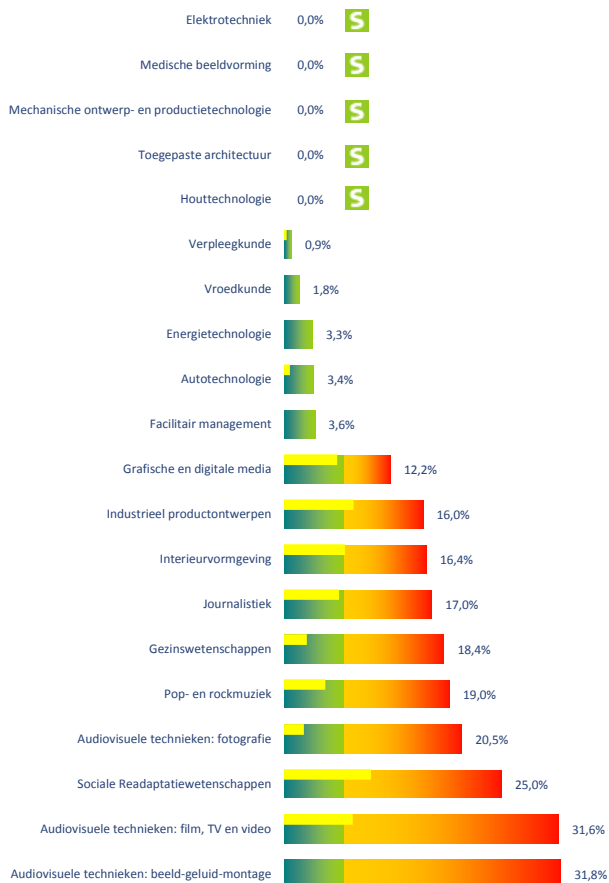
'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (4.637 sv) en 'Onderwijs' (4.196 sv) zitten maar net boven het lage rest% voor het niveau PBA.

In de studiegebieden 'Audiovisuele en beeldende kunst' (35 sv), 'Sociaal-agogisch werk' (2.253 sv) en 'Biotechniek' (440 sv) ligt het rest% rond 10%.

Het studiegebied 'Architectuur' (303 sv) doet het wat minder goed met 1 kans op 9 om na 1 jaar werkzoekend te zijn, vooral te wijten aan de opleiding 'Interieurarchitectuur'.

'Muziek- en podiumkunsten' (34 sv) haalt het slechtste resultaat maar we hebben hier te maken met kleine aantallen.

Opleidingen

Wie na 1 jaar nog op zoek is naar schoolverlaters uit de opleidingen 'Elektrotechniek' (28 sv), 'Medische beeldvorming' (38 sv), 'Mechanische ontwerp- en productietechnologie' (60 sv), 'Toegepaste architectuur' (61 sv) of 'Houttechnologie' (64 sv) ziet zijn zoektocht niet met succes beloofd. In deze topopleidingen is niemand nog werkzoekend.

Ook in de opleidingen 'Verpleegkunde' (1.287 sv) en 'Vroedkunde' (283 sv) is na 1 jaar amper nog een werkzoekende schoolverlater te vinden.

Nog tal van andere opleidingen in dit niveau zoals 'Energietechnologie' (61 sv), 'Autotechnologie' (146 sv) of 'Facilitair management' (28 sv) bieden een uiterst vlotte overgang van school naar werk.

Uiteraard zijn er ook in dit niveau opleidingen die minder goed aansluiten bij de vraag van de arbeidsmarkt.

'Grafische en digitale media' (98 sv) haalt een rest% van ruim 12% en in de opleidingen 'Industrieel productontwerpen' (25 sv), 'Interieurvormgeving' (171 sv) of 'Journalistiek' (253 sv) bedraagt de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar zo goed als 1 op 6.

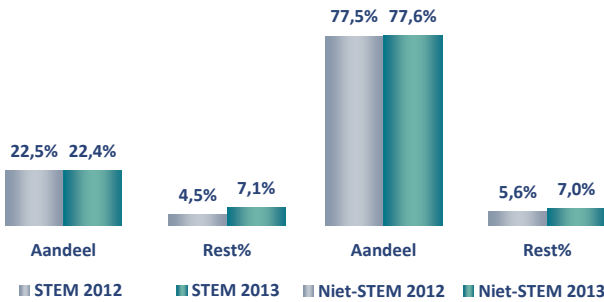
Voor 'Gezinswetenschappen' (38 sv), 'Pop- en rockmuziek' (21 sv) en 'Audiovisuele technieken: fotografie' (44 sv) loopt het risico om werkzoekend te zijn na 1 jaar verder op tot ongeveer 1 op 5.

De opleiding 'Sociale readaptatiewetenschappen' (20 sv) heeft af te rekenen met een rest% van 25% terwijl voor 'Audiovisuele technieken: film, TV en video' (38 sv) en 'Audiovisuele technieken: beeld-geluid-montage' (22 sv) het rest% reeds oploopt tot boven 30% maar gelukkig gaat het hier telkens om kleine aantallen.

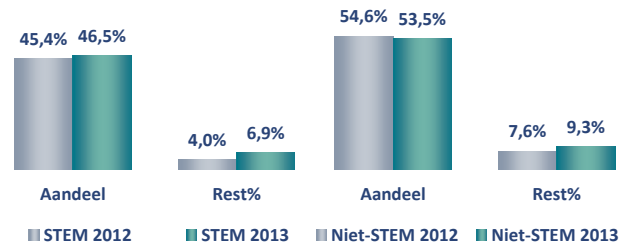
	2012	2013
Schoolverlaters in STEM	3.460	3.731
Werkzoekend na 1 jaar	156	265
Restpercentage	4,5%	7,1%
Zonder werkervaring	1,2%	2,4%

	2012	2013
Mannen in STEM	2.603	2.871
Werkzoekend na 1 jaar	105	197
Restpercentage	4,0%	6,9%
Zonder werkervaring	1,2%	2,2%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

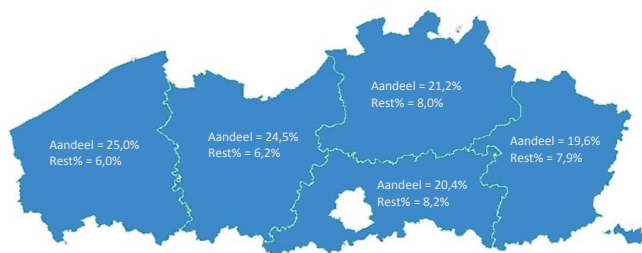
30 opleidingen op 60 in PBA zijn STEM-opleidingen. Hoewel het aantal STEM-gediplomeerden sterk toeneemt blijft het aandeel STEM quasi gelijk door de sterke toename van de populatie van PBA-schoolverlaters.

Onder invloed van de crisis neemt het rest% voor PBA sterk toe en bevindt zich nu op hetzelfde niveau als voor de niet-STEM-opleidingen.

Zowel het aantal als het aandeel mannen dat een STEM-opleiding volgde in PBA neemt toe en dat is een goede zaak.

De aansluiting met de arbeidsmarkt vanuit STEM verloopt echter beduidend minder vlot t.o.v. vorige editie. In de niet-STEM-opleidingen neemt het rest% eveneens toe zodat er toch nog een duidelijk voordeel blijft voor mannelijke STEM-afgestudeerden die op zoek zijn naar werk.

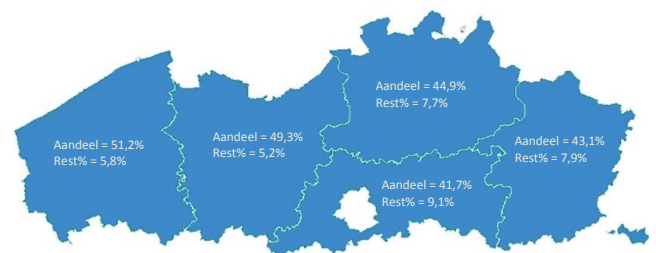
Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

West- en Oost-Vlaanderen tellen het grootste aandeel STEM-gediplomeerden onder de professionele bachelors. 1 op 4 afgestudeerden volgde een STEM-opleiding. Antwerpen haalt een aandeel van 21,2% terwijl Vlaams-Brabant net boven 20% scoort en Limburg daar net onder zit.

West- en Oost-Vlaanderen bieden ook de beste aansluiting met de arbeidsmarkt voor PBA. In Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant verloopt het iets moeizamer om als professionele bachelor een job te vinden.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

In West-Vlaanderen volgde meer dan de helft van de mannelijke PBA'ers een STEM-opleiding. Zij vinden vlot hun weg naar de arbeidsmarkt.

Oost-Vlaanderen moet qua aandeel nauwelijks onderdoen en de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt er zelfs nog iets vlotter.

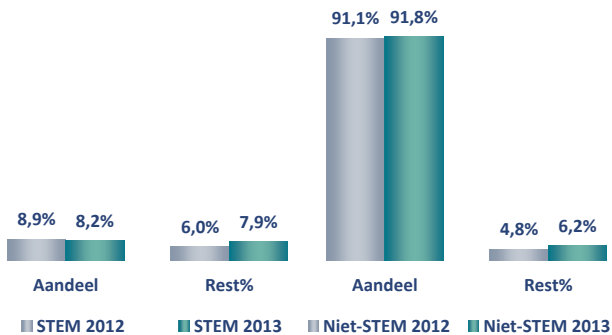
In Antwerpen bedraagt het aandeel mannen in STEM bijna 45% maar de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn ligt iets hoger dan gemiddeld voor PBA.

Limburg en Vlaams-Brabant tellen het laagste aandeel STEM onder hun PBA-schoolverlaters. In Limburg ligt het rest% nauwelijks hoger dan in Antwerpen maar Vlaams-Brabant biedt beduidend mindere kansen voor deze groep schoolverlaters.

	2012	2013
Vrouwen in STEM	857	860
Werkzoekend na 1 jaar	51	68
Restpercentage	6,0%	7,9%
Zonder werkervaring	1,1%	2,8%

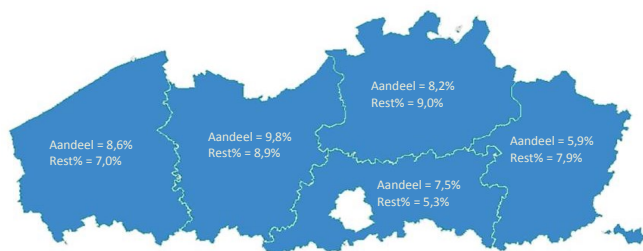
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Het aantal vrouwen dat een STEM-opleiding volgde in dit niveau wijzigt nauwelijks. Omdat echter het totaal aantal vrouwen in PBA gevoelig toeneemt, daalt het aandeel vrouwen in STEM.

Zowel voor de STEM-opleidingen als voor de niet-STEM neemt het rest% toe maar nog steeds stromen vrouwen beter uit naar de arbeidsmarkt na een niet-STEM-opleiding.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Het grootste aandeel STEM in PBA bij vrouwen vinden wij terug in de provincie Oost-Vlaanderen. West-Vlaanderen en Antwerpen volgen op korte afstand. Vlaams-Brabant telt een aandeel STEM bij vrouwen van 7,5% maar Limburg moet het doen met amper 5,9% vrouwen in een STEM-opleiding in PBA.

Vlaams-Brabant biedt de beste kansen op werk voor vrouwen in dit niveau. West-Vlaanderen en Limburg doen beter of minstens even goed als het gemiddelde rest% voor STEM bij vrouwen.

In Oost-Vlaanderen en Antwerpen hebben vrouwelijke bachelors uit een STEM-opleiding de meeste moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Zoals steeds wordt het studieniveau PBA gedomineerd door vrouwen, zij maken 63% van het totaal uit.

In het studiegebied 'Architectuur' (303 sv) zijn er ongeveer even veel mannen als vrouwen maar 3 op 4 vrouwen kiezen voor 'Interieurarchitectuur', de richting met het hoogste rest%.

Ook in het studiegebied 'Biotechniek' (440 sv) tellen we een gelijk aantal mannen en vrouwen. Vrouwen hebben het wat moeilijker dan mannen op de arbeidsmarkt.

Het studiegebied 'Gezondheidszorg' (2.712 sv) telt 86% vrouwelijke schoolverlaters. In geen enkele opleiding binnen dit studiegebied zijn mannen in de meerderheid en alle opleidingen presenteren schitterend.

'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (4.637 sv) is het grootste studiegebied. Er zijn ongeveer evenveel mannen als vrouwen en ook de uitstroomkansen liggen op hetzelfde niveau. 'Communicatiemanagement', 'Hotelmanagement' en 'Toerisme en recreatiemanagement' doen het wat minder goed en zijn voor 3/4de bevolkt door vrouwen.

De opleiding 'Journalistiek' (253 sv) is beslist geen aanrader.

Het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' (2.045 sv) telt 86% mannelijke schoolverlaters en vormt zo het spiegelbeeld van het studiegebied 'Gezondheidszorg'. Vrouwen zijn in een betekenisvol aantal enkel te vinden in de opleidingen 'Chemie', 'Grafische en digitale media', 'Modetechnologie' en 'Vastgoed'.

Uitgezonderd de opleidingen 'Audiovisuele technieken' (alle opties) en 'Grafische en digitale media', telt dit studiegebied enkel toppers.

Het studiegebied 'Onderwijs' (4.196 sv) haalt globaal een rest% net boven het gemiddelde. 'Kleuteronderwijs', met amper 2% mannen biedt de beste kansen op werk, onmiddellijk gevolgd door 'Lager onderwijs' met 12% mannelijke schoolverlaters. Wie de opleiding 'Secundair onderwijs' (1.829 sv) volgde heeft 1 kans op 9 om na 1 jaar werkzoekend te zijn en dat is behoorlijk veel in dit niveau.

Het aandeel schoolverlaters in STEM-opleidingen blijft quasi gelijk. Er zijn wel grote verschillen tussen mannen en vrouwen. Bij de mannen volgde 46,5% een STEM-opleiding in PBA terwijl het aandeel STEM bij de vrouwen afneemt en amper 8,2% draagt.

Hoewel het rest% bij de mannen in STEM gevoelig toeneemt blijft kiezen voor STEM lonen in de zoektocht naar een job. Bij de vrouwen liggen de kaarten enigszins anders. Kiezen voor STEM levert voor hen minder kansen op dan de keuze voor een niet-STEM-opleiding.

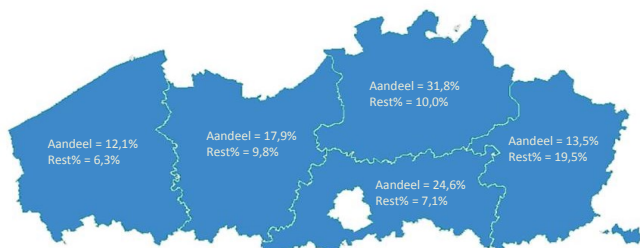
	2012	2013
Aantal schoolverlaters	904	914
Aantal ingeschreven bij VDAB	615	629
Werkzoekend na 1 jaar	95	92
Restpercentage	10,5%	10,1%
Zonder werkervaring	5,0%	4,5%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een diploma van academische bachelor.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van academische bachelor behaalden worden in aanmerking genomen.

Het aantal academische bachelors neemt nog licht toe t.o.v. de vorige editie. 53% van de schoolverlaters met een academische bachelor zijn mannen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre de academische bachelors onder- of oververtegenwoordigd zijn in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Vlaams-Brabant is goed voor 1 op 4 van alle academische bachelors. Zij vinden ook vlot werk.

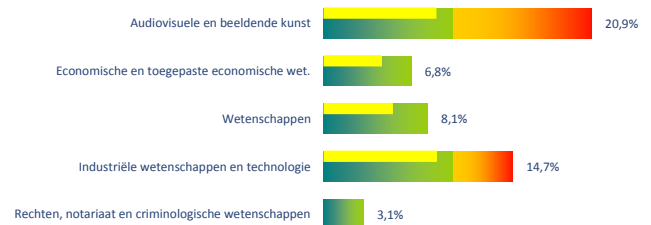
Ook in de provincie Antwerpen is er een lichte oververtegenwoordiging, het rest% ligt er op de gemiddelde waarde.

Limburg telt 13,5% van alle Vlaamse academische bachelors onder de schoolverlaters en dat komt overeen met hun aandeel in het totaal van de schoolverlaters. Academische bachelors krijgen er echter moeilijk voet aan de grond.

Oost- en vooral West-Vlaanderen tellen in verhouding minder academische bachelors onder hun schoolverlaters. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt echter vlotter in West- dan in Oost-Vlaanderen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

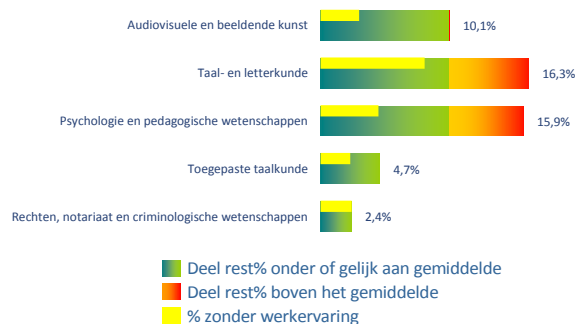
Het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (91 sv) levert de grootste instroom naar de arbeidsmarkt. Het rest% ligt met 20,9% ver boven het gemiddelde.

'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (44 sv) en 'Wetenschappen' (37 sv) doen het ruim beter dan gemiddeld.

'Industriële wetenschappen en technologie' (34 sv) biedt niet zo'n goede perspectieven maar het aantal schoolverlaters is beperkt.

'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (32 sv) biedt uitstekende kansen maar ook hier tellen we weinig schoolverlaters.

Vrouwen

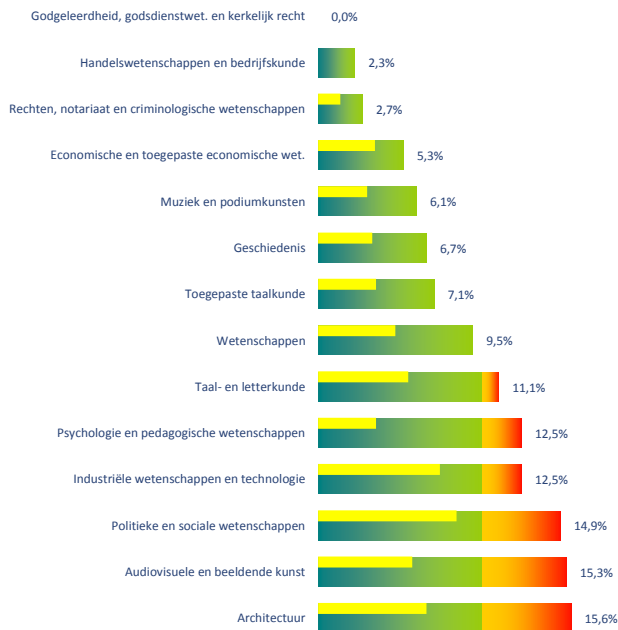
'Audiovisuele en beeldende kunst' (99 sv) stuurt vrij veel vrouwen naar de arbeidsmarkt met een onvoltooide opleiding. De kansen op een job zijn ruim beter dan bij de mannen.

'Taal- en letterkunde' (49 sv) en 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' (44 sv) bieden geen goede kansen op een job.

In het studiegebied 'Toegepaste taalkunde' (43 sv) ligt het rest% onder 5% en in 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (41 sv) is het rest% uiterst laag.

Behalve bij 'Audiovisuele en beeldende kunsten' gaat het in de andere studiegebieden telkens over vrij kleine aantallen en dus is enige voorzichtigheid geboden.

Studiegebieden

14 studiegebieden tellen minstens 20 schoolverlaters.

Omdat er veel studiegebieden zijn in dit niveau is er ook veel versnippering wat het aantal schoolverlaters betreft. Bij de interpretatie van de cijfers wordt hier best rekening mee gehouden.

Geen enkele schoolverlater uit het studiegebied 'Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht' (25 sv) is na 1 jaar werkzoekend.

Schoolverlaters uit 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (44 sv) en 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (73 sv) vinden ook vlot hun weg naar de arbeidsmarkt.

'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (57 sv), 'Muziek en podiumkunsten' (33 sv), 'Geschiedenis' (30 sv), 'Toegepaste taalkunde' (56 sv) en 'Wetenschappen' (42 sv) halen een rest% onder het gemiddelde voor ABA.

In het studiegebied 'Taal- en letterkunde' (72 sv) loopt de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar op tot 1 op 9 en voor de studiegebieden 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' (56 sv) en 'Industriële wetenschappen en technologie' (40 sv) is dit al 1 op 8.

Nog minder goed vergaat het schoolverlaters uit de studiegebieden 'Politieke en sociale wetenschappen' (47 sv), 'Audiovisuele en beeldende kunst' (190 sv) en 'Architectuur' (45 sv), het rest% in deze studiegebieden schommelt rond 15%.

Meer dan 900 schoolverlaters halen een diploma van academisch gerichte bachelor maar houden het soms op een zucht van een mastertitel voor bekeken en dat is bijzonder jammer. Het globale rest% voor de academische bachelors daalt licht t.o.v. de vorige editie.

Een paar studiegebieden bieden zelfs met een onvolledige opleiding kansen op de arbeidsmarkt. We hebben het dan vooral over schoolverlaters uit de studiegebieden 'Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht', 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' en 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen'.

Dat 'Industriële wetenschappen en technologie' het wat minder goed doet is dan weer verrassend.

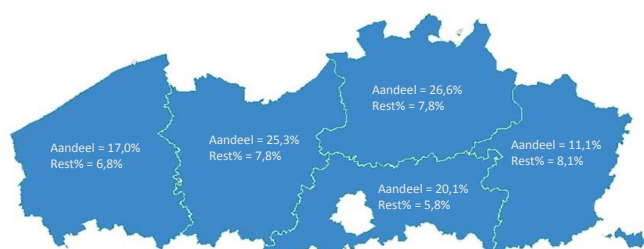
	2012	2013
Aantal schoolverlaters	14.204	14.526
Aantal ingeschreven bij VDAB	10.497	10.746
Werkzoekend na 1 jaar	863	1.057
Restpercentage	6,1%	7,3%
Zonder werkervaring	2,0%	2,6%

In dit niveau vinden wij alle schoolverlaters terug die een masterdiploma behaalden.

Wie nog een master na master volgde of een doctoraat behaalde, wordt teruggezet naar de gevolgde basisopleiding.

Het aantal masters is licht gestegen in vergelijking met de vorige editie. Vrouwen (55,6%) zijn in de meerderheid binnen dit niveau.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,3%	23,0%	29,0%	15,1%	13,7%

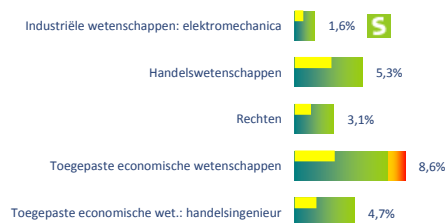
Bovenstaande kaart van de 5 Vlaamse provincies geeft aan in hoeverre de masters onder- of oververtegenwoordigd zijn in een bepaalde provincie en welk aandeel schoolverlaters (rest%) uit dit niveau werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school.

Masters zijn oververtegenwoordigd in de provincies Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant stromen ze ook nog eens zeer goed uit naar de arbeidsmarkt terwijl in Oost-Vlaanderen het rest% net boven het gemiddelde ligt.

Zowel in West-Vlaanderen als in Antwerpen en Limburg is er een lichte ondervertegenwoordiging bij de afgestudeerde masters. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt vlot in West-Vlaanderen terwijl het in Antwerpen en Limburg iets moeizamer gaat.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

De grootste instroom van mannelijke masters op de arbeidsmarkt betreft op één uitzondering na allemaal opleidingen die beter dan gemiddeld kansen bieden op werk in dit niveau.

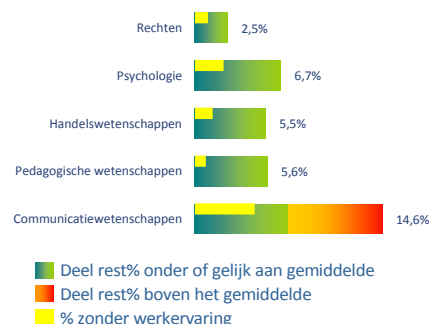
'Industriële wetenschappen: Elektromechanica' (446 sv) is een voltreffer met een rest% van 1,6%.

'Handelswetenschappen' (418 sv) biedt eveneens zeer goede kansen op een job. 'Rechten' (393 sv) biedt nog meer garanties.

'Toegepaste economische wetenschappen' (256 sv) is de enige opleiding in deze top 5 met een rest% boven het gemiddelde.

'TEW: Handelsingenieur' (236 sv) tenslotte doet het uitstekend met een rest% onder 5%.

Vrouwen

De meeste vrouwelijke masters volgden een opleiding 'Rechten' (590 sv) en stromen zonder problemen door naar de arbeidsmarkt.

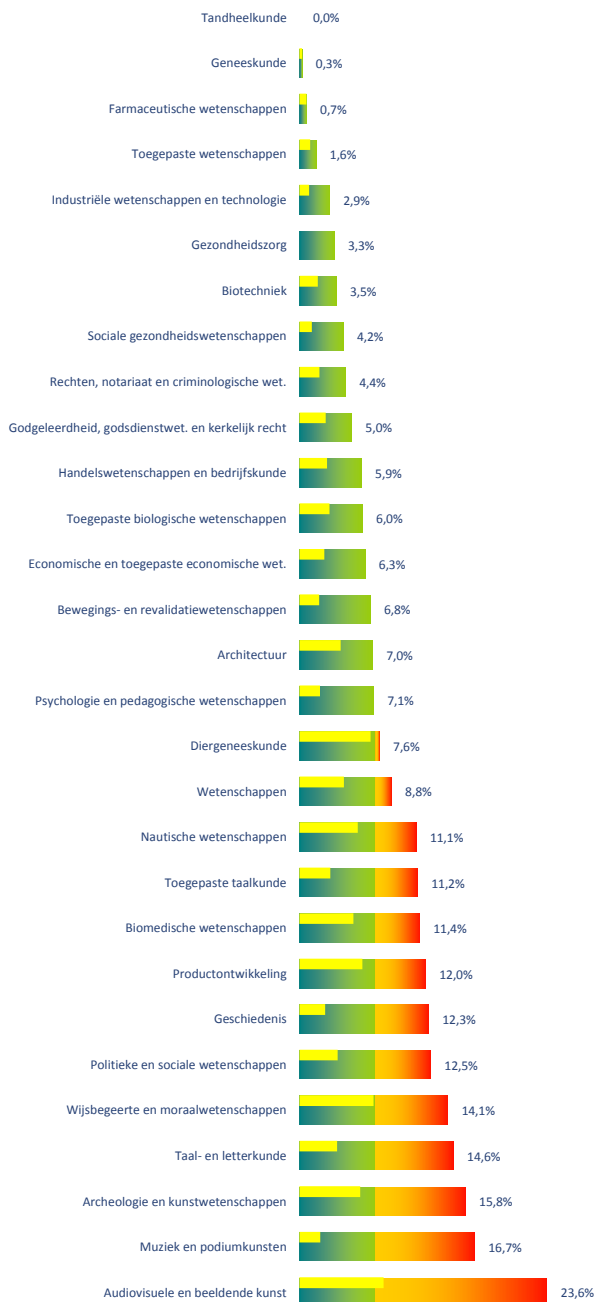
'Psychologie' (494 sv) is eveneens populair bij vrouwen en doet het iets beter dan gemiddeld.

'Handelswetenschappen' (363 sv) presteert eveneens zeer goed met een rest% van 5,5%.

'Pedagogische wetenschappen' (355 sv) biedt ook meer dan gemiddeld kans op werk.

Wie 'Communicatiewetenschappen' (323 sv) volgde is dan weer slechter af. Een rest% van 14,6% is niet goed te noemen voor dit niveau.

Studiegebieden

De masteropleidingen tellen 29 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters. 15 studiegebieden bieden beter dan gemiddelde kansen voor dit niveau op een snelle intrede op de arbeidsmarkt.

In het studiegebied 'Tandheelkunde' (75 sv) is geen enkele schoolverlater werkzoekend na 1 jaar maar dat is niet echt een verrassing.

'Geneeskunde' (378 sv) en Farmaceutische wetenschappen' (295 sv) halen een rest% van niet eens 1%.

In de studiegebieden 'Toegepaste wetenschappen' (874 sv), 'Industriële wetenschappen en technologie' (1.490 sv), 'Gezondheidszorg' (30 sv), 'Biotechniek' (114 sv), 'Sociale gezondheidswetenschappen' (335 sv) en 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (1.248 sv) blijft het rest% onder 5%.

Ook de studiegebieden 'Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht' (40 sv), 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (913 sv), 'Toegepaste biologische wetenschappen' (383 sv), 'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (1.853 sv), 'Bewegings- en revalidatiewetenschappen' (533 sv), 'Architectuur' (330 sv) en 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' (1.218 sv) bieden beter dan gemiddeld voor dit niveau aansluiting met de arbeidsmarkt.

'Diergeneeskunde' (118 sv) en 'Wetenschappen' (661 sv) doen het iets minder goed dan gemiddeld.

In de studiegebieden 'Nautische wetenschappen' (36 sv), 'Toegepaste taalkunde' (507 sv) en 'Biomedische wetenschappen' (175 sv) stijgt het rest% tot boven 11%.

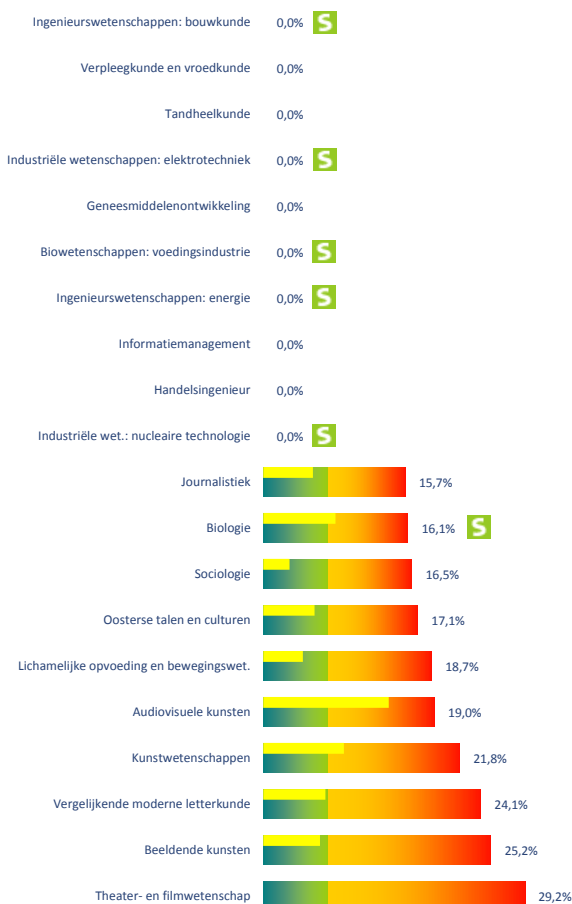
Wie een opleiding volgde uit de studiegebieden 'Productontwikkeling' (50 sv), 'Geschiedenis' (244 sv) of 'Politieke en sociale wetenschappen' (1.121 sv) loopt een risico van 1 op 8 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Wie opteerde voor 'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' (85 sv) of 'Taal- en letterkunde' (669 sv) heeft reeds een kans van 1 op 7 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

In de studiegebieden 'Archeologie en kunstwetenschappen' (190 sv) en 'Muziek en podiumkunsten' (150 sv) stijgt het rest% boven 15%.

Echt dramatisch is de toestand in het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (399 sv) waar quasi 1 op 4 schoolverlaters werkzoekend is 1 jaar na het afstuderen.

Opleidingen

Bij de masteropleidingen vinden we 10 opleidingen met minstens 20 schoolverlaters waar 1 jaar na het afstuderen niemand werkzoekend is. Er zijn natuurlijk in dit niveau nog tal van andere opleidingen die een prima start van een arbeidsloopbaan waarborgen.

In de volgende opleidingen was 1 jaar na het afstuderen niemand werkzoekend:

'Ingenieurswetenschappen: Bouwkunde' (119 sv),
'Verpleegkunde en vroedkunde' (118 sv),
'Tandheelkunde' (75 sv), 'Industriële wetenschappen: elektrotechniek' (75 sv), 'Geneesmiddelenontwikkeling' (71 sv),
'Biowetenschappen: voedingsindustrie' (47 sv),
'Ingenieurswetenschappen: energie' (39 sv),
'Informatiemanagement' (33 sv), 'Handelsingenieur' (26 sv) en
'Industriële wetenschappen: nucleaire technologie' (24 sv).

Zoals dat in ieder ander studieniveau het geval is zijn er ook bij de masters opleidingen die een minder goede aansluiting met de arbeidsmarkt bieden.

De kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn bedraagt ongeveer 16% voor de opleidingen 'Journalistiek' (127 sv), 'Biologie' (137 sv) en 'Sociologie' (103 sv).

Wie 'Oosterse talen en culturen' (35 sv) studeerde, ziet het rest% oplopen tot ruim 17%.

'Lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen' (182 sv) en 'Audiovisuele kunsten' (79 sv) flirtten reeds met een rest% van 20% terwijl 'Kunstwetenschappen' (78 sv) vlot deze grens overschrijdt.

1 kans op 4 om werkzoekend te zijn na 1 jaar is er voor schoolverlaters uit de opleidingen 'Vergelijkende moderne letterkunde' (29 sv) en 'Beeldende kunsten' (301 sv) wat toch echt ondermaats is voor dit niveau.

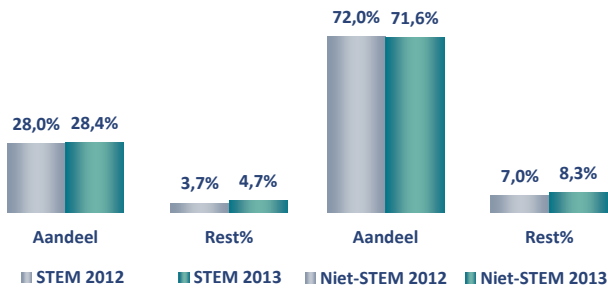
Wie 'Theater- en filmwetenschap' (24 sv) studeerde wacht een zeer onzekere toekomst.

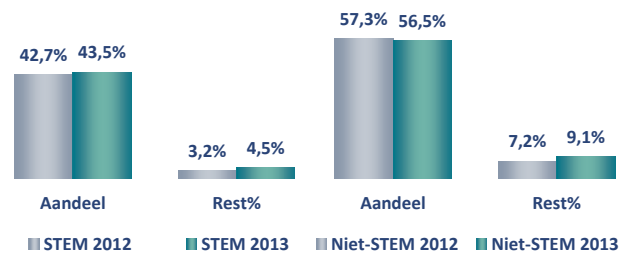
	2012	2013
Schoolverlaters in STEM	3.980	4.130
Werkzoekend na 1 jaar	148	196
Restpercentage	3,7%	4,7%
Zonder werkervaring	1,4%	2,2%

	2012	2013
Mannen in STEM	2.760	2.809
Werkzoekend na 1 jaar	89	127
Restpercentage	3,2%	4,5%
Zonder werkervaring	1,3%	2,4%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

75 opleidingen op 172 bij de masters zijn STEM-opleidingen.

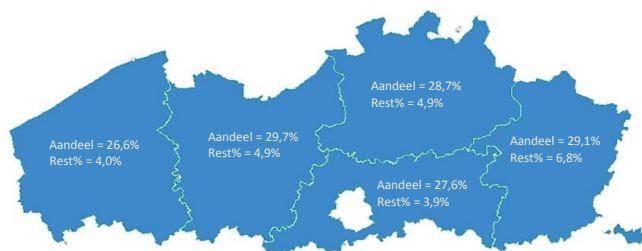
Het aantal masters is met ruim 300 eenheden toegenomen en bijzonder verheugend is ook dat het aandeel STEM-opleidingen in dit niveau eveneens een toename kent.

Bijna 30% van de masters volgde een STEM-opleiding en hoewel het rest% voor STEM toenam blijft een STEM-opleiding toch nog steeds een veel betere aansluiting bieden met de arbeidsmarkt dan niet-STEM-opleidingen.

Bij de mannelijke afgestudeerde masters neemt zowel het aantal STEM-gediplomeerden als hun aandeel in de totale populatie toe. 43,5% van de mannelijke masters verliet de school na het volgen van een STEM-opleiding.

Het rest% neemt procentueel dan wel sterk toe maar de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn bedraagt voor mannelijke STEM-schoolverlaters slechts de helft in vergelijking met mannen die een niet-STEM-opleiding volgden.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

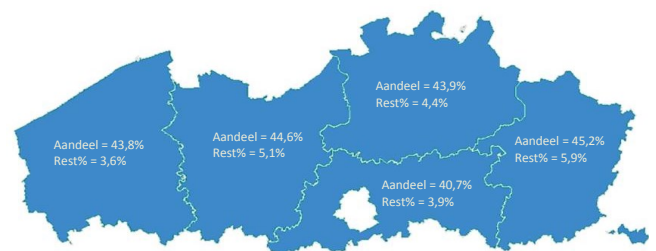

Het aandeel STEM-gediplomeerden verschilt weinig in de Vlaamse provincies. Limburg telt het hoogste aandeel schoolverlaters die een STEM-opleiding volgden.

De doorstroming naar de arbeidsmarkt verloopt ronduit schitterend in Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen en Antwerpen ligt het rest% quasi op de gemiddelde waarde voor Vlaanderen.

Enkel in Limburg lijkt het wat moeizamer te lopen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

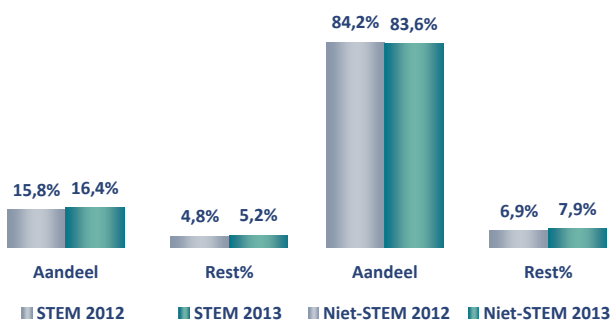
Limburg telt het grootste aandeel STEM-gediplomeerde mannen maar de toestand in de andere provincies verschilt niet zo veel.

In West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant worden mannelijke schoolverlaters met een STEM-opleiding zonder de minste moeite geabsorbeerd door de arbeidsmarkt. Antwerpen biedt eveneens schitterende kansen terwijl het in Oost-Vlaanderen en Limburg iets moeizamer verloopt, relatief gezien weliswaar.

	2012	2013
Vrouwen in STEM	1.220	1.321
Werkzoekend na 1 jaar	59	69
Restpercentage	4,8%	5,2%
Zonder werkervaring	1,8%	1,7%

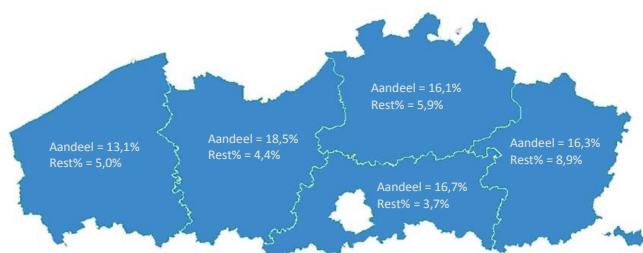
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Ook bij de vrouwelijke masters stijgt zowel het aantal schoolverlaters in STEM als hun aandeel in het totaal. Bijna 1 op 6 vrouwen komt nu op de arbeidsmarkt na het volgen van een STEM-opleiding in dit niveau.

Bij vrouwelijke masters uit STEM-opleidingen zien we een lichte toename van het rest% maar deze toename is groter voor de niet-STEM-opleidingen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

In Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant ligt het aandeel STEM voor vrouwelijke masters boven het Vlaams gemiddelde. In Antwerpen en Limburg benadert het aandeel STEM dit gemiddelde en alleen in West-Vlaanderen zijn er beduidend minder vrouwen die een STEM-opleiding volgden in dit niveau.

Opvallend is dat in de provincies waar het aandeel vrouwen in STEM het grootst is, ook de meeste kansen weggelegd zijn voor deze schoolverlaters.

Ook hier dient Limburg nog een inhaalbeweging te maken.

In het studiegebied 'Architectuur' blijft de opleiding 'Architectuur' (199 sv) het zeer goed doen terwijl 'Interieurarchitectuur' (131 sv) traditioneel minder goed presteert.

Geen enkele opleiding uit het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' doet het goed. 'Beeldende kunsten' (301 sv) is de meest bevolkte opleiding maar biedt ronduit slechte perspectieven.

'Biomedische wetenschappen' (175 sv) lijkt een beetje 'over the top'. Vooral mannen doen het niet goed. Een meer duidelijke finaliteit naar de arbeidsmarkt dringt zich op.

'Economische en toegepaste economische wetenschappen' biedt ook nu weer globaal uitstekende kansen op een job. Een paar kleinere opleidingen binnen dit studiegebied doen het wat minder goed.

De opleidingen in de studiegebieden 'Farmaceutische wetenschappen' en 'Geneeskunde' blijven toppers.

De opleiding 'Geschiedenis' (230 sv) scoort traditioneel wat zwakjes en dat is in deze editie niet anders.

In het studiegebied 'Handelwetenschappen en bedrijfskunde' is de opleiding 'Handelsingenieur' (26 sv) een topper maar doet ook 'Handelwetenschappen' (781 sv) het uitstekend. Een paar kleinere opleidingen doen het wat minder goed.

Alle opleidingen uit het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' doen het uitstekend, enkel 'Stedenbouw en ruimtelijke planning' (46 sv) laat het wat afweten.

Het studiegebied 'Politieke en sociale wetenschappen' biedt globaal minder goede perspectieven. Een paar kleinere opleidingen gaan hier tegen de trend in.

Het studiegebied 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' presteert goed en wie 'Sociale gezondheidswetenschappen' studeerde is nog beter af.

'Rechten' (983 sv) blijft een topper terwijl 'Criminologische wetenschappen' (254 sv) beduidend minder kansen biedt.

Bio-ingenieurs doen het goed over de ganse lijn maar wie ingenieurwetenschappen studeerde heeft de jobs echt voor het uitkiezen.

Wetenschappers hebben wat meer moeite dan gemiddeld om een job te vinden. Wie 'Biologie' (137 sv) studeerde, en dat zijn er nogal wat, heeft de grootste moeite om werk te vinden.

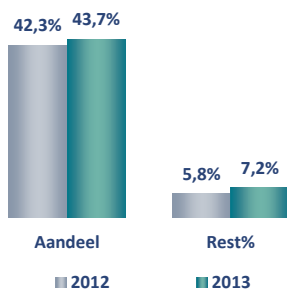
Zowel het aantal schoolverlaters dat een STEM-opleiding volgde als hun aandeel in het totaal neemt toe. Deze evolutie doet zich zowel bij de mannen als bij de vrouwen voor maar bij de vrouwen zelfs nog iets nadrukkelijker. Zowel voor mannen als voor vrouwen staat een STEM-opleiding synoniem voor succes.

Hooggeschoolden

	2012	2013
Schoolverlaters	30.502	32.105
Werkzoekend na 1 jaar	1.777	2.315
Restpercentage	5,8%	7,2%
Zonder werkervaring	1,7%	2,1%

	2012	2013
Mannen	12.710	13.105
Werkzoekend na 1 jaar	754	1.015
Restpercentage	5,9%	7,7%
Zonder werkervaring	2,0%	2,8%

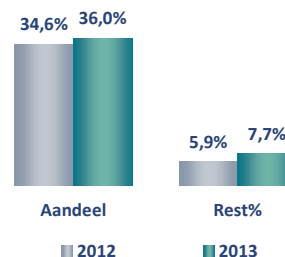
Evolutie aandeel en rest% - Totaal

Het aandeel hooggeschoolden in het totaal van de schoolverlaters neemt toe tot iets minder dan 44%. Het aantal schoolverlaters dat hooggeschoold op de arbeidsmarkt komt stijgt met ruim 1.600 eenheden.

T.o.v. de vorige editie neemt ook het rest% toe en bedraagt nu iets meer dan 7%.

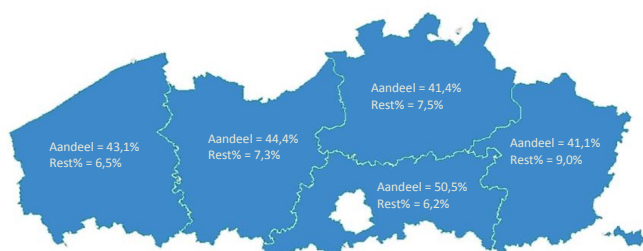
Evolutie aandeel en rest% - Mannen

Hoewel het aandeel van de hooggeschoolde mannen in het totaal van de mannelijke schoolverlaters toeneemt blijft dit aandeel ver achter bij het gemiddelde.

Het rest% bij de mannelijke hooggeschoolde schoolverlaters ligt iets boven het gemiddelde.

Aandeel en rest% per provincie - Totaal

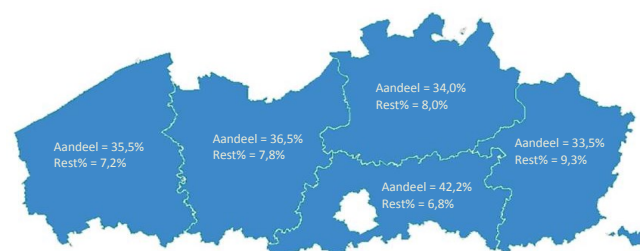

In Vlaams-Brabant is iets meer dan de helft van de schoolverlaters hooggeschoold en dat maakt deze provincie dan ook uniek in Vlaanderen.

In Oost-Vlaanderen ligt het aandeel hooggeschoolden net boven het gemiddelde. In de andere provincies zijn er iets minder hooggeschoolde schoolverlaters dan gemiddeld maar de aandelen verschillen niet zo veel.

Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen bieden de beste perspectieven op werk voor hooggeschoolde schoolverlaters. In Oost-Vlaanderen en Antwerpen verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt iets moeizamer terwijl in Limburg toch al 9% van deze schoolverlaters werkzoekend is na 1 jaar.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

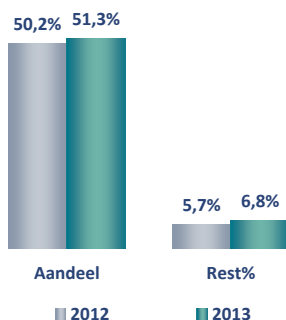
Vlaams-Brabant is de absolute uitschieter qua aandeel hooggeschoolden bij de mannelijke schoolverlaters. Oost-Vlaanderen heeft nog net een groter aandeel dan gemiddeld terwijl de andere provincies net onder het gemiddelde aandeel afklokken.

Mannelijke hooggeschoolde schoolverlaters vinden het vlotst werk in Vlaams-Brabant op de voet gevolgd door West-Vlaanderen. Oost-Vlaanderen en Antwerpen hebben een iets hoger rest% dan gemiddeld.

Hooggeschoolde schoolverlaters uit Limburg hebben de grootste moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

	2012	2013
Vrouwen	17.792	19.000
Werkzoekend na 1 jaar	1.023	1.300
Restpercentage	5,7%	6,8%
Zonder werkervaring	1,4%	1,7%

Evolutie aandeel en rest% - Vrouwen

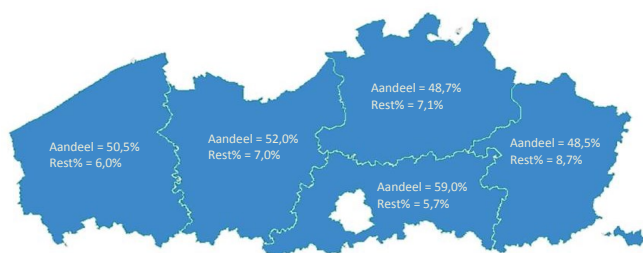

Ruim meer dan de helft van de vrouwelijke schoolverlaters is hooggeschoold. Het aandeel hooggeschoolden is zelfs nog toegenomen t.o.v. de vorige editie.

Ook het aantal vrouwen dat afstudeert met een opleiding uit het hoger onderwijs neemt met ruim 1.200 eenheden toe.

Ook bij de vrouwelijke hooggeschoolden neemt het rest% toe tegenover de vorige editie maar hooggeschoolde vrouwen vinden beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan mannen.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

In Vlaams-Brabant is quasi 6 op 10 van de vrouwelijke schoolverlaters hooggeschoold. Geen enkele andere provincie komt zelfs maar in de buurt van dit aandeel.

Oost- en West-Vlaanderen halen een aandeel hooggeschoolden bij de vrouwen van meer dan 50%. In Antwerpen en Limburg blijft het aandeel daar net onder.

Ondanks het grote aandeel hooggeschoolden bij de vrouwen in Vlaams-Brabant biedt deze provincie ook de beste mogelijkheden op een job voor deze groep. West-Vlaanderen moet nauwelijks onderdoen voor wat de kansen op een job betreft. In Oost-Vlaanderen en Antwerpen verloopt de aansluiting iets moeilijker terwijl Limburg ook voor hooggeschoolde vrouwen de minste kansen biedt.

Het aantal hooggeschoolde schoolverlaters is t.o.v. de vorige editie toegenomen met 1.603 eenheden of 5,3%. De grootste toename situeert zich bij de professionele bachelors en voornamelijk bij de vrouwen.

Vrouwen blijven met bijna 2 op 3 schoolverlaters het niveau professionele bachelor overheersen en zij doen dat ook met verve als we zien dat 1 jaar na het afstuderen slechts 6,3% werkzoekend is.

'Onderwijs' en 'Gezondheidszorg' zijn 2 domeinen waarin samen meer dan 50% van de vrouwelijke bachelors afstudeert. Neem je er ook nog 'Sociaal-agogisch werk' bij dan spreken we bijna over 3/4 vrouwelijke schoolverlaters in 'zorgende' opleidingen.

Als 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' ook nog eens op 22% van de vrouwelijke bachelors afklokt rest er nog weinig ruimte voor wetenschap en technologie bij de vrouwelijke bachelors.

Het aandeel vrouwen dat met een STEM-opleiding op de arbeidsmarkt komt,

daalt licht en dit zowel in aantal als qua aandeel. Als een niet-STEM-opleiding ook nog eens een vlottere toegang tot de arbeidsmarkt verleent zien we hier voorlopig weinig verandering in komen.

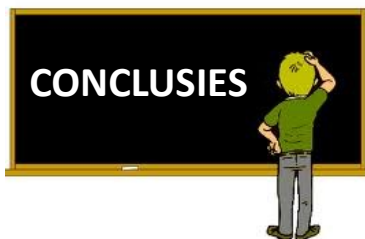
Het aantal schoolverlaters dat op de arbeidsmarkt komt met een diploma van academische bachelor stijgt gelukkig amper. Hoewel een aantal schoolverlaters hier toch nog vlot wegvloeren vooral opleidingen die het ook bij de masters niet goed doen, zoals 'Audiovisuele en beeldende kunst', grote zorgen.

Het aantal schoolverlaters met een masterdiploma neemt toe maar de toename situeert zich enkel bij de vrouwen. Mannen vinden iets makkelijker aansluiting met de arbeidsmarkt.

Ook bij de masters worden de traditionele patronen niet doorbroken. Vrouwen zijn nog steeds in de minderheid in het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' en 'Toegepaste wetenschappen' terwijl ze in 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' sterk domineren.

'Audiovisuele en beeldende kunst' blijft barslecht presteren en ook 'Muziek en podiumkunsten' haalt een rest% dat hoog is voor dit niveau.

Zowel bij de mannen als bij de vrouwen stijgt het aantal schoolverlaters met een STEM-opleiding. Technologie en wetenschap winnen lichtjes veld en zowel voor mannen als voor vrouwen is er een duidelijk verband tussen het volgen van een STEM-opleiding en de aansluiting met de arbeidsmarkt. Alle schoolverlatende masters doen hun voordeel met een STEM-opleiding.

► De crisis maakt jonge schoolverlaters niet kansloos

De in dit rapport besproken lichte schoolverlaters moest zijn weg zoeken op een arbeidsmarkt in diepe crisis. 87% van deze schoolverlaters is 1 jaar later niet werkzoekend en dat is een goed resultaat. Wel zijn er 1 jaar na het verlaten van de school 3.000 schoolverlaters die nog geen enkele werkervaring hebben opgedaan. Zonder een reddingsboei dreigen zij op een woelige arbeidsmarkt niet te overleven.

Deze cijfers bewijzen dat schoolverlaters zeker niet kansloos zijn ondanks de economische crisis maar sommigen krijgen wel meer en betere kansen dan anderen.

De observatieperiode waarin deze schoolverlaters werden opgevolgd eindigde in juni 2013. Ondertussen zijn er schuchtere tekenen van herstel merkbaar. De arbeidsmarkt van morgen zal echter niet meer dezelfde zijn als deze van gisteren.

De aantrekkende economie zal met enige vertraging zorgen voor een toename van de arbeidsvraag. Als de komende regering er in slaagt om door een verlaging van de arbeidskost de competitiviteit van de ondernemingen te verbeteren zal dit eveneens leiden tot een toenemende vraag. Last but not least is er de uittrede van de babyboomgeneratie. Op zeer korte termijn verlaten een paar honderdduizend werkenden de arbeidsmarkt, hen vervangen zal in een aantal gevallen zelfs een krachttoer zijn.

Vooral de vervangingsvraag dreigt voor ernstige tekorten te zorgen als niet meer jongeren voor een opleiding in wetenschap en techniek kiezen.

Schoolverlaters uit West-Vlaanderen weerstaan het best aan de crisis en vinden globaal het makkelijkst aansluiting met de arbeidsmarkt.

Vlaams-Brabant volgt op korte afstand.

Schoolverlaters uit Oost-Vlaanderen hebben het wat moeilijker maar situeren zich veelal rond het gemiddelde rest% voor Vlaanderen.

In Antwerpen en Limburg hebben schoolverlaters traditioneel de grootste moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Antwerpse jongeren, voornamelijk mannen, volgen veel meer dan in andere provincies deeltijds onderwijs of verlaten de school zonder kwalificatie. Nochtans opereren zij in een omgeving met heel wat arbeidsvraag. Een betere kennis van de arbeidsmarkt moet leiden tot een betere studiekeuze en kwetsbare jongeren zullen veel meer van nabij moeten opgevolgd worden.

Limburg kampt dan weer met een tekort aan jobs, typisch voor een periode van laagconjunctuur maar ook de nakende sluiting van Ford Genk heeft grote gevolgen. Uit vorige studies weten we dat het goed gaat met Limburg als het goed gaat met Vlaanderen.

► De ongekwalificeerde uitstroom neemt af

De ongekwalificeerde uitstroom neemt af en daalt onder 10%. Dit is best positief nieuws zelfs als onder invloed van de crisis het rest% nog iets oploopt net als het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar. De toekomst zal uitwijzen of deze afname een éénmalig feit is dan wel de ommekeer van een hardnekkige kwaal.

In deze ongekwalificeerde uitstroom zitten ook nog eens bijna 2.400 schoolverlaters die maximaal de eerste graad van het secundair onderwijs voleindigd hebben. Hoewel ook hun aantal gedaald is blijven zij de meest kwetsbare groep die met de huidige regelgeving zelfs meestal geen kans maken op een beroepsinschakelingsuitkering. Een aantal onder hen dreigt dus onder de radar te verdwijnen van diegenen die hen zouden kunnen helpen.

► Het aantal laaggeschoolden daalt

De intrede op de arbeidsmarkt verloopt natuurlijk niet voor iedereen even gemakkelijk.

Mannen zijn nog steeds veruit in de meerderheid bij de laaggeschoolde schoolverlaters en dus meer kwetsbaar op een almaar complexer wordende arbeidsmarkt.

Een kwalificatie behalen is een eerste vereiste om met succes de arbeidsmarkt te betreden. Toch zijn er nog heel wat schoolverlaters die totaal uitgeblust de schoolbanken verlaten op een moment dat zij bij gebrek aan competenties onvoldoende interessant zijn voor de arbeidsmarkt.

Samen met de ongekwalificeerde uitstroom vormen het BuSO, het DBSO en de Leertijd de laaggeschoolde schoolverlaters. Het aantal laaggeschoolde schoolverlaters neemt af maar de daling komt volledig voor rekening van de ongekwalificeerde uitstroom. Het aantal schoolverlaters in het BuSO en de Leertijd daalt maar deze daling wordt volledig gecompenseerd door een stijging van het DBSO.

Ondanks de daling blijft het aantal laaggeschoolden toch nog steeds aanzienlijk. Laaggeschoolden blijven, zeker in tijden van crisis, kwetsbaar. Arbeid is duur en dus worden inspanningen geleverd om eenvoudig werk zoveel mogelijk te automatiseren of uit te besteden met het verdwijnen van laaggeschoolde jobs tot gevolg.

Meer en meer stellen we ook vast dat in bepaalde sectoren arbeiders uit Zuid-Europa of uit de nieuwe EU-landen in centraal Europa de markt overspoelen en op deze manier eveneens een bedreiging vormen voor de laaggeschoolde schoolverlaters.

Bovendien betonen hoger geschoolden in tijden van crisis ook meer interesse voor jobs onder hun opleidingsniveau, waardoor het voor laaggeschoolden nog wat moeilijker wordt.

Leren en werken blijft een succesformule, zeker in de leertijd. In het DBSO is nog wel wat werk aan de winkel om de opleidingen beter te laten aansluiten bij de vraag. De mogelijkheid om nu ook in de leertijd en het DBSO een getuigschrift of diploma secundair onderwijs te kunnen behalen moet zeker worden toegejuicht. Toch draait het in deze beide niveaus waar leren en werken centraal staan vooral over de kennis van een beroep. Precies in dit aanbod aan beroepen zou best wat mogen gesnoeid worden.

In het reguliere BSO en TSO samen maken ongeveer 3.800 schoolverlaters hun opleiding niet af. Veel van deze jongeren hebben helemaal geen realistisch beeld van wat hen wacht op de arbeidsmarkt en ook hun loonverwachtingen komen meestal niet overeen met de werkelijkheid.

► ‘Doorstromers’ stromen niet door

4.626 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt na het ASO3. Hoewel schoolverlaters na het ASO3 nog vrij goed terecht komen blijft de vaststelling dat de school verlaten na het ASO geen goede zaak is.

4 op 10 van deze schoolverlaters volgde een STEM-opleiding en zijn dus potentiële kandidaten om het tekort aan afgestudeerden uit technisch-wetenschappelijke richtingen in het hoger onderwijs mee te helpen oplossen. Brengen we ook de schoolverlaters in rekening die in het TSO een doorstroomrichting volgden dan klokt het aantal doorstromers die niet doorstromen af op 5.000.

Dit is een slechte zaak, zowel voor de betrokkenen als voor de arbeidsmarkt. Als deze schoolverlaters de arbeidsmarkt betreden verliest de component wetenschap en/of techniek in de opleiding (veel van) zijn betekenis.

Sensibiliseringsacties naar ouders en leerlingen bij de overgang van basis naar secundair onderwijs om niet zonder meer voor het ASO te kiezen maar ook aandacht te hebben voor de mogelijkheden in het technisch onderwijs zijn absoluut nodig. Acties van het STEM-platform om via techniekcoaches in het basisonderwijs en STEM-academies de interesse in wetenschap en techniek aan te wakkeren zijn een belangrijke stap in de goede richting.

► Beroepsonderwijs: 7 is beter dan 6

Wie een opleiding volgde in het beroepsonderwijs zou voldoende competenties moeten bezitten om het op de arbeidsmarkt te maken. Dat lukt in een aantal gevallen vrij aardig maar we stellen grote verschillen vast naargelang de duur van de opleiding.

Reeds geruime tijd stellen wij vast dat 6-jarige opleidingen in het BSO niet meer volstaan om de stijgende complexiteit op de arbeidsmarkt te volgen. Een 7de jaar is dus beslist geen overbodige luxe en biedt al jaren een beduidend betere kans om een job te vinden. Dit veronderstelt dat het beroepsonderwijs de leerlingen ook nog kan boeien eens ze niet meer leerplichtig zijn.

Hoewel meer en meer afgestudeerden uit het beroepsonderwijs de stap naar het hoger onderwijs willen zetten, moet dit niveau in eerste instantie schoolverlaters afleveren die klaar zijn voor de arbeidsmarkt en zonder veel moeite kunnen ingeschakeld worden.

In het verleden wezen wij er meermaals op dat een aantal opleidingen nog weinig toekomst bieden en al helemaal niet toeliden naar jobs die de volgers ervan voor ogen hadden. Wil je na BSO snel aan de slag kijk dan vooral eens verder dan ‘Handel-Verkoop-Kantoor’, ‘Organisatie-assistentie’ of ‘Organisatiehulp’, ‘Decoratieve technieken’ of ‘Grafische communicatie en media’.

Waarom niet eens nadenken over een opleiding uit het studiegebied ‘Voeding’ of ‘Koeling en warmte’?

Schoolverlaters uit het BSO die moeilijk hun weg vinden naar de arbeidsmarkt moeten er rekening mee houden dat zij onder druk van het activeringsbeleid zullen toegeleid worden naar jobs die misschien niet op nummer 1 staan op hun verlanglijstje.

Ook dat is de realiteit van de arbeidsmarkt!

► Technisch onderwijs is nodig

Het technisch onderwijs biedt enerzijds mooie kansen op de arbeidsmarkt maar veel opleidingen bieden ook een goede opstap naar succesvol verder studeren in het hoger onderwijs. Goed geschoolde technici zullen op de arbeidsmarkt van morgen zonder problemen hun gading vinden. Technisch onderwijs is ook een goede opstap voor wie een eigen zaak wil starten.

De nijverheidsrichtingen in TSO hebben al een aantal jaren te lijden onder een tanende belangstelling, volkomen onterecht trouwens. In de komende vervangingsgolf zullen de grootste tekorten hier optreden.

Toch zijn ook in dit niveau een aantal zaken vatbaar voor verbetering. Een aantal richtingen met veel schoolverlaters hebben een onduidelijk profiel naar de arbeidsmarkt toe of zijn gericht op een vervolgopleiding in een hoger niveau. Werkgevers weten niet zo goed wat ze aanmoeten met deze schoolverlaters.

Signalen uit de arbeidsmarkt wijzen er ook op dat nogal wat jonge sollicitanten een verkeerd idee hebben over hoe het er in een bedrijf aan toe gaat. Er wordt vooral geklaagd over overdreven salarisverwachtingen en een gebrek aan betrokkenheid bij het bedrijf.

In tegenstelling tot het beroepsonderwijs biedt technisch onderwijs wel goede kansen voor wie wil verder studeren. De overstap van basis- naar secundair onderwijs is in grote mate bepalend voor het studietraject dat later met kans op succes kan gevolgd worden. Iedereen die een adviserende rol heeft in het studiekeuzeproces moet zich hier terdege van bewust zijn.

Het kunstsecundair onderwijs is een wat apart niveau met een eigen dynamiek. Het werkaanbod in de artistieke sector is eerder beperkt en schoolverlaters uit het KSO3 hebben ook af te rekenen met concurrentie uit hogere niveaus. Slechts een beperkt aantal richtingen leent zich tot de overstap naar het hoger onderwijs, maar ook daar blijft men in de artistieke opleidingen hangen die ook op deze niveaus niet echt goede kansen bieden.

Toch zijn er binnen het KSO3 richtingen die mits een kleine aanpassing ook toegang zouden kunnen bieden tot een ander soort, meer technische jobs.

De vraag is dus of het kunstonderwijs wil mikken op een bredere jobkeuze of dat het in het KSO3 toch alles voor de kunst is.

► Professionele bachelors aan de top

Professionele bachelors krijgen het makkelijkst toegang tot de arbeidsmarkt en dat is reeds jaren het geval.

Op een paar uitzonderingen na vormen deze opleidingen de perfecte voorbereiding op een succesvolle loopbaan. Het is en blijft het niveau met een groot overwicht van vrouwelijke schoolverlaters die ook nog eens makkelijker aansluiting vinden met de arbeidsmarkt dan hun mannelijke collega's.

Professionele bachelors zijn zeer gegeerd op de arbeidsmarkt, niet in het minst omdat zij in veel gevallen het ideale profiel hebben voor het oplossen van knelpuntvacatures. De arbeidsmarkt is vooral vragende partij voor schoolverlaters uit zorgopleidingen of meer technische profielen. Omdat vrouwen meestal een voorkeur hebben voor de wat 'zachtere' opleidingen is een bijkomende instroom van mannen uit het secundair onderwijs echt wel nodig om aan de vraag naar technici te kunnen voldoen.

Een deel van de schoolverlaters, mannen en vrouwen, die nu met een doorstroomrichting op de arbeidsmarkt komen, overtuigen om een bacheloropleiding te volgen in techniek is een noodzaak.

Ondanks de zeer goede aansluiting van de professionele bachelors met de arbeidsmarkt zijn er toch ook enkele opleidingen die gevoelig minder kansen bieden op een job. Wie een studiekeuze dient te maken kan zich daarover toch best goed informeren.

Nauwelijks iets meer dan 1 op 5 schoolverlaters volgde een STEM-opleiding. Bij de mannen bedraagt het aandeel STEM 46,5% maar slechts 8,2% van de vrouwen volgde een STEM-opleiding.

Bij de mannen bieden STEM-opleidingen een duidelijk voordeel bij de zoektocht naar werk. Bij de vrouwen doet zich het omgekeerde voor en vinden zij die kozen voor een niet-STEM-opleiding vlotter werk.

Niet direct een vaststelling om vrouwen er toe aan te zetten meer voor STEM-opleidingen te kiezen in het niveau professionele bachelor.

► Academische bachelor = onvolledige opleiding

Het aantal schoolverlaters dat als academische bachelor de arbeidsmarkt betreedt is nog licht gestegen. Enkele studiegebieden bieden dan wel goede kansen op werk maar globaal is dit niveau geen goede toegangspoort tot de arbeidsmarkt.

Ondanks hun behaald diploma ontbreekt het deze schoolverlaters aan noodzakelijke kennis en vaardigheden om hun capaciteiten ten volle te benutten op de arbeidsmarkt.

► Masters hebben ruime mogelijkheden

Masters moeten 1 jaar na het afstuderen nipt de duimen leggen voor de professionele bachelors voor wat de aansluiting met de arbeidsmarkt betreft.

Veel masteropleidingen bieden dan ook werkgarantie tijdens het eerste jaar na afstuderen.

Het aantal schoolverlaters met een masterdiploma neemt nog steeds toe. Opleidingen in de Gezondheidszorg zijn echte toppers net zoals de ingenieursopleidingen.

Toch zijn het niet allemaal succesverhalen. Artistieke opleidingen halen een schrikbarend hoog rest% en andere opleidingen bieden weinig uitwijkmogelijkheden buiten het eigen vakgebied. Deze schoolverlaters zijn dikwijls aangewezen op een tewerkstelling bij de overheid of lokale besturen maar met de bezuinigingen en de afbouw van het aantal ambtenaren wordt hun toekomst gehypothetheerd.

Ook in de masteropleidingen wordt het dus zaak om goed te kiezen als men tenminste werkzekerheid beoogt na het afstuderen.

Bij de masters studeert net geen 30% van de schoolverlaters af na het volgen van een STEM-opleiding. Bij de mannen loopt het aandeel STEM op tot 43,5% terwijl bij de vrouwen het aandeel STEM-gediplomeerden blijft steken op 16,4%. Nochtans vinden vrouwen even makkelijk hun weg naar de arbeidsmarkt na het volgen van een STEM-opleiding als mannen.

Wie als man of vrouw op de arbeidsmarkt komt met een niet-STEM-masteropleiding vindt moeilijker een job dan wanneer men afstudeert in een STEM-opleiding.

Vrouwen mogen dus met vertrouwen kiezen voor een STEM-opleiding en zo bijvoorbeeld meehelpen om het probleem van het tekort aan ingenieurs op te lossen.

Aan de werkgevers vragen wij ondertussen om alle vacatures ook aan VDAB te melden zodat deze de reële behoeften nauwkeurig in kaart kan brengen.

Meer nog dan bij de professionele bachelors zien wij bij de masters een zondvloed aan afstudeerrichtingen.

Misschien moet er toch eens nagedacht worden of dit in het belang is van de 'eindgebruiker' en of er geen andere manieren zijn om zich als onderwijsverstrekker te profileren.

- Een kwalificatie is de sleutel tot succes op de arbeidsmarkt.
- Vakkennis is belangrijk maar je persoonlijkheid en motivatie kunnen het verschil maken.
- Dit rapport leert welke opleidingen goede kansen bieden op werk en ook na welke opleidingen de zoektocht naar een job wat moeilijker verloopt.
- Als je weet dat je wellicht nog lang zal mogen/moeten werken is het de moeite waard om grondig over je studiekeuze na te denken.
- Weeg alle opties af in je hoofd maar kies met je hart.

